

RHIF YMCHWIL GYMDEITHASOL:

10/2022

DYDDIAD CYHOEDDI:

09/02/2022

Gwerthusiad o Flwyddyn 4 y Cynnig Gofal Plant

Teitl: Gwerthusiad o'r Cynnig Gofal Plant: Blwyddyn 4

Awduron:

Eluned Glyn, Stuart Harries, Jennifer Lane a Sioned Lewis,
Arad Research

Adroddiad Ymchwil Llawn: Glyn, E., Harries, S., Lane, J., Lewis, S.; (2022).
Gwerthusiad o Flwyddyn 4 y Cynnig Gofal Plant Caerdydd: Llywodraeth Cymru,
adroddiad GSR rhif 10/2022.
Ar gael yn: <https://gov.wales/evaluation-childcare-offer-wales-year-4>

Safbwyntiau'r ymchwilydd ac nid o reidrwydd rhai Llywodraeth Cymru yw'r
safbwyntiau a fynegir yn yr adroddiad hwn.

I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â:

Enw: Faye Gracey

Is-adran: Gofal Plant, Chwarae a'r Blynyddoedd Cynnar

Llywodraeth Cymru

Parc Cathays

Caerdydd

CF10 3NQ

E-bost: Trafodgofalplant@llyw.cymru

Tabl cynnwys

Crynodeb gweithredol	6
1. Cyflwyniad	14
2. Methodoleg	21
3. Gweithredu'r Cynnig	29
4. Dylanwad y Cynnig ar ddarparwyr	43
5. Profiadau rhieni ac effaith y Cynnig	54
6. Casgliadau ac argymhellion	71
Atodiad A: Canllawiau cyfweld	79
Atodiad B: Arolygon	109

Rhestr o'r tablau

Tabl 2.1. Trosolwg o'r fethodoleg	23
Tabl 2.2. Cyfraddau ymateb i'r arolwg o ddarparwyr fesul awdurdod lleol	25
Tabl 2.3. Cyfraddau ymateb i arolygon rhieni fesul awdurdod lleol.....	27
Tabl 5.1: Cyfran y rhieni a gymerodd ran yn y Cynnig ym mhob band cyflog gros blynyddol ar yr adeg y gwnaethant gais am y Cynnig rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021	56

Rhestr o'r ffigurau

Tabl 1.1: Nifer y plant a fanteisiodd ar y Cynnig ym mhob awdurdod lleol rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021	19
Tabl 1.2: Nifer cyfartalog yr oriau a archebwyd ac a ddefnyddiwyd fesul plentyn bob tymor rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021	20
Ffigur 4.1: Faint o blant sy'n cael gofal yn eich lleoliad chi?.....	45

Geirfa

Acronym/Allweddair	Diffiniad
Anghenion Addysgol Arbennig (AAA)	Mae gan blant anghenion addysgol arbennig os oes ganddynt anawsterau dysgu sy'n gofyn am wneud darpariaeth addysgol arbennig ar eu cyfer. Mae "Anghenion Addysgol Arbennig" (AAA) yn newid i "Anghenion Dysgu Ychwanegol" (ADY). Gweler ADY uchod.
Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)	Mae'r fframwaith AAA presennol, sydd wedi bod ar waith ers tua 25 mlynedd, yn cael ei ddisodli gan y system ADY, a sefydlwyd gan Ddeddf 2018. Yn ei hanfod, bydd y diffiniad ar gyfer ADY yr un fath ag ar gyfer AAA, sef • mae'r dysgwr yn cael anhawster sylweddol fwy i ddysgu sy'n sylweddol fwy na mwyafrif y dysgwyr eraill sydd o'r un oedran (ac ni ellir ei gynorthwyo drwy ddulliau dysgu gwahaniaethol yn unig); neu • mae gan y dysgwr anabledd (at ddibenion Deddf Cydraddoldeb 2010) sy'n ei atal neu'n ei lesteirio rhag defnyddio cyfleusterau addysg neu hyfforddiant a ddarperir yn gyffredinol i blant eraill o'r un oedran; ac • mae'r anhawster neu'r anabledd dysgu yn galw am Ddarpariaeth Dysgu Ychwanegol.
Cwlwm	Childcare Wales Learning and Working Mutually – consortiwm o'r pum prif sefydliad gofal plant yng Nghymru. Y sefydliadau sy'n rhan o Cwlwm yw Blynyddoedd Cynnar Cymru, Clybiau Plant Cymru, Mudiad Meithrin, Cymdeithas Genedlaethol Meithrinfeydd Dydd (NDNA Cymru) a PACEY Cymru.
Cyfnod Sylfaen	Y cwricwlwm statudol ar gyfer pob plentyn tair i saith oed yng Nghymru.
Cylch Meithrin	Cylch chwarae cyfrwng Cymraeg (lluosog: Cylchoedd).
Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi (CThEM)	Awdurdod treth, taliadau a thollau y DU.

Cynllun Cymorth Gofal Plant drwy gyfnod y Coronafeirws (C-CAS)	Cynllun Cymorth Gofal Plant drwy gyfnod y Coronafeirws ar gyfer plant cyn oed ysgol sy'n blant i weithwyr hanfodol a phlant agored i niwed a oedd ar gael rhwng mis Ebrill a mis Awst 2020.
Cynnig Gofal Plant (y Cynnig)	Hyd at 30 awr yr wythnos o addysg gynnar a gofal plant wedi'u hariannu gan y llywodraeth i rieni sy'n gweithio sydd â phlant tair a phedair oed, am hyd at 48 wythnos y flwyddyn.
Darpariaeth Feithrin y Cyfnod Sylfaen (FPN)	Darpariaeth Feithrin y Cyfnod Sylfaen - addysg ran-amser (isafswm o 10 awr yr wythnos) sy'n cynnwys addysg gynnar a ariennir i blant 3 a 4 oed yn ystod y tymor ysgol, o'r tymor ar ôl i'r plentyn gael ei ben-blwydd yn 3 oed. Cyfeirir ato weithiau fel hawl addysg gynnar ac addysg gynnar a ariennir. Gall plant sy'n gymwys i ddechrau addysg feithrin ym mis Ionawr/Ebrill ar ôl eu pen-blwydd yn dair oed, gael un neu ddau dymor o addysg FPN - y cyfeirir ato fel FPN1 cyn symud ymlaen i flwyddyn academiaidd lawn o FPN - a elwir yn FPN2 - o'r mis Medi canlynol ymlaen. Dyma elfen addysg gynnar y Cynnig Gofal Plant.
Dechrau'n Deg	Rhaglen Llywodraeth Cymru sy'n darparu cymorth mewn rhai o gymunedau mwyaf difreintiedig Cymru i blant (0-3 oed) a'u teuluoedd. Mae rhan o'r ddarpariaeth Dechrau'n Deg yn cynnwys 12.5 awr yr wythnos o ofal plant a ariennir, am 39 wythnos, i gefnogi datblygiad y plant 2-3 oed sy'n gymwys i gael cymorth.
Grant Cymorth Ychwanegol	Grant sydd ar gael i alluogi awdurdodau lleol i sicrhau bod elfen gofal plant y Cynnig Gofal Plant yn gynhwysol i blant cymwys a chanddynt anghenion addysgol arbennig (AAA). Gweler y nodyn isod.
Gwasanaeth digidol cenedlaethol	Mae gwaith ar y gweill i gynllunio a dylunio gwasanaeth gweinyddol canolog - mae hwn yn cael ei ddylunio a'i ddatblygu er mwyn gwneud y broses o weinyddu ceisiadau gan rieni a'r trefniadau ar gyfer gwneud taliadau i ddarparwyr yn fwy effeithlon, ac i ddarparu profiad mwy cyson i rieni a darparwyr ledled Cymru.

Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth (PaCE)	Mae Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth (PaCE) yn darparu cymorth Gofal Plant i rieni tra byddant yn hyfforddi neu'n chwilio am waith. Mae prosiect PaCE yn darparu cymorth un i un gan gynghorydd. Mae'n eich helpu a'ch cefnogi i gael gwaith. Ariennir y prosiect drwy Gronfa Gymdeithasol Ewrop.
Y Cynllun Cadw Swyddi drwy Gyfnod y Coronafeirws (JRS)	Cynllun cymorth ar gyfer cyflogau gan lywodraeth y DU gyda'r nod o ddiogelu swyddi yn sgil effeithiau economaidd y pandemig COVID-19, ac i roi cymorth i gyflogwyr sy'n wynebu anawsterau i barhau i dalu cyflogau yn hytrach na diswyddo pobl. Yr enw cyffredin arno yw ffyrlo.

Crynodeb gweithredol

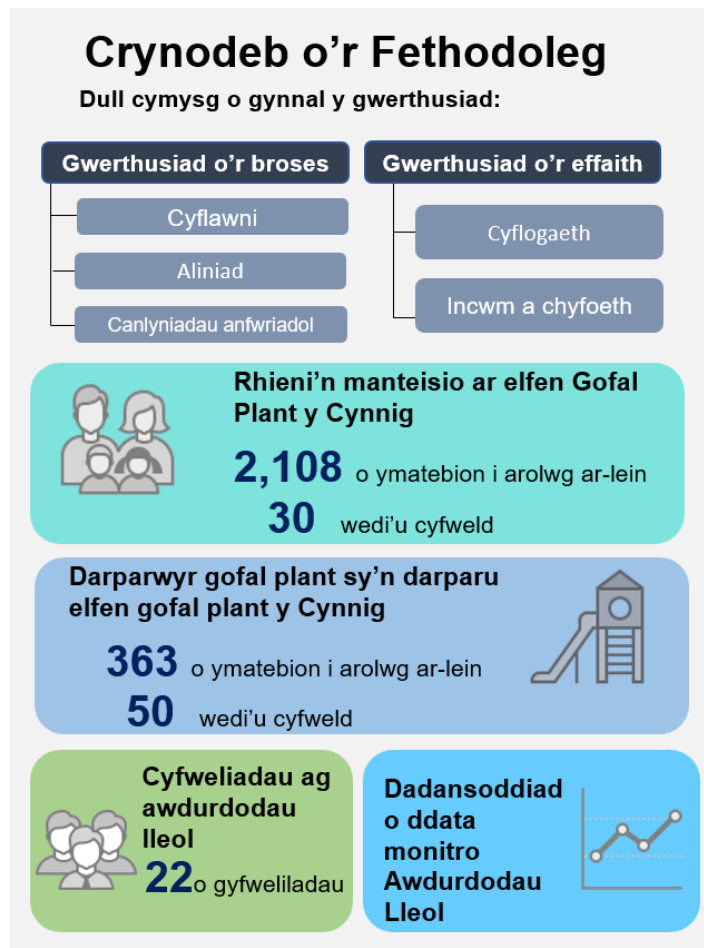
Cyflwyniad a Methodoleg

Mae Cynnig Gofal Plant Llywodraeth Cymru yn darparu hyd at 30 awr o ofal plant ac addysg gynnar i blant tair a phedair oed rhieni cymwys sy'n gweithio am 48 wythnos y flwyddyn. Mae'r adroddiad gwerthuso hwn yn ymwneud â'r cyfnod rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021 ac yn ystod y cyfnod hwnnw cafodd y Cynnig ei ddefnyddio gan 17,824 o blant.

Methodoleg

Nod y gwerthusiad oedd asesu pa mor effeithiol y mae'r Cynnig yn cael ei gyflwyno i deuluoedd; darparu gwersi i lywio'r gwaith o gyflwyno yn y dyfodol; archwilio'r effaith y mae'r Cynnig yn ei chael ar gyflogadwyedd, llesiant ac incwm gwario rhieni a sut y gallai fod wedi helpu i liniaru effeithiau COVID-19 ac effaith y Cynnig ar y sector gofal plant.

Mae'r dystiolaeth werthuso yn seiliedig ar gyfweiliadau rhithwir gyda swyddogion Llywodraeth Cymru, awdurdodau lleol a rhanddeiliaid allweddol; arolwg ar-lein a chyfweiliadau gyda darparwyr gofal plant sy'n cymryd rhan; arolwg ar-lein a chyfweiliadau gyda rhieni sydd wedi defnyddio'r Cynnig ac adolygiad o'r data monitro.

Gweithredu'r Cynnig Canfyddiadau allweddol

Mae **ymwybyddiaeth** o'r cynnig yn dal i fod yn uchel am ei fod yn cael ei hyrwyddo ar y cyfryngau cymdeithasol ac ar leferydd.

Problemau gyda **darparu dogfennau cysylltiedig** a'r ffaith bod y **broses yn cymryd llawer o amser yw'r rhesymau** pam mae rhieni'n gweld y broses ymgeisio yn anodd.

Creodd **COVID-19** heriau i deuluoedd sy'n defnyddio darpariaeth FPN a gofal plant mewn **mwyn nag un lleoliad** gofal plant.

Roedd awdurdodau lleol yn **teimlo** eu bod yn cael digon o wybodaeth am y newid i wasanaeth digidol newydd ac yn cael eu cynnwys yn llawn yn y broses.

Mae gan Awdurdodau Lleol **berthynas waith glos** barhaus gyda Llywodraeth Cymru.

Byddai **cysoni cyfraddau cyllido** ar gyfer darpariaeth FPN gyda'r £4.50 yr awr ar gyfer y Cynnig yn helpu lleoliadau nas cynhelir i barhau i ddarparu FPN.

Fe wnaeth rhai darparwyr **atal gwasanaethau cludiant** neu gyfyngu ar gasglu a gollwng plant mewn lleoliadau eraill er mwyn cynnal swigod **cadw pellter cymdeithasol**.

Icons by Icons8.com

Ffynhonnell : Arolwg o Ddarparwyr Gofal Plant 2021. N=363

Arolwg o Rieni y Cynnig Gofal Plant 2021. N=2108

Dylanwad y Cynnig ar ddarparwyr Canfyddiadau allweddol

Mae'r rhan fwyaf o ddarparwyr yn gyfforddus bellach gyda **systemau ar-lein ALI**, ond mae rhai yn dal i gael anhawster.

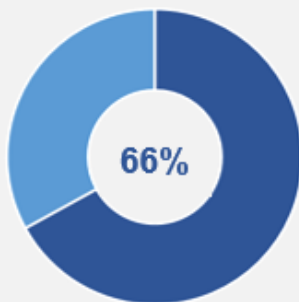
O ganlyniad i COVID-19 mae darparwyr wedi bod yn cynnal mwy o weithgareddau yn yr **awyr agored**.

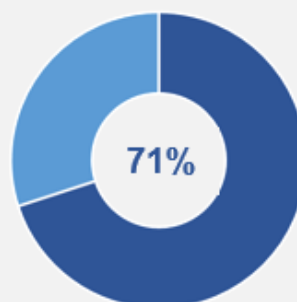
Mae COVID-19 wedi gwaethygu'r **prinder staff** cyffredinol o fewn y sector.

Gall delio ag amrywiol **ymholiadau gan rieni** am y Cynnig gymryd llawer o amser y darparwyr.

Nodwyd y bu 66% o welliant mewn **proffidioldeb**

Nodwyd y bu 71% o welliant mewn **cynaliadwyedd**

Eiconau gan Icons8.com
Ffynhonnell: Arolwg o Ddarparwyr Gofal Plant 2021. N=363

Profiadau rhieni ac effaith y Cynnig

Profiadau rhieni ac effaith y Cynnig

Canfyddiadau allweddol

Manteisio ar y Cynnig

Dywedodd **93%** o'r ymatebwyr arolwg a oedd am gael gofal plant cyfrwng Cymraeg eu bod wedi cael hynny.

Cymraeg

Roedd dros hanner y rhieni a fanteisiodd ar y Cynnig* yn ennill llai na'r cyflog cenedlaethol cyfartalog llawn amser (£28,158 y flwyddyn).**

Roedd **88%** yn defnyddio gofal plant ffurfiol cyn manteisio ar y Cynnig. O blith y rhain, roedd 45% yn defnyddio mwy o oriau o ofal plant ffurfiol drwy fanteisio ar y Cynnig.

Yr effaith ar rieni

Dywedodd **73%** fod y Cynnig wedi ei gwneud yn haws iddynt wneud eu gwaith.

Nododd **53%** fod y Cynnig wedi cynyddu eu hyblygrwydd o ran y ffordd yr oeddent yn gweithio.

Byddai **30%** yn gweithio llai o oriau pe na bai'r Cynnig ar gael iddynt.

Dywedodd **46%** fod y cynnig wedi rhoi'r potensial iddynt gynyddu eu henillion.

Eiconau gan Icons8.com

*Ffynhonnell: Ffurflenni monitro data tymhorol Cynnig Gofal Plant Cymru

** StatsCymru: Enillion wythnosol gros cyfartalog (canolrif) yn ôl gwlad yn y DU – Rhanbarth yn Lloegr a blwyddyn

Arolwg o Rieni y Cynnig Gofal Plant 2021. N=2108..

Casgliadau ac argymhellion

Ail agorwyd y Cynnig Gofal Plant i newydd-ddyfodiaid cymwys ym mis Medi 2020 ar ôl i geisiadau gael eu hatal rhwng mis Mawrth a mis Awst 2020. Yn sgil ailagor y cynllun i geisiadau, crëwyd beichiau gweinyddol ychwanegol ar awdurdodau lleol yn ystod mis Medi a pharhaodd y sefyllfa barhaus yn sgil y pandemig i greu heriau cyflawni amrywiol drwy gydol y flwyddyn. Fodd bynnag, er gwaethaf yr heriau hyn, yn gyffredinol dychwelodd y gwaith o ddarparu'r Cynnig yn ystod blwyddyn 4 i'r sefyllfa o 'fusnes fel arfer' gyda nifer y plant cymwys a oedd yn manteisio ar y Cynnig yn debyg i flynyddoedd blaenorol a darparwyr yn gallu diwallu'r galw am leoedd yn sgil y Cynnig.

Mae'r Cynnig ymhlith rhieni cymwys yn parhau i fod yn uchel er gwaethaf y cyfyngiadau a roddwyd gan COVID-19 ar allu awdurdodau lleol a rhanddeiliaid eraill i hyrwyddo'r Cynnig yn uniongyrchol i rieni. Ymddengys bod gwybodaeth rhieni am y manylion ynghylch sut mae'r Cynnig yn gweithio, sy'n gymwys ar ei gyfer a'r hyn y mae ganddynt hawl iddo, yn gymharol isel mewn llawer o achosion er gwaethaf ymdrechion parhaus Llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol i gynyddu dealltwriaeth rhieni. Canfu'r gwerthusiad hefyd nad yw sefydliadau a rhaglenni sydd hefyd yn gweithio gyda rhieni plant ifanc, gan gynnwys rhieni y tu allan i'r gwaith, bob amser yn cael digon o wybodaeth am y Cynnig i drosglwyddo'r manylion i'r rhieni y maent yn eu cefnogi. Gall hyn gyfyngu ar allu'r Cynnig i annog a galluogi rhai rhieni y tu allan i'r gwaith i ddechrau neu ddychwelyd i'r gwaith.

Argymhelliad – efallai y bydd angen i awdurdodau lleol ganolbwyntio o'r newydd ar godi ymwybyddiaeth o'r Cynnig ymhlith sefydliadau partner sy'n gweithredu yn eu hardal, gan gynnwys PaCE a Chanolfannau Gwaith, a rhoi iddynt fanylion yn ymwneud â'r Cynnig y gallant eu trosglwyddo i'r rhieni y maent yn eu cefnogi.

Argymhelliad – dylai Llywodraeth Cymru ystyried ehangu ymgyrch gyfathrebu genedlaethol y Cynnig i hyrwyddo'r Cynnig ymhellach a'r hyn y mae'n ei olygu i gyrraedd cynulleidfia ehangach o rieni ledled Cymru.

Mae'n ymddangos bod prosesau gweinyddu a weithredir gan awdurdodau lleol sy'n darparu'r Cynnig wedi'u hen sefydlu. Mae mwyafrif helaeth y darparwyr gofal plant bellach yn gyfarwydd iawn â'r broses o gyflwyno gwybodaeth ac yn derbyn y taliadau sy'n ddyledus o fewn y dyddiadau y cytunwyd arnynt. Mae rhai darparwyr yn parhau i nodi rhai rhwystredigaethau ynghylch gwahanol systemau a phrosesau a fabwysiadwyd gan wahanol awdurdodau lleol – yn enwedig ar gyfer y rheini sy'n delio â dau neu fwy o awdurdodau darparu. Fodd bynnag, dylai'r gwahaniaethau yn y systemau sydd ar waith ar hyn o bryd gael eu disodli gan un broses gyffredin ar ôl i'r gwasanaeth digidol cenedlaethol newydd gael ei gyflwyno.

Erys rhywfaint o rwystredigaeth, a dryswch ymhlith rhieni a darparwyr mewn perthynas â'r oriau FPN gwahanol ac felly'r gofal plant a ariennir sydd ar gael ar draws ardaloedd awdurdodau lleol gwahanol. Yn hynny o beth, mae'r argymhelliad yn adroddiad blwyddyn 3, sy'n nodi 'ochr yn ochr â'r gwaith parhaus o ddatblygu system weinyddu genedlaethol, dylai Llywodraeth Cymru ystyried adolygu ymhellach yr opsiynau ar gyfer safoni nifer yr oriau ar gyfer un elfen o'r Cynnig neu ar gyfer y ddwy elfen', yn parhau i fod yn ddilys.

Yn gyffredinol, roedd rhanddeiliaid yn croesawu'r posibilrwydd y byddai gwasanaeth digidol newydd yn cael ei roi ar waith,. Mynegwyd pryderon ynghylch y lefelau llythrennedd digidol a mynediad at dechnoleg ymhlith rhai darparwyr gofal plant , yn enwedig rhai gwarchodwyr plant, ac felly eu gallu i gael mynediad at unrhyw wasanaethau digidol newydd.

Argymhelliad – Mae angen i Lywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol ystyried y ffordd orau o gefnogi llythrennedd digidol yn y sector i'w galluogi i ddefnyddio a chael mynediad at systemau a phrosesau'r gwasanaeth digidol cenedlaethol newydd. Efallai y bydd angen i Lywodraeth Cymru sicrhau bod gan awdurdodau lleol yr adnoddau sydd eu hangen arnynt i ddarparu cymorth o'r fath.

Effaith y Cynnig ar gyflogadwyedd, llesiant ac incwm gwario rhieni

Un o nodau craidd Cynnig Gofal Plant Cymru yw cael gwared ar rwystrau i gyflogaeth sicr i'r rhai hynny sydd am weithio neu ddechrau busnes ond sydd wedi'u cyfyngu ar hyn o bryd gan bwysau gofal plant. Yn ystod y 18 mis diwethaf, mae llawer o rieni wedi gorfod newid eu harferion gwaith yn sgil COVID-19. Mae'r cyfleoedd i rieni newid swyddi, cynyddu oriau gwaith ac enillion neu gael dyrchafiadau o fewn eu swyddi presennol wedi'u cyfyngu mewn llawer o achosion. Fodd bynnag, mae canfyddiadau Blwyddyn 4 yn dangos bod y Cynnig wedi galluogi llawer o rieni i gynyddu eu henillion yn ystod y cyfnod hwn, yn enwedig y rhai o fewn grwpiau incwm is. Mae'r Cynnig hefyd wedi rhoi mwy o hyblygrwydd i rieni yn y ffordd y maent yn gweithio, gan gynnwys y rhai sy'n gweithio gartref. Nododd un o bob 10 rhiant a holwyd na fyddent mewn gwaith yn ystod y cyfnod hwn oni bai am y cymorth a ddarparwyd gan y Cynnig.

Holodd rhanddeiliaid i ba raddau y mae'r Cynnig yn creu cymhelliad i rieni ddechrau neu ddychwelyd i'r gwaith hyd yn oed cyn y pandemig. Roedd rhai rhanddeiliaid o'r farn, er mwyn i'r Cynnig annog mwy o rieni i ddychwelyd i'r gwaith neu hunangyflogaeth, y dylai fod ar gael i grwpiau oedran iau h.y. o dan dair oed yn ogystal â phobl ifanc tair a phedair oed.

Argymhelliad – efallai y byddai Llywodraeth Cymru yn dymuno ystyried cynnal rhagor o ymchwil i gostau a manteision ymestyn meini prawf cymhwysedd y Cynnig, yn enwedig i gwmpasu plant iau.

Un o'r meysydd lle y mae'r Cynnig wedi cael effaith gadarnhaol sylweddol yn ystod blwyddyn 4 yw'r graddau y mae wedi cefnogi iechyd a llesiant meddyliol rhieni a phlant ar draws pob grŵp incwm. Cyfeiriodd rhieni, darparwyr a rhanddeiliaid ehangach at yr effaith andwyol bosibl y gallai'r cyfnod clo cyntaf fod wedi'i chael ar lesiant, yn ogystal â datblygiad emosiynol a chymdeithasol plant ifanc. a chroesawyd y Cynnig fel modd i helpu i fynd i'r afael â hyn.

Fodd bynnag, mae'r canfyddiadau hefyd yn dangos bod y galw am gymorth ADY i blant ifanc hefyd wedi cynyddu yn ystod blwyddyn 4. Roedd rhanddeiliaid a darparwyr gofal plant o'r farn y gallai mynd i'r afael ag effeithiau y cyfnod clo ar ddatblygiad a lles rhai plant gymryd rhai blynyddoedd ac felly mae'r galw ar wasanaethau cymorth ADY yn debygol o gynyddu o ganlyniad.

Argymhelliad – bydd angen i Lywodraeth Cymru sicrhau bod digon o adnoddau ar gael i ariannu'r cynnydd posibl yn y galw am gymorth ADY a ddarperir drwy'r Cynnig.

Effaith ar y sector gofal plant

Mae COVID-19 wedi cael effaith sylweddol ar y sector gofal plant yng Nghymru o ran ei allu i barhau i ddarparu gwasanaethau gofal plant yn ogystal â hyfywedd masnachol lleoliadau unigol. Mae'r cymorth ariannol sylweddol a ddarparwyd i'r sector gan Lywodraeth Cymru drwy gynlluniau fel y Grant Darparwyr Gofal Plant, yn ddiamau, wedi galluogi llawer o ddarparwyr, a fyddai fel arall wedi cau'n barhaol, i aros mewn busnes. Fodd bynnag, mae newidiadau yn y ffordd y mae llawer o rieni wedi manteisio ar ofal plant ffurfiol yn ystod blwyddyn 4, mewn llawer o achosion, wedi arwain at gynnydd yn y galw am ddarpariaeth mewn rhai lleoliadau, yn enwedig meithrinfeydd dydd a gostyngiad yn y galw am eraill gan gynnwys darpariaeth sesiynol / cylchoedd chwarae, clybiau ar ôl ysgol a gwarchodwyr plant. O ganlyniad, er bod hyfywedd ariannol y sector cyfan yn ymddangos yn weddol sefydlog ar hyn o bryd, mae'r sefyllfa o ran y dyfodol yn dal i fod yn ansicr i rai lleoliadau.

Dengys canfyddiadau Blwyddyn 4 mai'r her fwyaf sy'n wynebu'r sector ar hyn o bryd yw cadw a recriwtio staff a morâl cyffredinol gweithlu'r sector gofal plant. Mae pryderon y gallai llawer o weithwyr adael y sector yn y dyfodol agos iawn a fyddai yn ei dro yn dylanwadu ar allu'r sector i gyflenwi'r gofal plant sydd ei angen ar gyfer y Cynnig ac yn fwy cyffredinol.

Argymhelliad – dylai Llywodraeth Cymru, awdurdodau lleol a rhanddeiliaid eraill gan gynnwys aelodau Cwllwm, ystyried ffyrdd o ddathlu gwaith gweithwyr gofal plant ymhellach er mwyn codi morâl a cheisio atal gweithwyr rhag gadael y maes. .

Argymhelliad – dylai Llywodraeth Cymru ystyried gweithredu rhaglenni cyflogaeth newydd—ac ehangu'r rhai sydd eisoes yn bodoli—sydd wedi'u hanelu'n benodol at annog a chefnogi unigolion i weithio yn y sector gofal plant yng Nghymru.

Roedd canfyddiadau gwerthusiad blwyddyn 3 yn cynnwys argymhelliad y 'dylai Llywodraeth Cymru flaenoriaethu adolygu'r cyllid fesul awr a delir i ddarparwyr gyda'r bwriad o'i gynyddu o'r gyfradd o £4.50/awr a gafodd ei phennu yn 2017'. Yn ystod blwyddyn 4 y Cynnig, arhosodd y gyfradd ar £4.50 gan ysgogi galwadau pellach gan lawer o ddarparwyr i adolygu'r gyfradd a'i chynyddu. Fodd bynnag, roedd cydnabyddiaeth hefyd fod Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo adnoddau ariannol sylweddol i gefnogi lleoliadau unigol o fewn y sector.

Mynegwyd rhai pryderon hefyd mewn perthynas â'r ddarpariaeth gofal plant a ariennir drwy Dechrau'n Deg o ran y gallai cynnydd yn y cyllid i ddarparu'r Cynnig Gofal Plant greu cymhelliant i rai darparwyr ffafrio'r Cynnig dros ddarpariaeth gofal plant Dechrau'n Deg, neu roi pwysau ariannol ar awdurdodau lleol i sicrhau bod y cyllid i ddarparu gofal plant drwy Dechrau'n Deg yn cael cynnydd a fyddai'n cyfateb i unrhyw gynnydd a gynigir i ddarparu'r Cynnig Gofal Plant.

Argymhelliad – dylai Llywodraeth Cymru barhau i adolygu'r gyfradd gyllido a gynigir i ddarparwyr am ddarparu gofal plant a gefnogir gan y Cynnig. Fodd bynnag, fel rhan o'r adolygiad, dylai Llywodraeth Cymru hefyd ystyried goblygiadau unrhyw gynnydd yn y gyfradd gyllido i gost darpariaeth blyneddoddd cynnar a'r modd y caiff ei darparu.

Mae pedwaredd flwyddyn y Cynnig wedi bod yn llwyddiant ac wedi creu manteision mawr eu hangen i'r teuluoedd sydd wedi defnyddio'r gofal plant a ariennir. Mae'r cymorth ariannol a ddarperir gan Lywodraeth Cymru i leoliadau gofal plant wedi sicrhau bod y sector yn fwy hyfyw yn ariannol ar hyn o bryd nag y byddai wedi bod fel arall. Gan edrych i'r dyfodol, mae heriau'n wynebu'r sector gofal plant, ac yn sgil hynny heriau i ddarparu'r Cynnig Gofal Plant, a'r heriau mwyaf yw'r gweithlu, a gallu lleoliadau i recriwtio a chadw staff.

1. Cyflwyniad

- 1.1 Mae Cynnig Gofal Plant Llywodraeth Cymru yn darparu hyd at 30 awr o ofal plant ac addysg gynnar i blant tair a phedair oed rhieni cymwys sy'n gweithio am 48 wythnos y flwyddyn. Mae'r adroddiad gwerthuso hwn yn ymwneud â'r cyfnod rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021 – pedwaredd flwyddyn gweithredu'r Cynnig Gofal Plant ('y Cynnig').

Cefndir

- 1.2 Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i ddarparu 30 awr o addysg gynnar a gofal plant a ariennir gan y llywodraeth am hyd at 48 wythnos y flwyddyn. Mae'n ofynnol i bob awdurdod lleol yng Nghymru ddarparu o leiaf 10 awr o addysg gynnar yr wythnos i bob plentyn tair a phedair oed yn ystod y tymor, a ddarperir drwy Ddarpariaeth Feithrin y Cyfnod Sylfaen (FPN). Gellir darparu hyn mewn lleoliad a gynhelir (ysgol), neu mewn lleoliad nas cynhelir (gofal plant) a ariennir. Yn ystod y 39 wythnos o dymor ysgol, mae'r Cynnig yn cynnwys y ddarpariaeth addysg gynnar hon a ariennir ac a ddarperir drwy FPN ac oriau ychwanegol o ofal plant a ariennir. Mae oriau'r ddarpariaeth FPN yn amrywio o un awdurdod lleol i'r llall, ond yn fwyaf cyffredin mae 12.5 awr o addysg gynnar ar gael yr wythnos, gan adael 17.5 awr o ofal plant wedi'i ariannu yr wythnos yn ystod y tymor fel rhan o'r Cynnig. Ar gyfer y 9 wythnos o'r hawl i ofal plant sy'n weddill, sy'n cyd-daro â gwyliau'r ysgol, ceir hawl i 30 awr o ofal plant wedi'i ariannu. Mae 4 wythnos nad ydynt yn cael eu hariannu ym mhob blwyddyn.
- 1.3 Mae gofal plant o dan y Cynnig ar gael i blant tair a phedair oed y mae eu rhieni'n ennill o leiaf isafswm wythnosol sy'n cyfateb i gyfartaledd o 16 awr ar yr isafswm cyflog cenedlaethol cymwys, ond sy'n ennill llai na £100,000 y flwyddyn. Mae pob rhiant (neu warcheidwad, llys-riant a phartneriaid hirdymor sy'n byw yn yr un tŷ) yn gymwys ar gyfer y Cynnig os oes ganddynt blentyn o fewn yr ystod oedran ac os ydynt yn bodloni'r diffiniad o riant sy'n gweithio.
- 1.4 Mae'r Cynnig yn diffinio rhieni sy'n gweithio fel y rhai sy'n gyflogedig, yn hunangyflogedig neu ar gontract dim oriau. Rhaid i'r ddau riant mewn teulu dau riant a'r unig riant mewn teulu un rhiant fod yn gweithio er mwyn bod yn gymwys ar

gyfer y Cynnig. Fodd bynnag, mae rhai eithriadau i hyn: er enghraifft os yw un rhiant yn gweithio a bod gan y rhiant arall gyfrifoldebau gofal (ac eithrio ar gyfer eu plant eu hunain) neu os yw un rhiant yn gweithio a bod y rhiant arall yn anabl neu'n analluog, mae'r rhiant sy'n gweithio yn gymwys ar gyfer y Cynnig.

- 1.5 Mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar yr elfen gofal plant o'r Cynnig a ariennir gan y llywodraeth, ac oni nodir yn wahanol gellir cymryd bod cyfeiriadau at y Cynnig Gofal Plant yn golygu darpariaeth gofal plant a ariennir. Ar hyn o bryd mae'r elfen FPN yn cael ei darparu drwy fecanwaith ar wahân ac nid yw'n cael ei hystyried yn fanwl yn y gwerthusiad hwn.

Darparu'r Cynnig Gofal Plant hyd yma

- 1.6 Lanswyd y Cynnig Gofal Plant yn 2017 mewn saith ardal beilot. Parhaodd y broses o gyflwyno'r Cynnig yn raddol tan fis Medi 2018, gyda model cyflawni newydd yn cael ei gyflwyno a oedd yn cynnwys rhai awdurdodau lleol yn ymgymryd â rôl awdurdodau darparu sy'n gyfrifol am brosesu ceisiadau a phrosesu taliadau, ac awdurdodau ymgysylltu sy'n gyfrifol am hyrwyddo'r Cynnig i rieni a darparwyr cymwys. Arhosodd y model cyflawni hwn yn ei le yn ystod y broses gyflwyno lawn yn 2019 a hefyd yn ystod blwyddyn 4 y Cynnig. Cyflwynir trosolwg o'r trefniadau partneriaeth hyn yn y ffigur isod.

Ffigur 1.1: Awdurdodau Darparu ac Ymgysylltu

Awdurdodau Darparu	Awdurdodau Ymgysylltu
Ynys Môn a Gwynedd*	Conwy
Blaenau Gwent*	Torfaen
Sir y Fflint*	Wreccsam
	Sir Ddinbych
Rhondda Cynon Taf*	Merthyr Tudful
	Pen-y-bont ar Ogwr
Casnewydd	Sir Fynwy
	Bro Morgannwg
Ceredigion	Sir Gaerfyrddin
	Sir Benfro
	Powys
Caerdydd	
Castell-nedd Port Talbot	
Abertawe*	
Caerffili*	

* Rhan o'r peilot gweithredu cynnar ym Mlwyddyn 1, 2018-2019.

Gweithredu Blwyddyn 4 o'r cynnig a newidiadau o ganlyniad i COVID-19

- 1.7 Asesodd y gwerthusiad o ail flwyddyn gweithrediad cynnar y Cynnig effeithiolrwydd darparu'r Cynnig, yr effaith yr oedd y Cynnig yn ei chael ar gyflogadwyedd rhieni, eu llesiant a'u hincwm gwario, effaith y Cynnig ar y sector gofal plant o ran gwahanol fathau o ddarparwyr gofal plant, newidiadau i arferion busnes ac effaith ymyrraeth yn y farchnad gofal plant. Cyhoeddwyd adroddiad gwerthuso'r ail flwyddyn ym mis Rhagfyr 2019.¹
- 1.8 Parhaodd y gwerthusiad o drydedd flwyddyn y Cynnig i asesu gweithrediad cynnar y Cynnig, lle y parhawyd â model awdurdodau darparu ac ymgysylltu ar gyfer 2019 a 2020.
- 1.9 Oherwydd y brigiad o COVID-19 ym mis Mawrth 2020, bu newidiadau i'r ffordd y darparwyd y Cynnig. Ar 20 Mawrth 2020, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru fod angen i rieni gadw eu plant gartref, ac na ddylai ysgolion a lleoliadau gofal plant a chwarae ond bod ar agor i'r plant hynny yr oedd angen iddynt fynychu oherwydd eu bod yn blant i weithwyr hanfodol² neu'n blant mwy agored. Roedd hyn er mwyn sicrhau bod rheolau cadw pellter cymdeithasol yn cael eu dilyn ac er mwyn lleihau'r risg o drosglwyddo'r feirws.³
- 1.10 Ym mis Mawrth 2020, ymrwymodd Llywodraeth Cymru i barhau â'r taliadau i ddarparwyr gofal plant o dan y Cynnig, hyd yn oed pan oedd lleoliad ar gau, neu pan nad oedd plentyn yn gallu mynychu. Parhaodd yr ymrwymiad hwn am dri mis, gan ddod i ben ar y 19 Mehefin 2020.
- 1.11 Ym mis Ebrill 2020, cafodd y Cynnig ei atal dros dro i newydd-ddyfodiaid am gyfnod o 3 mis. Cafodd y gyllideb ar gyfer y Cynnig ei hailddefnyddio o dan y Cynllun Cymorth Gofal Plant drwy gyfnod y Coronafeirws (C-CAS) i dalu costau gofal plant ar gyfer plant cyn oedran ysgol sy'n blant i weithwyr hanfodol a phlant sy'n agored i niwed.

¹ Glover, A., Harries, S., Lane, J., Lewis, S., [Gwerthuso Gweithredu Cynnar Cynnig Gofal Plant Cymru: yr ail flwyddyn](#), Caerdydd: Llywodraeth Cymru, adroddiad GSR rhif 57/2019 [Fel ar 3 Rhagfyr 2021].

² At ddibenion C-CAS, roedd gweithwyr hanfodol yn cynnwys: Gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol; Gweithwyr diogelwch y cyhoedd (gweithwyr gwasanaethau brys) a gweithwyr diogelwch cenedlaethol; Gweithwyr addysg a gofal plant; Gweithwyr bwyd a nwyddau angenrheidiol eraill; Gweithwyr trafnidiaeth; Gweithwyr cyfleustodau, cyfathrebu a gwasanaethau ariannol; Gweithwyr gwasanaethau cyhoeddus allweddol

³ Llywodraeth Cymru, [Cynnig Gofal Plant Cymru – Canllawiau Trosiannol o ganlyniad i COVID-19](#) Canllawiau i Awdurdodau Lleol yng Nghymru, Tachwedd 2020, WG41684, ISBN Digidol: 978-1-80082-476-8 [Fel ar 3 Rhagfyr 2021]

- 1.12 Ym mis Mehefin 2020, cadarnhaodd Llywodraeth Cymru y byddai'n ymestyn y ddarpariaeth C-CAS ac yn parhau i atal y Cynnig tan 31 Awst. Cytunodd hefyd i barhau i wneud taliadau o dan y Cynnig dim ond ar gyfer plant a oedd yn gymwys ym mis Mawrth 2020, ac os oedd y lleoliad ar agor a'r plentyn yn mynychu'n rheolaidd.

Gweithredu'r Cynnig ym mlwyddyn 4

- 1.13 Cyhoeddwyd y gallai gwasanaethau gofal plant gael eu hymestyn o 22 Mehefin 2020, gyda phlant a fanteisiodd ar y Cynnig cyn mis Mawrth 2020 yn gallu dychwelyd i ofal plant a ariennir. Ailagorodd Llywodraeth Cymru y Cynnig i newydd-ddyfodiaid o 1 Medi ymlaen, gydag awdurdodau lleol yn prosesu ceisiadau newydd-ddyfodiaid o fis Awst. Daeth C-CAS i ben ar 31 Awst 2020.
- 1.14 Parhawyd â'r model awdurdodau darparu ac ymgysylltu ar gyfer 2020-2021, gydag awdurdodau lleol yn cydweithio i ddarparu'r Cynnig yn eu hardaloedd o 1 Medi 2020.
- 1.15 Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno canfyddiadau'r gwerthusiad o bedwaredd flwyddyn gweithrediad cynnar y Cynnig. Ceir rhagor o fanylion am y dulliau gwerthuso yn adran 2 yr adroddiad hwn.

Trosolwg o'r niferoedd a fanteisiodd ar y Cynnig

- 1.16 Yn ystod y cyfnod rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021, manteisiodd 17,824 o blant ar y cynnig. Mae Tabl 1.1 isod yn cyflwyno'r niferoedd cyffredinol a fanteisiodd ar y Cynnig, wedi'u dadansoddi yn ôl awdurdod lleol.

Tabl 1.1: Nifer y plant a fanteisiodd ar y Cynnig ym mhob awdurdod lleol rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021

Awdurdod lleol	Nifer y plant a fanteisiodd ar y Cynnig
Abertawe	1,108
Blaenau Gwent	342
Bro Morgannwg	1,010
Caerdydd	2,513
Caerffili	1,018
Casnewydd	1,024
Castell-nedd Port Talbot	838
Ceredigion	349
Conwy	713
Gwynedd	916
Merthyr Tudful	150
Pen-y-bont ar Ogwr	461
Powys	998
Rhondda Cynon Taf	765
Sir Benfro	578
Sir Ddinbych	841
Sir Fynwy	706
Sir Gaerfyrddin	906
Sir y Fflint	154
Torfaen	620
Wrecsam	1,278
Ynys Môn	536
Cyfanswm	17,824

Ffynhonnell: Data monitro tymhorol

- 1.17 Ar gyfer pob tymor ysgol, mae awdurdodau lleol yn casglu gwybodaeth am nifer yr oriau o ofal plant y mae pob rhiant wedi'u harchebu a nifer yr oriau a ddefnyddiwyd ar gyfer pob plentyn. Cyflwynir nifer cyfartalog cymedrig yr oriau a archebwyd ac a ddefnyddiwyd fesul plentyn bob tymor, o fis Medi 2020 i fis Awst 2021, yn Nhabl 1.2.

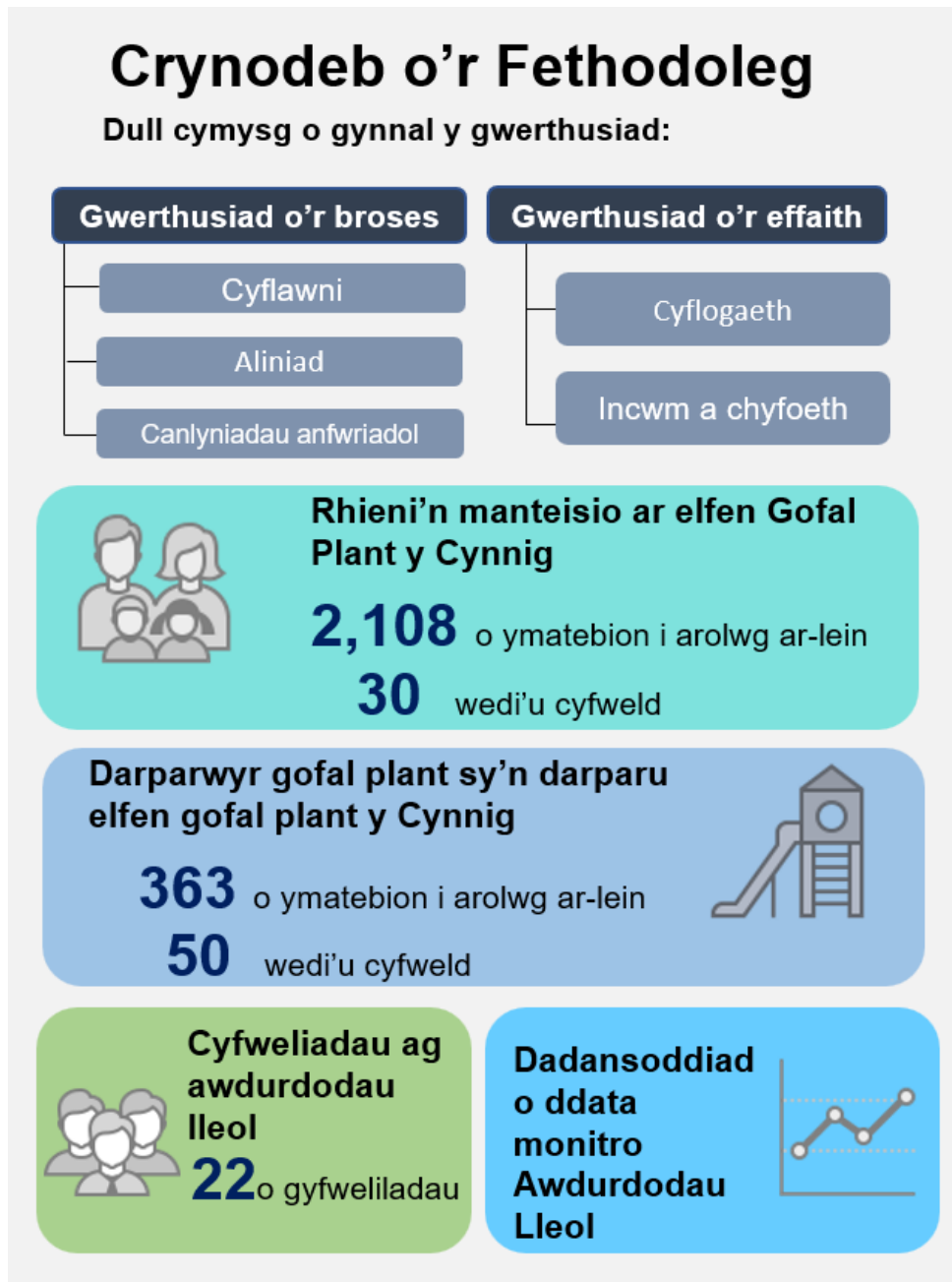
Tabl 1.2: Nifer cyfartalog yr oriau a archebwyd ac a ddefnyddiwyd fesul plentyn bob tymor rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021

Tymor	Nifer cyfartalog yr oriau a archebwyd	Nifer cyfartalog yr oriau a ddefnyddiwyd
Hydref	219	201
Gwanwyn	188	165
Haf	228	211

Ffynhonnell: Data monitro tymhorol

2. Methodoleg

- 2.1 Mae'r adran hon yn manylu ar y cwestiynau ymchwil penodol ar gyfer y gwerthusiad ac yn amlinellu'r fethodoleg a fabwysiadwyd, gan gynnwys trosolwg o bob elfen o'r gwaith ymchwil.

Nodau'r Gwerthusiad

2.2 Yn 2017, penodwyd Ymchwil Arad i gynnal gwerthusiad o weithrediad [blwyddyn gyntaf y Cynnig](#) ac wedi hynny, estynnwyd y contract i werthuso'r [ail flwyddyn](#) a'r [drydedd flwyddyn](#), a oedd hefyd yn cynnwys [Gwerthusiad o'r Cynllun Cymorth Gofal Plant drwy gyfnod y Coronafeirws](#) (CCAS). Yna penodwyd Arad i gynnal gwerthusiad o'r bedwaredd flwyddyn – yr adroddiad hwn.

Mae prif nodau'r gwerthusiad wedi aros yr un fath fwy neu lai ers y gwerthusiad cyntaf, sef:

- Gwerthuso pa mor effeithiol y mae'r Cynnig yn cael ei ddarparu i blant a rhieni a chynnig gwersi i lywio darpariaeth yn y dyfodol.
- Gwerthuso'r effaith y mae'r Cynnig yn ei chael ar gyflogadwyedd, llesiant ac incwm gwario rhieni (yn gysylltiedig â thlodi).
- Gwerthuso effaith y Cynnig ar y sector gofal plant, gan edrych ar yr effaith ar wahanol fathau o ddarparwyr gofal plant, newidiadau i arferion busnes ac effaith ymyrraeth yn y farchnad gofal plant.

2.3 Unwaith eto, mae'r gwerthusiad ar gyfer y bedwaredd flwyddyn yn canolbwyntio ar y nodau hyn, sy'n cwmpasu'r cyfnod cyflawni rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021 ac mae'n tynnu ar farn a phrofiadau swyddogion Llywodraeth Cymru, cynrychiolwyr awdurdodau lleol, sefydliadau rhanddeiliaid a darparwyr a rhieni sy'n cymryd rhan.

Trosolwg o'r fethodoleg

2.4 Mabwysiadwyd dull cymysg o gynnal y gwerthusiad, a oedd yn cynnwys sawl elfen ymchwil ochr yn ochr â dadansoddiad o ddata monitro'r prosiect. Mae Tabl 2.1 yn rhoi trosolwg o wahanol elfennau'r ymchwil.

Tabl 2.1. Trosolwg o'r fethodoleg

Cyfranogwr	Dull	Nifer yr ymatebwyr	Pryd
Swyddogion Llywodraeth Cymru	Cyfweliadau fideo	9	Mehefin - Awst 2021
Awdurdodau lleol	Cyfweliadau fideo	22	Medi – Hydref 2021
Sefydliadau rhanddeiliaid allweddol	Cyfweliadau dros y ffôn a thrwy fideo	16	Awst - Medi 2021
Darparwyr gofal plant a gymerodd ran yn y Cynnig	Arolwg ar-lein	363	Gorffennaf 2021
Darparwyr gofal plant a gymerodd ran yn y Cynnig	Cyfweliadau dros y ffôn	50	Awst – Hydref 2021
Rhieni a gymerodd ran yn y Cynnig	Arolwg ar-lein	2,108	Gorffennaf - Awst 2021
Rhieni a gymerodd ran yn y Cynnig	Cyfweliadau dros y ffôn	30	Medi – Hydref 2021

Cyfweliadau cyd-destunol

- 2.5 Cynhaliwyd cyfweliadau ag aelodau o dîm Cynnig Gofal Plant Llywodraeth Cymru i gael cipolwg pellach ar y cyd-destun ar gyfer y flwyddyn y darparwyd y Cynnig ynddo. Roedd hyn yn cynnwys ymateb Llywodraeth Cymru i'r pandemig COVID-19 yn ogystal â newidiadau mewn polisiau sy'n ymwneud â darpariaeth gynnar, gan gynnwys newidiadau i'r gyfradd gyllido a gynigiwyd i leoliadau nas cynhelir sy'n cynnig darpariaeth FPN.
- 2.6 Gwahoddwyd timau Cynnig Gofal Plant yr awdurdodau lleol i gymryd rhan mewn grwpiau trafod rhithwir yn ystod gwanwyn 2021 i rannu eu profiadau o'r Cynnig. Gwahoddwyd awdurdodau ymgysylltu i un drafodaeth grŵp a gwahoddwyd awdurdodau darparu i'r llall. Yn fuan ar ôl diwedd cyfnod cyflawni Blwyddyn 4 (Medi a Hydref 2021) cynhaliwyd cyfres o gyfweliadau gyda chynrychiolwyr tîm Cynnig Gofal Plant pob awdurdod lleol. Rhoddodd y cyfweliadau hyn gyfle i dimau Gofal Plant pob awdurdod lleol roi eu barn ar sawl agwedd ar y Cynnig rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021. Roedd y rhain yn cynnwys:
- Y nifer a fanteisiodd ar y Cynnig Gofal Plant o gymharu â blynyddoedd blaenorol;

- Y ddarpariaeth a sut mae COVID-19 wedi dylanwadu ar gydlynw'r Cynnig;
- Gwaith partneriaeth rhwng awdurdodau lleol;
- Profiadau darparwyr yn ystod y flwyddyn ddiwethaf;
- Cysylltiadau â darpariaeth Feithrin y Cyfnod Sylfaen
- Cysylltiadau rhwng y Cynnig a darpariaeth gofal plant arall gan gynnwys Dechrau'n Deg a Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth (PaCE.)
- Capasiti'r sector gofal plant yn y dyfodol yng ngoleuni COVID-19, gan gynnwys a yw unrhyw leoliadau wedi'u gorfodi i gau'n barhaol.

Cyfweliadau â sefydliadau sy'n rhanddeiliaid allweddol

- 2.7 Cyfwelwyd â rhanddeiliaid allweddol yn ystod y gwerthusiad. Cynhaliwyd cyfweliadau fideo gyda chynrychiolwyr o'r pum sefydliad sy'n rhan o Cwlwm,⁴ a hefyd gyda sampl o gynrychiolwyr PaCE a Dechrau'n Deg gan gynnwys dau reolwr cyflawni PaCE a dau gynghorydd PaCE, pedwar cynrychiolydd Dechrau'n Deg, a dau gynrychiolydd tîm Cyfnod Sylfaen Llywodraeth Cymru.
- 2.8 Roedd y cyfweliadau'n canolbwyntio ar farn rhanddeiliaid ynghylch dyluniad a gweithrediad y Cynnig Gofal Plant a chanlyniadau ac effeithiau'r Cynnig. Roedd y cyfweliadau gyda chynrychiolwyr PaCE, Dechrau'n Deg a thîm y Cyfnod Sylfaen yn canolbwyntio ar archwilio sut y mae'r Cynnig Gofal Plant yn cysylltu â'r ddarpariaeth bresennol a'r rhaglenni presennol.

Arolwg o ddarparwyr gofal plant

- 2.9 Cynhaliwyd arolwg ar-lein o ddarparwyr gofal plant sydd wedi cofrestru ac sy'n darparu'r Cynnig Gofal Plant ym mis Gorffennaf 2021, ac anfonwyd dolen at yr holl ddarparwyr gofal plant yng Nghymru a oedd wedi darparu'r Cynnig rhwng mis Medi 2020 a mis Gorffennaf 2021. Ymysg y pynciau a gwmpaswyd gan yr arolwg roedd: yr ohebiaeth a gafodd darparwyr gan awdurdodau lleol; dylanwad y Cynnig ar y ddarpariaeth; effaith y Cynnig ar gynaliadwyedd darparwyr; yn ogystal â dylanwad COVID-19 ar y ddarpariaeth. Mae holiadur yr arolwg wedi'i gynnwys yn Atodiad B.

⁴ Childcare Wales Learning and Working Mutually – consortiwm o'r pum prif sefydliad gofal plant yng Nghymru. Y sefydliadau sy'n rhan o Cwlwm yw Blynnyddoedd Cynnar Cymru, Clybiau Plant Cymru, Mudiad Meithrin, Cymdeithas Genedlaethol Meithrinfeidd Dydd (NDNA Cymru) a PACEY Cymru.

- 2.10 Ar gyfer y cam hwn o'r gwaith maes, gan ddefnyddio dull cyfrifiad, gwahoddwyd pob darparwr sy'n darparu'r Cynnig Gofal Plant ym mhob awdurdod lleol i gymryd rhan yn yr arolwg. Cysylltwyd â chyfanswm o 2,252 o rieni drwy e-bost ac anfonwyd neges destun atynt hefyd ar yr un pryd. Anfonwyd ail e-bost bythefnos ar ôl y gwahoddiad cyntaf, a oedd yn atgoffa rhieni o'r arolwg a'r dyddiad cau, sef diwedd Awst 2021.
- 2.11 Cwblhawyd yr arolwg gan 363 o ddarparwyr, sef cyfradd ymateb o 16 y cant.⁵ Mae Tabl 2.2 yn dangos dadansoddiad o'r ymatebion i'r arolwg a'r gyfradd ymateb fel cyfran o'r ffrâm samplu fesul awdurdod lleol.

Tabl 2.2. Cyfraddau ymateb i'r arolwg o ddarparwyr fesul awdurdod lleol

Awdurdod lleol	Nifer yr ymatebion	Cyfradd ymateb fel cyfran o'r ffrâm samplu (%)*
Abertawe	16	16
Blaenau Gwent	8	17
Bro Morgannwg	22	12
Caerdydd	46	17
Caerffili	27	12
Casnewydd	15	10
Castell-nedd Port		
Talbot	19	12
Ceredigion	17	18
Conwy	22	19
Gwynedd	28	22
Merthyr Tudful	2	11
Pen-y-bont ar Ogwr	2	7
Powys	19	11
Rhondda Cynon Taf	6	7
Sir Benfro	17	17
Sir Ddinbych	13	12
Sir Fynwy	8	7
Sir Gaerfyrddin	17	9
Sir y Fflint	22	12
Torfaen	8	11
Wrecsam	14	10
Ynys Mon	7	11
Cyfanswm	35%	

⁵ Rhagorodd nifer yr ymatebion ar yr isafswm o 328 sy'n ofynnol er mwyn bod 95% yn hyderus bod ymatebion y darparwyr i'r arolwg yn ddibynadwy rhwng ffin cyfeiliorniad o 5 y cant. Y mwyaf yw'r sampl (dosbarthwyd yr arolwg darparwyr i 2,252 o leoliadau) y mwyaf y gallwn fod yn hyderus bod atebion y darparwyr yn adlewyrchu barn cyfanswm y darparwyr a ddarparodd y Cynnig.

*Mae hyn yn cyfeirio at gyfradd ymateb yr arolwg fel canran o'r darparwyr ym mhob awdurdod lleol a ddarparodd y Cynnig ac y rhannwyd eu manylion cyswllt gan awdurdodau lleol drwy Lywodraeth Cymru.

**Ni wnaeth rhai darparwyr nodi eu hawdurdod lleol

Ffynhonnell: Arolwg o ddarparwyr y Cynnig

Cyfweliadau â darparwyr gofal plant a gymerodd ran yn y Cynnig

2.12 Cysylltwyd â chyfanswm o 500 o ddarparwyr gofal plant cofrestredig a oedd yn darparu'r Cynnig Gofal Plant drwy e-bost a neges destun i'w gwahodd i gymryd rhan mewn cyfweliad dros y ffôn. Cysylltwyd â'r darparwyr mewn grwpiau yn ystod mis Awst a mis Medi 2021. Cyfwelwyd â chyfanswm o 50 o ddarparwyr. Roedd y cyfweliadau'n canolbwyntio ar brosesau a darparu'r Cynnig gan gynnwys unrhyw newidiadau a wnaed i'r ddarpariaeth rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021; effaith y Cynnig ar gynaliadwyedd darparwyr; a'r gwersi a ddysgwyd. Mae'r canllaw i'r pynciau wedi'i gynnwys yn Atodiad A.

Arolwg o rieni

2.13 Cynhaliwyd arolwg ar-lein o rieni a oedd yn defnyddio gofal plant o dan y Cynnig ym mis Awst 2021, a dosbarthwyd dolen i bob rhiant ledled Cymru a oedd wedi cael cymorth drwy'r Cynnig rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021. Roedd y pynciau yn yr arolwg yn cynnwys y broses ymgeisio; pa drefniadau gofal plant oedd gan rieni cyn iddynt fanteisio ar y Cynnig; addasrwydd y ddarpariaeth a oedd ar gael; ac effaith y Cynnig ar y teulu a chyfleoedd gwaith i rieni. Mae holiadur yr arolwg wedi'i gynnwys yn Atodiad B.

2.14 Ar gyfer y cam hwn o'r gwaith maes, gan ddefnyddio dull cyfrifiad, cafodd pob rhiant a fanteisiodd ar y Cynnig Gofal Plant o fewn pob awdurdod lleol ei wahodd i gymryd rhan yn yr arolwg. Cysylltwyd â chyfanswm o 17,380 o rieni drwy e-bost, ac anfonwyd neges destun hefyd ar yr un pryd. Anfonwyd ail e-bost bythefnos ar ôl y gwahoddiad cyntaf, a oedd yn atgoffa rhieni o'r arolwg a'r dyddiad cau, sef diwedd mis Awst 2021.

2.15 Cwblhawyd yr arolwg gan 2,108 o ddarparwyr, sef cyfradd ymateb o 12 y cant.⁶

Mae Tabl 2.3 yn dangos dadansoddiad o'r ymatebion i'r arolwg a'r gyfradd ymateb fel cyfran o'r ffrâm samplu fesul awdurdod lleol.

Tabl 2.3. Cyfraddau ymateb i arolygon rhieni fesul awdurdod lleol

Awdurdod lleol	Nifer yr ymatebion	Cyfradd ymateb fel cyfran o'r ffrâm samplu (%) [*]
Abertawe	179	11
Blaenau Gwent	53	17
Bro Morgannwg	102	11
Caerdydd	251	13
Caerffili	106	12
Casnewydd	113	12
Castell-nedd Port Talbot	58	7
Ceredigion	49	15
Conwy	94	15
Gwynedd	118	14
Merthyr Tudful	3	3
Pen-y-bont ar Ogwr	31	12
Powys	129	14
Rhondda Cynon Taf	62	12
Sir Benfro	72	13
Sir Ddinbych	92	13
Sir Fynwy	88	14
Sir Gaerfyrddin	114	12
Sir y Fflint	153	12
Torfaen	55	10
Wrecsam	120	12
Ynys Môn	66	14
Cyfanswm	2,108	

^{**}Mae hyn yn cyfeirio at gyfradd ymateb yr arolwg fel canran o'r rhieni ym mhob awdurdod lleol a ddarparodd y Cynnig ac y rhannwyd eu manylion cyswllt gan awdurdodau lleol drwy Lywodraeth Cymru.

Ffynhonnell: Arolwg o rieni a fanteisiodd ar y Cynnig

⁶ Rhagorodd nifer yr ymatebion ar yr isafswm o 376 sy'n ofynnol er mwyn bod 95% yn hyderus bod ymatebion y rhieni i'r arolwg yn ddibynadwy rhwng ffin cyfeiliorniad o 5 y cant. Y mwyaf yw sampl y boblogaeth (dosbarthwyd yr arolwg i 17,380 o rieni) y mwyaf hyderus y gallwn fod bod atebion y rhieni yn adlewyrchu barn cyfanswm poblogaeth y rhieni a fanteisiodd ar y Cynnig.

Cyfweliadau gyda rhieni a gymerodd ran yn y cynllun

- 2.16 Cynhaliwyd cyfweliadau gyda 30 o rieni a oedd wedi manteisio ar ofal plant o dan y Cynnig. Gofynnwyd i rieni a gwblhaodd yr arolwg a oeddent yn fodlon cael eu cyfweld. Cysylltwyd â sampl cychwynnol o 50 o rieni—a oedd yn cynrychioli ardal yr awdurdod lleol yn fras a'r math o leoliad a ddefnyddir (math o wasanaeth ac iaith y ddarpariaeth) – drwy e-bost i ofyn am gyfweliad. Ar ôl trefnu'r gyfres gyntaf o gyfweliadau, cysylltwyd â sampl arall o 50 o rieni, gan arwain at gynnal 30 o gyfweliadau dros y ffôn.
- 2.17 Roedd y cyfweliadau'n canolbwyntio'n fras ar ymwybyddiaeth rhieni o'r Cynnig Gofal Plant a'r wybodaeth a dderbyniwyd amdano; eu barn ar y broses ymgeisio; sut y gwnaeth rhieni fanteisio ar y Cynnig Gofal Plant yn ystod y tymor a gwyliau'r ysgol; a pha wahaniaeth y mae'r Cynnig Gofal Plant wedi'i wneud i rieni, yn ariannol ac o ran cyflogadwyedd.

3. Gweithredu'r Cynnig

Gweithredu'r Cynnig Canfyddiadau allweddol

Mae **ymwybyddiaeth** o'r cynnig yn dal i fod yn uchel am ei fod yn cael ei hyrwyddo ar y cyfryngau cymdeithasol ac ar leferydd.

Problemau gyda **darparu dogfennau cysylltiedig** a'r ffaith bod y **broses yn cymryd llawer o amser yw'r rhesymau** pam mae rhieni'n gweld y broses ymgeisio yn anodd.

Creodd **COVID-19** heriau i deuluoedd sy'n defnyddio darpariaeth FPN a gofal plant mewn **mwyr nag un lleoliad** gofal plant.

Roedd awdurdodau lleol yn **teimlo** eu bod yn cael digon o wybodaeth am y newid i wasanaeth digidol newydd ac yn cael eu cynnwys yn llawn yn y broses.

Mae gan Awdurdodau Lleol **berthynas waith glos** barhaus gyda Llywodraeth Cymru.

Byddai **cysoni cyfraddau cyllido** ar gyfer darpariaeth FPN gyda'r £4.50 yr awr ar gyfer y Cynnig yn helpu lleoliadau nas cynhelir i barhau i ddarparu FPN.

Fe wnaeth rhai darparwyr **atal gwasanaethau cludiant** neu gyfyngu ar gasglu a gollwng plant mewn lleoliadau eraill er mwyn cynnal swigod **cadw pellter cymdeithasol**.

Icons by Icons8.com

Ffynhonnell : Arolwg o Ddarparwyr Gofal Plant 2021. N=363
Arolwg o Rieni y Cynnig Gofal Plant 2021. N=2108

- 3.1 Mae'r canfyddiadau a gyflwynir yn yr adran hon yn seiliedig yn bennaf ar dystiolaeth a gasglwyd gan gynrychiolwyr awdurdodau lleol yn ogystal â chynrychiolwyr o dimau'r Cynnig Gofal Plant a'r Cyfnod Sylfaen yn Llywodraeth Cymru. Mae'r canfyddiadau yn yr adran hon hefyd yn adlewyrchu rhai o safbwyntiau rhieni a darparwyr gofal plant, ond cyflwynir y safbwyntiau a'r profiadau hyn yn fanylach mewn adrannau eraill sy'n dilyn.
- 3.2 Mae'r adran hon yn dechrau gydag adolygiad o'r nifer sy'n manteisio ar y Cynnig yn ystod y cyfnod hwn, a'r dylanwad a gafodd newidiadau dros dro yn y meini prawf cymhwysedd ar brosesu ceisiadau am y Cynnig. Mae'r adran wedyn yn mynd ymlaen i adolygu dylanwad COVID-19 mewn perthynas â gallu plant a rhieni i fanteisio ar yr holl oriau sydd ar gael iddynt drwy'r Cynnig, a gallu awdurdodau lleol a sefydliadau partner eraill i gyfathrebu a chodi ymwybyddiaeth o'r Cynnig ymhlith rhieni. Aiff yr adran ymlaen i adolygu sut y mae awdurdodau lleol yn paratoi ar gyfer cyflwyno'r gwasanaeth digidol canolog newydd, gan gloi drwy adolygu sut y mae'r Cynnig wedi cael ei ddarparu ochr yn ochr â darpariaeth blynnyddoedd cynnar arall.

Y nifer a fanteisiodd ar y Cynnig

- 3.3 Yn ystod y cyfnod rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021, darparwyd y cynnig i 17,824 o blant.⁷ Mae hyn yn gymharol gyson â'r nifer a gofnodwyd mewn blynnyddoedd blaenorol, os nad fymryn yn uwch.⁸ Nododd cynrychiolwyr awdurdodau lleol y cafwyd dechrau braidd yn betrus ym mis Medi 2020 o ran y nifer a fanteisiodd ar y Cynnig, gan fod llawer o rieni ar y pryd yn parhau i fod yn ansicr ynghylch defnyddio gofal plant ffurfiol yn sgil pryderon am COVID-19. Fodd bynnag, nododd y rhan fwyaf o awdurdodau lleol hefyd, yn fuan ar ôl y dechrau petrus hwn, fod y nifer a fanteisiodd ar y Cynnig o ddiwedd mis Medi 2020 ymlaen yn debyg i'r hyn a welwyd mewn blynnyddoedd blaenorol.
- 3.4 Mae'r niferoedd parhaus a chyson sy'n manteisio ar y Cynnig yn ystod blwyddyn 4 ei weithrediad yn awgrymu bod ymwybyddiaeth o'r Cynnig ymhlith rhieni cymwys wedi parhau'n gymharol uchel yn ystod y cyfnod hwn, er bod cyfleoedd i'w

⁷ Daw'r ffigur hwn o'r data monitro tymhorol y mae pob awdurdod lleol yn eu hanfon at Lywodraeth Cymru.

⁸ Ym mlwyddyn 2, defnyddiodd 15,929 o blant y Cynnig (cafodd y Cynnig ei gyflwyno'n llawn erbyn diwedd y flwyddyn) ac ym mlwyddyn 3, defnyddiodd 16,377 o blant y Cynnig (rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020).

hyrwyddo'n gyfyngedig oherwydd cyfyngiadau COVID-19 – gweler hefyd baragraff 3.17. Nododd cynrychiolwyr awdurdodau lleol rai ffactorau sy'n debygol o fod wedi cyfrannu at ymwybyddiaeth barhaus o'r Cynnig, gan gynnwys y defnydd o gyfryngau cymdeithasol a'i hyrwyddo ar dafod leferydd.

- 3.5 Roedd argaeledd gofal plant wedi'i ariannu gan C-CAS ar gyfer gweithwyr hanfodol a phlant agored i niwed yn ystod y cyfnod clo cyntaf hefyd wedi chwarae rhan bwysig o ran codi ymwybyddiaeth o'r Cynnig yn ôl rhai cynrychiolwyr awdurdodau lleol. Nodwyd bod llawer o rieni sy'n weithwyr hanfodol, a oedd wedi dibynnu ar drefniadau gofal plant anffurfiol yn flaenorol, wedi canfod bod angen iddynt ddibynnu ar drefniadau gofal plant ffurfiol yn ystod y cyfnod clo, a'u bod wedi cael gafael ar y ddarpariaeth hon drwy gymorth C-CAS. Drwy fanteisio ar ddarpariaeth wedi'i hariannu gan C-CAS, daeth rhai o'r rhieni hyn yn ymwybodol am y tro cyntaf y byddent yn gymwys ar gyfer y Cynnig hefyd – ac ym marn yr awdurdodau lleol hyn, roedd hyn wedi cefnogi mwy o bobl i fanteisio ar y Cynnig yn ystod y bedwaredd flwyddyn.
- 3.6 Roedd rhai cynrychiolwyr awdurdodau lleol a Llywodraeth Cymru hefyd o'r farn bod rhai rhieni'n manteisio ar y ddarpariaeth wedi'i hariannu a oedd ar gael drwy'r Cynnig er mwyn cefnogi datblygiad eu plentyn, oherwydd eu pryderon am yr effaith negyddol y gallai'r cyfnod clo, a'r diffyg rhyngweithio cymdeithasol cysylltiedig, fod wedi'i chael ar ddatblygiad cymdeithasol ac emosiynol eu plentyn/plant. Ochr yn ochr â hyn, nododd cynrychiolwyr awdurdodau lleol a rhanddeiliaid eraill fod y defnydd parhaus a chyson o'r Cynnig wedi'i ysgogi'n bennaf gan anghenion rhieni sy'n gweithio i gael darpariaeth gofal plant er mwyn eu galluogi i weithio – hyd yn oed os oeddent yn gweithio gartref.
- 3.7 Er bod y nifer a fanteisiodd ar y Cynnig rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021 yn gyson â'r blynyddoedd blaenorol, mae'n llai sicr a oedd y nifer a fanteisiodd ar yr holl ofal plant ffurfiol ledled Cymru yn ystod y cyfnod hwn hefyd yn dal yn debyg i'r blynyddoedd blaenorol. Dywedodd llawer o gynrychiolwyr awdurdodau lleol, ond nid pob un, eu bod wedi gweld gostyngiad amlwg yn y nifer cyffredinol a fanteisiodd ar ofal plant ffurfiol yn ystod y cyfnod hwn, a oedd, yn eu barn nhw, yn rhannol oherwydd bod rhieni'n mynd ati'n fwriadol i ddewis gofal plant mwy anffurfiol ochr yn ochr â threfniadau gofal plant ffurfiol er mwyn cael opsiwn 'wrth gefn' i gyfyngu ar

unrhyw darfu ar eu trefniadau gofal plant cyffredinol a allai ddeillio o leoliadau'n gorfod cau dros dro oherwydd COVID-19.

- 3.8 Cyfeiriodd cynrychiolwyr awdurdodau lleol eraill at 'newidiadau' yn y math o ddarpariaeth gofal plant yr oedd llawer o rieni yn ei defnyddio yn ystod y cyfnod hwn – yn bennaf o ganlyniad i COVID-19. Roedd y newidiadau hyn yn cynnwys rhai rhieni a arferai ddefnyddio darpariaeth mewn dau leoliad neu fwy yn newid i gael eu holl ddarpariaeth o un lleoliad yn unig. Dewisodd rhai rhieni wneud hyn er mwyn cyfyngu cysylltiad eu plentyn â phlant eraill ac felly gyfyngu ei amlygiad posibl i COVID-19. Nid oedd gan rieni eraill ddewis arall yn ystod y cyfnod hwn oherwydd bod rhai lleoliadau, fel clybiau ar ôl ysgol a rhai grwpiau sesiynol, wedi cau am gyfnodau oherwydd COVID-19 tra bod lleoliadau eraill yn parhau i fod ar agor. O ganlyniad, dim ond o un lleoliad y gallai rhai o'r rhieni hyn gael mynediad at ddarpariaeth – o leiaf am gyfnod.
- 3.9 Nododd rhai rhieni a ddarparwyr hefyd newidiadau yn y math o ofal plant a oedd yn cael ei ddefnyddio drwy'r Cynnig yn y cyfnod ar ôl Medi 2020. Roedd y rhain yn cynnwys enghreifftiau o blant gweithwyr hanfodol a oedd eisoes wedi bod yn defnyddio gofal plant ffurfiol cyn y pandemig. Bu'n rhaid i rai o'r plant hyn fynychu lleoliad gwahanol yn ystod gwanwyn / haf 2020 er mwyn cael mynediad at ofal plant wedi'i ariannu gan C-CAS. Fe wnaeth rhai o'r plant hyn a ddaeth yn gymwys ar gyfer y Cynnig ym mis Medi 2020 ar ôl i C-CAS ddod i ben, aros gyda'r ddarparwr newydd yn hytrach na dychwelyd i'w lleoliad gwreiddiol. Y rheswm am hynny oedd oherwydd ei bod yn well gan y teulu'r lleoliad newydd neu oherwydd bod y rhieni eisiau gwneud yn siŵr eu bod yn gallu cael darpariaeth gan ddarparwr a fyddai'n debygol o aros ar agor pe bai cyfnod clo arall.
- 3.10 Nid oedd y newidiadau hyn yn y nifer a fanteisiodd ar y ddarpariaeth o reidrwydd yn arwain at leihad yng nghyfanswm nifer yr oriau o ofal plant ffurfiol y manteisiwyd arnynt. Fodd bynnag, mewn sawl achos, arweiniodd at gynnydd yn yr oriau o ddarpariaeth a ddefnyddiwyd mewn meithrinfeydd dydd a gostyngiad yn yr oriau a ddefnyddiwyd mewn lleoliadau gofal plant sesiynol.
- 3.11 Cefnogir hyn ymhellach gan y canfyddiadau o'r arolwg o ddarparwyr. Er nad oedd dros hanner y rhai a ymatebodd i'r arolwg (55 y cant) wedi gweld unrhyw newid yn y nifer a fanteisiodd ar y ddarpariaeth yn eu lleoliad yn ystod blwyddyn 4, dywedodd

dros chwarter eu bod wedi gweld cynnydd yn y galw am leoedd, gyda'r 18 y cant sy'n weddill yn nodi gostyngiad yn y galw. Yn ogystal â hynny, roedd darparwyr a nododd fod y nifer a oedd yn manteisio ar leoedd wedi aros yn gyson neu wedi cynyddu yn lleoliadau gofal plant diwrnod llawn yn bennaf, tra bod y rhai a nododd ostyngiad yn y galw yn lleoliadau sesiynol a chlybiau y tu allan i oriau ysgol gan fwyaf. Mae'r newidiadau hyn yn y nifer sy'n manteisio ar y ddarpariaeth wedi arwain at ganlyniadau posibl i gynaliadwyedd rhai lleoliadau ar draws y sector gofal plant – gweler adrannau 4.20 – 4.25 isod.

Prosesu ceisiadau gan rieni ar gyfer y Cynnig

- 3.12 Ailagorwyd ceisiadau am y Cynnig ym mis Awst 2020 ar ôl cael eu hatal ym mis Mawrth yr un flwyddyn. Cafodd ceisiadau ar gyfer plant a oedd wedi bod yn gymwys ar gyfer y Cynnig o dymor yr Haf 2020 eu prosesu yn ystod pythefnos olaf mis Awst. Yna roedd angen prosesu ceisiadau yn ymwneud â phlant a oedd yn gymwys gyfer y Cynnig o 1 Medi, 2020 yn ystod pythefnos cyntaf mis Medi. O ganlyniad, bu'n rhaid i awdurdodau lleol a oedd yn darparu'r Cynnig brosesu ceisiadau gan 2 garfan o rieni o fewn yr un amserlen ag y bu'n rhaid iddynt brosesu ceisiadau gan un garfan yn unig mewn blynyddoedd blaenorol. Roedd prosesu niferoedd mawr o geisiadau o fewn yr amserlen hon yn heriol. Fodd bynnag, nododd y rhan fwyaf o awdurdodau darparu eu bod wedi prosesu ceisiadau'n llwyddiannus o fewn amserlen fyrrach nag yr oeddent wedi'i rhagweld yn wreiddiol, yn aml o ganlyniad i ddefnyddio aelodau ychwanegol o staff i ymdrin â'r cynnydd mawr a ragwelwyd yn y llwyth gwaith. Serch hynny, bu rhywfaint o oedi, ac achosion lle na allai rhieni gael mynediad at ofal plant wedi'i ariannu o'r dyddiad yr oedd ganddynt hawl iddo. Fe wnaeth rhai rhieni a gafodd anawsterau'n cael gafael ar y dogfennau tystiolaeth gofynnol wynebu oedi hefyd, fodd bynnag, lleiafrif oedd y rhain.

Llacio'r meini prawf cymhwysedd ar gyfer incwm, dros dro

- 3.13 Penderfynodd Llywodraeth Cymru, cyn i geisiadau ar gyfer y Cynnig gael eu hailagor ym mis Awst 2020, pe na bai rhiant yn bodloni'r meini prawf cymhwysedd ar gyfer incwm mwyach o ganlyniad i COVID-19, y gallent barhau i dderbyn y Cynnig hyd nes y byddai cynlluniau cymorth cyflogaeth Llywodraeth y DU i bobl

gyflogedig a hunangyflogedig yn dod i ben.⁹ Fodd bynnag, byddai angen iddynt ddangos tystiolaeth bod eu henillion yn bodloni'r meini prawf cymhwysedd yn ymwneud ag incwm ar gyfer y Cynnig cyn dechrau'r pandemig a bod y gostyngiad neu gynnydd dros dro yn eu hincwm yn deillio o COVID-19.

- 3.14 Ni chodwyd unrhyw broblemau mawr gan awdurdodau lleol a oedd yn darparu'r Cynnig na chan rieni yn ymwneud â llacio'r meini prawf cymhwysedd ar gyfer incwm, dros dro. Nododd rhai awdurdodau lleol fod gwirio statws ffyrlo rhai rhieni wedi ychwanegu ambell her at y broses gwirio cymhwysedd. Nododd yr awdurdodau lleol hyn hefyd fod ailwirio hyn rhywbryd yn y flwyddyn newydd (2022), gan fod y cynllun ffyrlo wedi dod i ben, yn debygol o greu heriau ychwanegol o ran adnoddau bryd hynny.
- 3.15 Parhaodd yr awdurdodau darparu i dynnu sylw at rai heriau parhaus yn ymwneud â gwirio cymhwysedd rhai rhieni gan gynnwys unigolion hunangyflogedig. Mae hyn wedi bod yn her barhaus drwy gydol y cyfnod o ddarparu'r Cynnig. Mae gallu awdurdodau lleol i wirio cymhwysedd gweithwyr hunangyflogedig a pherchnogion busnes wedi gwella dros y blynyddoedd diwethaf yn dilyn hyfforddiant CThEM a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru yn gynnar yn 2020. Fodd bynnag, yn ystod pedwaredd flwyddyn y Cynnig, nododd awdurdodau lleol rai enghreifftiau a oedd yn peri heriau penodol o ran gwirio cymhwysedd, gan gynnwys busnesau newydd a oedd wedi cael eu sefydlu yn ystod neu ychydig cyn y cyfnod clo cyntaf, ac felly nad oeddent hyd yma wedi cynhyrchu unrhyw incwm neu incwm digonol o ganlyniad i COVID-19 i fod yn gymwys ar gyfer y Cynnig – gweler enghraifft rhiant A ym mhennod 5 isod. Cynigiwyd enghreifftiau hefyd o rai rhieni ar gontractau dim oriau nad oeddent yn gweithio 16 awr yr wythnos oherwydd COVID-19 ond nad oeddent yn gymwys i gael ffyrlo ychwaith ac felly nid oedd ganddynt unrhyw brawf eu bod yn gymwys hyd yn oed wedi i'r meini prawf a gyflwynwyd ym mis Medi 2020 gael eu llacio dros dro.
- 3.16 Nododd awdurdodau lleol eu bod yn parhau i dderbyn galwadau gan rieni sy'n gymwys ar gyfer y Cynnig a hefyd sy'n cael gofal plant Di-dreth neu ofal plant â

⁹ h.y. ddim yn gymwys mwyach oherwydd bod eu hincwm wedi gostwng yn is na'r hyn sy'n cyfateb i 16 awr ar yr isafswm cyflog perthnasol neu wedi mynd uwchlaw £100,000 gros dros dro oherwydd ei fod yn weithiwr hanfodol.

chymorth a ddarperir drwy Gredyd Cynhwysol.¹⁰ Fodd bynnag, os yw'r rhieni hyn yn cael budd-daliadau neu gynlluniau cymorth gofal plant penodol eraill, ni fyddent yn gymwys ar gyfer y Cynnig a'u cwestiwn oedd a fyddant ar eu hennill ynteu ar eu colled yn ariannol pe baent yn manteisio ar y Cynnig yn lle'r cynlluniau eraill. Mae'r graddau y bydd y rhieni hyn yn well neu'n waeth eu byd drwy fanteisio ar y Cynnig yn amrywio yn ôl amgylchiadau pob rhiant ac felly nid yw'n bosibl darparu cyngor cyffredinol sy'n berthnasol i bob rhiant. Nid oes gan aelodau tîm y Cynnig Gofal Plant o fewn awdurdodau lleol y wybodaeth arbenigol i ddarparu cyngor wedi'i deilwra ar gyfer ymholiadau unigol o'r math hwn. Nid oes ganddynt ychwaith yr amser a'r adnoddau sydd eu hangen i fynd i'r afael â'r cwestiynau hyn. Yn y rhan fwyaf o achosion mae awdurdodau lleol yn cyfeirio rhieni â'r ymholiadau hyn at wefannau priodol y llywodraeth lle y gall rhieni gael mynediad at y cyngor sydd ei angen arnynt. Nododd un awdurdod darparu ei fod yn gofyn i rieni fel rhan o'r broses ymgeisio gychwynnol a ydynt yn defnyddio unrhyw un o'r cynlluniau cymorth gofal plant hyn ac os ydynt, mae'n awgrymu y dylent gael cyngor pellach cyn bwrw ymlaen â'r broses ymgeisio.

Cyfathrebu â rhieni a darparwyr

- 3.17 Nododd awdurdodau darparu ac ymgysylltu fod cyfleoedd i ymgysylltu'n uniongyrchol â rhieni a darparwyr i godi ymwybyddiaeth o'r Cynnig a darparu gwybodaeth sy'n ymwneud yn uniongyrchol ag ef wedi bod yn gyfyngedig oherwydd COVID-19. Fodd bynnag, mae hyn wedi ysgogi rhai awdurdodau lleol i gynyddu, neu adolygu a gwella'r wybodaeth sydd ar gael ar-lein drwy eu gwefannau. Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn darparu gwybodaeth i rieni ar ei gwefan ac wedi contractio asiantaeth gyfathrebu i arwain ymgyrch genedlaethol, gan gynnwys hysbysebion ar y teledu a'r radio.¹¹
- 3.18 Dengys y canfyddiadau fod lefel yr ymwybyddiaeth gyffredinol o'r Cynnig ymhlith rhieni wedi aros yn uchel, a dyma sydd i'w gyfrif am y niferoedd cyson sy'n

¹⁰ Gall rhieni sy'n gweithio sy'n gymwys i gael Credyd Cynhwysol (ac sydd hefyd yn bodloni rhai amodau ychwanegol) gael cymorth gyda chostau gofal plant ac efallai y gallant hawlio hyd at 85 y cant o'u costau gofal plant. Gall rhieni sy'n gweithio ac sy'n gymwys ar gyfer cynllun Gofal Plant Di-dreth y llywodraeth hawlio 20% o'u costau gofal plant yn ôl - hyd at uchafswm o £2000 y flwyddyn.

¹¹ [Cynnig Gofal Plant Cymru | Help Gyda Chostau Gofal Plant yng Nghymru | LLYW.CYMRU](#)

manteisio ar y Cynnig a gofnodwyd yn ystod blwyddyn 4 - gweler paragraff 3.3 uchod. Fodd bynnag, dengys y canfyddiadau hefyd, er ei bod yn ymddangos bod llawer o rieni'n ymwybodol o'r Cynnig, nad yw eu dealltwriaeth ohono cystal. Mae'r canfyddiadau hefyd yn dangos y gallai dealltwriaeth rhieni o'r hyn y mae'r Cynnig yn ei olygu fod wedi lleihau hyd yn oed yn ystod 2020 a 2021 o gymharu â blynyddoedd blaenorol. Mae'r pwyntiau penodol y mae llawer o rieni yn parhau i fod yn aneglur yn eu cylch yn cynnwys y meini prawf cymhwysedd, y rhaniad rhwng oriau gofal plant ac oriau FPN ac argaeledd darpariaeth a ariennir yn ystod gwyliau'r ysgol (egllurir hyn ymhellach o safbwynt darparwyr ym mharagraffau 4.4 a 4.5 ac o safbwynt rhieni ym mharagraffau 5.5 a 5.6).

Materion penodol yn ymwneud â COVID-19

- 3.19 Creodd COVID-19 heriau i lawer o rieni a phlant o ran eu gallu i gael mynediad at elfen FPN a gofal plant y Cynnig. Mewn achosion lle roedd plant yn cael gofal plant gan un darparwr a darpariaeth FPN gan ddarparwr arall, mewn lleoliad gwahanol, roedd manteisio ar ddarpariaeth FPN yn ogystal â gofal plant wedi'i ariannu yn her benodol tuag at ddiwedd 2020 a dechrau 2021. Mewn achosion lle roedd plant yn cael darpariaeth FPN mewn ysgolion, nid oedd y ddarpariaeth hon ar gael yn ystod cyfnodau pan oedd ysgolion ar gau er bod y rhan fwyaf o ddarparwyr gofal plant yn parhau i fod ar agor. Yn ystod y cyfnodau hyn, roedd plant a gefnogwyd gan ofal plant a ariennir ond yn gallu cael hyd at 20 awr yr wythnos o'r 30 awr yr oeddent yn gymwys i'w cael. Hyd yn oed pan oedd darpariaeth FPN mewn ysgolion ar gael, ataliodd rhai darparwyr eu gwasanaethau trafndiaeth i ac o'u lleoliadau neu gyfyngu ar y lleoliadau y byddent yn codi a gollwng y plant ynddynt er mwyn cynnal swigod cadw pellter cymdeithasol. O ganlyniad, dim ond gofal plant wedi'i ariannu NEU ddarpariaeth FPN y gallai llawer o rieni ei gael - nid y ddau. Gosododd hyn gyfyngiad dros dro ar ddewis a mynediad rhieni at yr holl ddarpariaeth wedi'i hariannu a oedd ar gael iddynt.
- 3.20 Cyfeiriodd un awdurdod lleol at achos lle y daeth grŵp o ddarparwyr gofal plant ynghyd yn ystod 2020 i gyhoeddi na fyddent yn fodlon gofalu am blant pe byddent hefyd yn cael darpariaeth FPN o'r ysgol leol lle y byddent yn cymysgu â llawer o blant eraill ac felly'n cynyddu'r risg o ddal a lledaenu COVID-19. O ganlyniad,

tynnodd llawer o rieni eu plant o'r ddarpariaeth FPN a gynhelir er mwyn sicrhau y gallent barhau i gael gofal plant gan y darparwyr hyn. Felly nid oedd modd i'r plant hyn elwa o ddarpariaeth FPN yr oedd ganddynt hawl iddi yn ystod y cyfnod hwn, er bod y ddarpariaeth ar gael iddynt. Yn ogystal, bu'n rhaid i lawer o'r rhieni dalu am yr oriau ychwanegol o ofal plant yr oedd eu hangen arnynt er mwyn cwmpasu'r oriau y byddai eu plentyn wedi'u treulio yn y lleoliad FPN.

ADY a datblygiad plant yn ystod COVID-19

- 3.21 Pan ofynnwyd a oedd angen cymorth ychwanegol ar eu plentyn neu a oedd ganddo unrhyw anghenion dysgu ychwanegol, rhoddodd ychydig o dan 4.5 y cant (90 o'r 2053 o ymatebwyr) ateb cadarnhaol. Dywedodd mwyafrif y rhieni hyn (79 y cant ohonynt) fod eu darparwr gofal plant yn gallu rhoi'r cymorth yr oedd ei angen ar eu plentyn. Fodd bynnag, dywedodd nifer bach--18 o rieni a atebodd yr arolwg--nad oedd y darparwr gofal plant yn gallu darparu'r cymorth, a'r rheswm a roddwyd fel arfer oedd nad oedd y cymorth un-i-un ar gael yn y lleoliad gofal plant. Mae cyfran y rhieni a ddywedodd bod angen cymorth ychwanegol ar eu plentyn a'r rhai a oedd yn cael y cymorth hwnnw yn weddol debyg i'r ymatebion yn yr arolwg o rieni a fanteisiodd ar y Cynnig yn 2019/20, er bod y niferoedd yn rhy fach i wneud cymariaethau cywir ar draws blynnyddoedd.
- 3.22 Nododd llawer o gynrychiolwyr awdurdodau lleol, rhieni a darparwyr gofal plant bryderon y gallai'r ffaith bod teuluoedd wedi'u hynysu yn ystod cyfnodau clo COVID-19 fod wedi cael effaith negyddol ar ddatblygiad llawer o blant, gan gynnwys lleferydd ac iaith yn ogystal â sgiliau cymdeithasol cyffredinol a sgiliau echddygol bras. Nododd rhai awdurdodau lleol fod y galw am gymorth ychwanegol i helpu plant gydag oedi datblygiadol wedi cynyddu'n sylweddol yn ystod 2020 – 2021. Er bod llawer o'r cymorth hwn wedi'i gyfeirio at blant o dan 3 oed nad ydynt yn gymwys ar gyfer y Cynnig eto, roedd rhai cynrychiolwyr a darparwyr awdurdodau lleol o'r farn y gallai gymryd sawl blwyddyn i fynd i'r afael ag effaith COVID-19 ar ddatblygiad plant. Felly, mae anghenion ychwanegol y plant hyn yn debygol o gynyddu ymhlith plant sy'n gymwys ar gyfer y Cynnig Gofal Plant yn y flwyddyn neu ddwy nesaf hyd yn oed os nad yw hynny wedi bod yn wir eto.

- 3.23 Nododd y rhan fwyaf o gynrychiolwyr awdurdodau lleol fod y nifer sy'n manteisio ar y grant ychwanegol sydd ar gael drwy'r Cynnig i gefnogi plant ag ADY yn cael ei ddyrannu'n gynyddol a'i ddefnyddio i gefnogi darpariaeth bellach. Nododd rhai cynrychiolwyr awdurdodau lleol hefyd eu bod yn gobeithio y byddai cyflwyno'r Cod ADY newydd yn gwella'r broses o nodi a chyfeirio cymorth tuag at blant oed cyn ysgol sydd ag ADY, ac y bydd hyn yn sicrhau defnydd mwy effeithiol o'r cyllid ychwanegol sydd ar gael.

Paratoi ar gyfer y gwasanaeth digidol cenedlaethol newydd

- 3.24 Bydd gwasanaeth digidol cenedlaethol yn disodli'r systemau presennol sydd ar waith i ddarparu'r Cynnig.¹² Bydd y broses bresennol ble mae awdurdodau darparu unigol yn gweinyddu'r ceisiadau gan rieni a thaliadau i ddarparwyr y Cynnig yn cael ei disodli gan un system ganolog sengl. Gyda'r gwasanaeth digidol cenedlaethol newydd, bydd pob rhiant yn defnyddio un gwasanaeth ac yn gwneud cais am y Cynnig gan ddefnyddio'r un broses ymgeisio. Bydd darparwyr gofal plant yn symud tuag at weithio gyda dim ond un system ac un amserlen dalu, ni waeth ym mha ardal awdurdod lleol y mae'r plant yn eu gofal yn byw. Bydd y system newydd yn cael ei threialu mewn ambell awdurdod lleol (Gwynedd a Cheredigion (Awdurdodau darparu) a Chonwy a Sir Gaerfyrddin (Awdurdodau ymgysylltu)) o Ebrill/Mai 2022 gyda'r bwriad o'i chyflwyno ar draws pob ardal yng Nghymru erbyn mis Ionawr 2023.
- 3.25 Yn gyffredinol, dywedodd yr awdurdodau lleol eu bod yn teimlo eu bod yn derbyn gwybodaeth ac yn cael eu cynnwys yn llawn yn y broses o symud tuag at wasanaeth digidol newydd ac roeddent yn croesawu hyn. Roedd y rhan fwyaf o awdurdodau lleol hefyd yn croesawu cyflwyno'r gwasanaeth digidol newydd gan eu bod yn disgwyl iddo sicrhau mwy o gysondeb o ran y prosesau gweinyddol a'r prosesau talu. Roeddent hefyd yn disgwyl iddo gynyddu tryloywder, yn enwedig o ran gallu rhieni i olrhain a monitro agweddau ar y Cynnig gan gynnwys faint o ddarpariaeth gwyliau'r ysgol oedd ganddynt ar ôl.
- 3.26 Fodd bynnag, mynegodd rhai awdurdodau lleol hefyd rai pryderon bod rhywfaint o ansicrwydd yn parhau o ran manylion cyflwyno'r gwasanaeth yn llawn a beth fyddai

¹² Mae rhagor o fanylion am y gwasanaeth digidol ar gael yma: y wefan hon [Cynnig Gofal Plant Cymru: Gwasanaeth Cenedlaethol Digidol | LLYW.CYMRU](#) (Fel ar 3 Rhagfyr 2021)

rôl timau gofal plant o fewn pob awdurdod pan fydd y system newydd yn ei lle. Mynegodd ambell awdurdod lleol bryderon bod aelodau staff yn dechrau ofni y byddai eu rôl o fewn y tîm gofal plant yn dod yn segur pan fyddai'r gwasanaeth digidol yn gwbl weithredol, gan beri i rai aelodau o staff ystyried chwilio am waith yn rhywle arall.

Cysylltiadau â darpariaeth blynnyddoedd cynnar a rhaglenni cymorth i rieni

- 3.27 Fel rhan o waith maes y gwerthusiad, adolygodd y tîm ymchwil y ffordd y mae'r Cynnig Gofal Plant yn cyd-fynd â darpariaeth blynnyddoedd cynnar arall gan gynnwys darpariaeth FPN a gofal plant a ddarperir drwy Dechrau'n Deg, ac i ba raddau. Adolygwyd hefyd i ba raddau y mae'r Cynnig yn cefnogi neu'n cyd-fynd â rhaglenni cymorth i rieni sy'n cynnig cyllid ar gyfer gofal plant i alluogi rhieni i gael mynediad at gyflogaeth gynaliadwy gan gynnwys Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth (PaCE).

Darpariaeth Feithrin y Cyfnod Sylfaen (FPN)

- 3.28 Mae'r ddarpariaeth FPN yn rhan annatod o'r Cynnig Gofal Plant sy'n cyfrif am o leiaf 10 o'r 30 awr o ddarpariaeth a ariennir sydd ar gael i blant cymwys. Pan gafodd y Cynnig ei dreialu am y tro cyntaf yn 2017, lleisiodd rhai rhanddeiliaid bryderon bod y gyfradd gyllido a gynigiwyd gan awdurdodau lleol i ddarparwyr gynnig darpariaeth FPN, mewn llawer o achosion, yn is na'r gyfradd safonol o £4.50 yr awr a gynigir i ddarparwyr oriau gofal plant sydd wedi'u cynnwys o fewn y Cynnig. O ganlyniad, roedd llawer yn pryderu y byddai rhai darparwyr nas cynhelir yn lleihau neu'n rhoi'r gorau i gynnig darpariaeth FPN er mwyn canolbwyntio mwy o'u hadnoddau ar ddarparu gofal plant. Fodd bynnag, o fis Ionawr 2021, neilltuodd Llywodraeth Cymru arian ychwanegol i awdurdodau lleol i'w galluogi i gynyddu cyllid i leoliadau nas cynhelir a ariennir er mwyn helpu i gysoni cyfraddau cyllido darpariaeth FPN a gofal plant o dan y Cynnig Gofal Plant.
- 3.29 Mae'r datblygiad hwn wedi cael ei gymeradwyo gan y darparwyr i raddau helaeth. Roedd y rhan fwyaf o'r farn y byddai cysoni cyfraddau cyllido yn helpu i sicrhau bod darpariaeth FPN mewn lleoliadau nas cynhelir a ariennir yn parhau yn y dyfodol. Fodd bynnag, lleisiodd lleiafrif bryder y gallai'r broses ddadleoli rhywfaint o ddarpariaeth oddi wrth ddarparwyr llai i rai mwy.

Dechrau'n Deg

- 3.30 Mae Dechrau'n Deg yn helpu teuluoedd â phlant o dan 4 oed mewn ardaloedd difreintiedig yng Nghymru. Mae rhan o'r cymorth Dechrau'n Deg sydd ar gael yn cynnwys gofal plant rhan-amser ar gyfer plant 2 i 3 oed. Mae'r gofal plant a gynigir drwy Dechrau'n Deg wedi'i anelu at blant iau na'r ddarpariaeth a ariennir drwy'r Cynnig. Dim ond cyfran o'r rhieni a gefnogir drwy Dechrau'n Deg fyddai hefyd yn gymwys i gael cymorth gofal plant a ariennir drwy'r Cynnig. Serch hynny, mae rhai cysylltiadau a chyd-ddibyniaethau rhwng Dechrau'n Deg a'r Cynnig a all ddylanwadu ar y broses o ddarparu'r ddau gynllun hyn, ac yn sgil hynny ddylawnadu ar fynediad atynt.
- 3.31 Er enghraifft, nododd y rhanddeiliaid yr ymgynghorwyd â nhw fod rhai tensiynau posibl o fewn lleoliadau nas cynhelir sy'n darparu gofal plant a ariennir drwy Dechrau'n Deg yn ogystal â'r Cynnig Gofal Plant. Mae'r cymarebau staffio sydd eu hangen i ofalu am blant iau (a ariennir drwy Dechrau'n Deg) yn uwch na'r rhai sy'n ofynnol i ofalu am blant hŷn drwy'r Cynnig Gofal Plant. O ganlyniad, mae'r gost fesul plentyn o ddarparu gofal plant a ariennir gan Dechrau'n Deg yn uwch na chost darparu'r Cynnig. Ym marn rhai rhanddeiliaid, gallai hyn annog rhai o'r darparwyr hyn i ffafrio darparu gofal plant a ariennir gan y Cynnig dros ofal plant a ariennir gan Dechrau'n Deg gan arwain at ostyngiad yn y cymorth gofal plant sydd ar gael i rai teuluoedd mewn ardaloedd difreintiedig. Mae'r pryderon hyn yn debyg iawn i'r rhai a nodwyd yn flaenorol mewn perthynas â darpariaeth FPN mewn lleoliadau nas cynhelir - gweler paragraff 3.21.
- 3.32 Fodd bynnag, dylid nodi hefyd nad oes unrhyw ddata ar gael ar hyn o bryd sy'n dangos unrhyw symudiad oddi wrth ddarpariaeth Dechrau'n Deg tuag at y Cynnig. Fodd bynnag, roedd y rhanddeiliaid yn pryderu y gallai symudiad o'r natur hwn fod ar y gorwel. Mynegodd y rhanddeiliaid bryderon hefyd y gallai cynnydd yn y gyfradd ariannu a gynigir i ddarparu'r Cynnig arwain at ddisgwyliadau o gynnydd tebyg os nad mwy yn y cyllid i ddarpariaeth gofal plant Dechrau'n Deg mewn lleoliadau nas cynhelir, gan roi pwysau ychwanegol ar gyllid awdurdodau lleol.

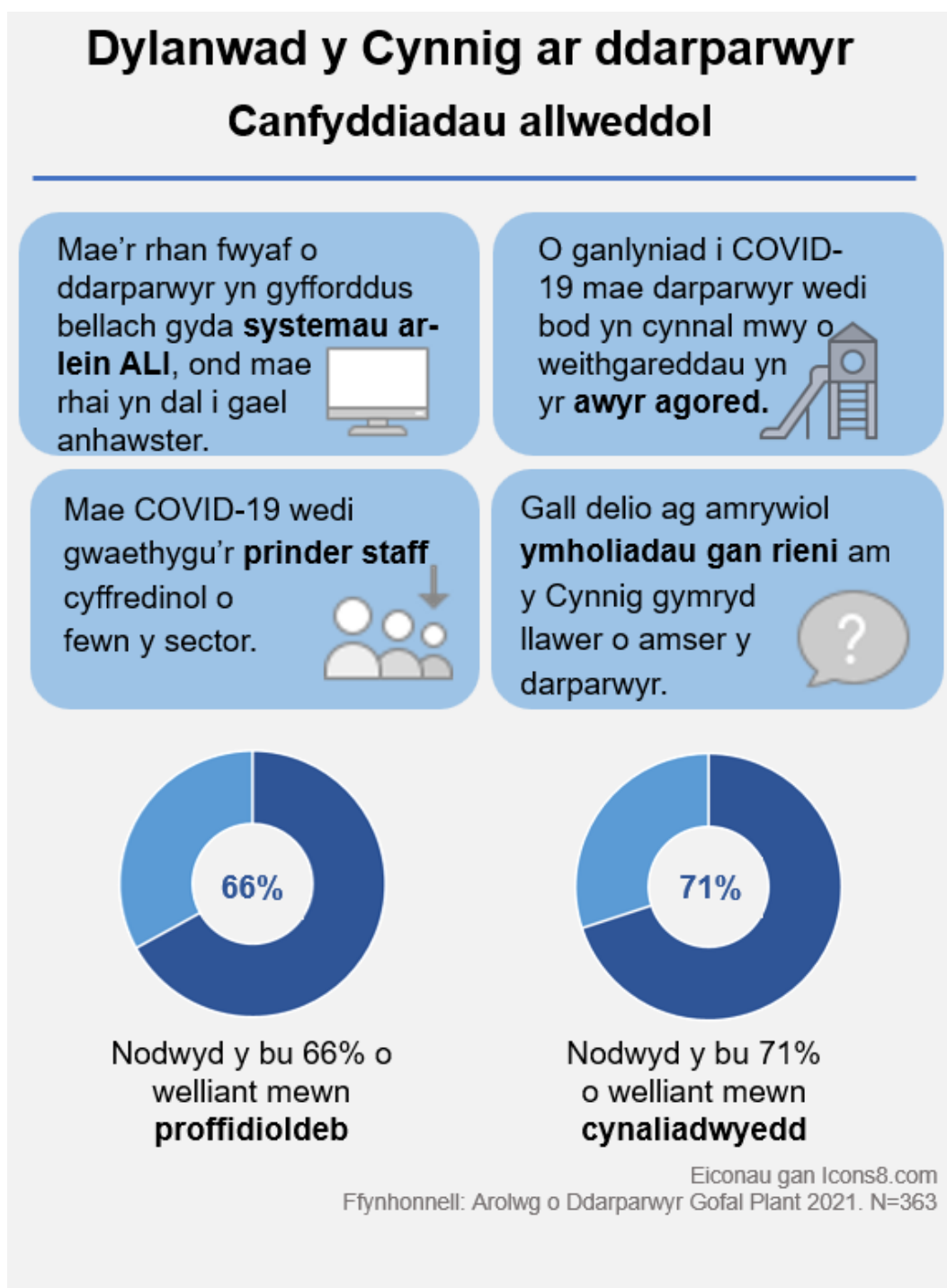
Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth (PaCE)

- 3.33 Mae PaCE yn cynorthwyo rhieni di-waith y mae gofal plant yn brif rwystr iddynt rhag hyfforddi neu gael gwaith. Drwy PaCE, gall rhieni di-waith gael cymorth gyda gofal plant hyd at yr adeg pan fyddant yn cael swydd ac am eu mis cyntaf mewn cyflogaeth. I rai o'r rhieni hyn, byddai symud o gael cymorth drwy PaCE i gael cymorth gofal plant wedi'i ariannu drwy'r Cynnig Gofal Plant yn ymddangos yn ddilysiant naturiol.
- 3.34 Nododd cynghorwyr PaCE eu bod yn ymwybodol o'r Cynnig ond nad oeddent bob amser yn teimlo eu bod yn cael digon o wybodaeth am y Cynnig ac felly nid oeddent bob amser yn teimlo'n hyderus eu bod yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i rieni amdano. Nododd y cynghorwyr hefyd fod gwybodaeth am y Cynnig ymhlith y rhieni y maent yn eu cefnogi yn eithaf prin yn eu barn nhw. Nododd cynghorwyr PaCE hefyd nad yw'r rhieni y maent yn eu cefnogi bob amser yn ystyried opsiynau y tu hwnt i gael gwaith ac felly nid yw'r Cynnig bob amser yn flaenoriaeth uniongyrchol iddynt.
- 3.35 Yn gyffredinol, dywedodd cynghorwyr PaCE eu bod yn cyfeirio rhieni at wybodaeth ar-lein sy'n ymwneud â'r Cynnig ond nad ydynt yn gweithio'n ddigon agos ag aelodau o dimau'r Cynnig ar draws awdurdodau lleol i'w galluogi i roi rhieni mewn cysylltiad uniongyrchol â rhywun a fyddai'n gallu darparu'r wybodaeth fanwl sydd ei hangen arnynt.
- 'Weithiau gall [y Cynnig Gofal Plant] fod yn aneglur i rieni. Nid yw rhai rhieni yn deall ystod oedran y plant y mae'r Cynnig yn berthnasol iddyn nhw. Mae eraill yn meddwl ei fod yn rhy dda i fod yn wir ac felly na fyddan nhw'n gymwys ar ei gyfer neu y bydd ei ddefnyddio'n cael effaith negyddol ar fudd-daliadau eraill y maen nhw'n eu cael gan gynnwys Credyd Cynhwysol' (Cynghorydd PaCE)
- 3.36 Nododd rhai cynghorwyr PaCE, hyd yn oed pan fydd y rhieni y maent yn eu cefnogi yn ymwybodol o'r Cynnig ac yn gwybod y byddant yn gymwys i'w gael ar ôl iddynt gael swydd, nid ydynt bob amser yn mynd ar ei drywydd ymhellach oherwydd nid ydynt yn gwybod ble i ddechrau gyda'r broses gwneud cais. Cyfeiriodd un cynghorydd at enghreifftiau lle mae rhieni wedi gofyn iddynt eu helpu i gwblhau'r ffurflenni cais.

'Pan gafodd [y Cynnig] ei lansio, byddai tîm rhanbarthol y Cynnig Gofal Plant yn dod i mewn i siarad â ni a rhoi gwybodaeth i ni amdano – ond dydyn ni ddim wedi cael llawer o gyswllt ers hynny'. (Cyngorydd PaCE)

'Does dim digon o rieni yn gwybod amdano, does dim byd wedi bod ar y teledu a dim digon wedi'i hysbysebu am y Cynnig. Dyw e ddim yn cael ei hyrwyddo'n ddigonol ac mae angen gwneud mwy o ymdrech i sicrhau bod rhieni'n gwybod bod y cyllid ar gael iddyn nhw.' (Cyngorydd PaCE)

4. Dylanwad y Cynnig ar ddarparwyr

- 4.1 Mae'r adran hon yn cyflwyno'r dystiolaeth a gasglwyd yn bennaf drwy 50 o gyfweiliadau manwl a gynhaliwyd gyda darparwyr gofal plant, sef arolwg ar-lein o ddarparwyr (363 o ymatebwyr); cyfweiliadau manwl gyda sefydliadau Cwlwm¹³ a thimau gofal plant awdurdodau lleol. Mae'r adran hon yn dechrau drwy amlinellu profiadau darparwyr o weinyddu a darparu'r Cynnig, eu barn ar ymgysylltu â rhieni a newidiadau oherwydd COVID-19. Yna, eglurir profiadau penodol lleoliadau cyfrwng Cymraeg. Daw'r bennod i ben gydag adran ar effaith y Cynnig ar broffidoldeb a chynaliadwyedd lleoliadau a phryderon am gyflwr y sector gofal plant.

Proffil y darparwyr a ddarparodd y Cynnig

- 4.2 Mae unrhyw ddarparwr gofal plant cofrestredig yn gymwys i gymryd rhan yn y Cynnig Gofal Plant ac yn ystod y cyfnod 2020/21, cymerodd 2,252 o ddarparwyr ran ynddo (tua 65% o leoliadau gofal plant a chwarae cofrestredig¹⁴). Gwahoddwyd yr holl ddarparwyr sydd wedi cofrestru i gyflwyno'r Cynnig i gwblhau arolwg ar-lein, a derbyniwyd ymatebion i'r arolwg gan ddarparwyr ym mhob awdurdod lleol. O blith y 363 o ddarparwyr a ymatebodd i'r arolwg, roedd eu hanner yn warchodwyr plant (50 y cant), roedd ychydig dros draean (34 y cant) yn lleoliadau gofal dydd llawn, roedd 14 y cant yn lleoliadau gofal dydd sesiynol a dau y cant yn ddarpariaeth gofal y tu allan i'r ysgol.¹⁵

Gweinyddu/Darparu'r Cynnig

- 4.3 Gofynnwyd i leoliadau faint o blant yr oeddent yn gofalu amdanynt, nifer cyfartalog y plant y maent yn eu disgwyl yn eu lleoliad bob dydd, cyfanswm y plant a gefnogir drwy'r Cynnig, a chyfanswm y plant newydd sy'n manteisio ar y Cynnig ers mis Medi 2020.

¹³ Mae Cwlwm yn cynnwys pum sefydliad sy'n cefnogi'r sector gofal plant: Blynnyddoedd Cynnar Cymru, Clybiau Plant Cymru, Mudiad Meithrin, Cymdeithas Genedlaethol Meithrinfeidd Dydd (NDNA Cymru) a PACEY Cymru.

¹⁴ Yn seiliedig ar gofrestr Arolygiaeth Gofal Cymru

¹⁵ Roedd modd i ddarparwyr ddewis mwy un opsiwn yn yr arolwg.

Ffigur 4.1: Faint o blant sy'n cael gofal yn eich lleoliad chi?

	Cyfartaledd	Uchafswm
Cyfanswm y plant sy'n defnyddio'ch gwasanaeth	25.7	144
Nifer y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth hwn yn llawn amser	6.7	119
Nifer y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth hwn yn rhan-amser	19.5	144
Nifer y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth ar sail ad-hoc	2.5	75
Nifer cyfartalog y plant yn eich lleoliad bob dydd	16.0	150
Cyfanswm y plant sy'n cael eu cefnogi drwy'r Cynnig Gofal Plant	7.6	80
Cyfanswm y plant sy'n cael eu cefnogi drwy'r Cynnig Gofal Plant sy'n gwsmeriaid newydd ers mis Medi 2020	4.6	86

N = 360

Ffynhonnell: Arolwg o ddarparwyr: Darparwyr a nododd faint o blant sy'n derbyn gofal yn eu lleoliad

- 4.4 Dywedodd y lleoliadau eu bod yn darparu gofal plant ar gyfer 25 o blant ar gyfartaledd yn eu lleoliad. Nifer cyfartalog y plant a gefnogwyd drwy'r Cynnig Gofal Plant oedd 8 o blant fesul lleoliad, gydag ychydig o dan 5 o blant newydd fesul lleoliad yn defnyddio'r Cynnig Gofal Plant ers mis Medi 2020.

Tasgau gweinyddol

- 4.5 Dywedodd dros hanner y darparwyr a gymerodd ran yn yr arolwg nad oeddent yn treulio unrhyw amser ychwanegol neu lai nag awr y mis ar dasgau gweinyddol yn gysylltiedig â'r Cynnig Gofal Plant. Dywedodd y darparwyr yn y cyfweiliadau fod cymryd rhan yn y Cynnig yn syml ar y cyfan. Roedd eithriadau, ac esboniodd un darparwr newydd ei bod yn ei chael hi'n anodd cofrestru fel lleoliad, nad oedd dolenni gwefan yr awdurdod lleol yn arwain at y ffurflen gais, ac nad oedd y wybodaeth a ddarparwyd yn llyfryn yr awdurdod lleol yn cyfateb i'r ffurflen adrodd ar-lein. Roedd nifer bach o ddarparwyr a holwyd ac a gyfwelwyd yn gweld y prosesau o ddarparu ffurflenni misol yn anodd, oherwydd eu bod yn cael trafferth defnyddio'r systemau ar-lein. (Gweler enghraifft A isod am ddisgrifiad o brofiadau gwarchodwr plant a oedd yn cael anhawster gyda mynediad digidol). Dywedodd yr awdurdodau lleol a gyfwelwyd hefyd fod nifer bach iawn o ddarparwyr gofal plant yn dal i gael trafferthion gyda chyflwyno ffurflenni cywir yn electronig.

Enghraifft A - Darparwr: Materion yn ymwneud â llythrennedd digidol

Eglurodd un gwarchodwr plant bod arni ofn TG. Roedd yn ei phumdegau hwyr ac ar hyn o bryd roedd yn gofalu am ddau o blant o dan y Cynnig. Pan lansiwyd y Cynnig gyntaf, roedd aelod o staff yr awdurdod lleol yn cymryd manylion y ffurflen fisol dros y ffôn bob tro, ond ers i'r aelod hwnnw o staff adael mae wedi bod yn dibynnu ar rieni. Gyda'r ddau blentyn sydd yn ei gofal ar hyn o bryd, mae'r rhieni'n llenwi ffurflenni misol y gwarchodwr plant i'r ddau awdurdod lleol. Mae'r gwarchodwr plant yn cyfaddef bod arni 'ofn taenlenni' a bod ganddi orbryder ehangach, ond hefyd bod ei hanallu i ddarparu ffurflenni electronig wedi effeithio ar ei hunan-barch. Mae wedi ceisio defnyddio'r ffurflen ar-lein ar hen iPad ond wedi cael gwybod nad yw'n gydnaws. Ni all fforddio prynu gliniadur ac eglurodd ei bod wedi colli cyfle i gael grant i brynu gliniadur oherwydd bod y wybodaeth a'r ffurflenni cais i gyd ar-lein.

Pan fydd y ddau blentyn sydd dan ei gofal ar hyn o bryd yn dechrau yn yr ysgol, bydd hi'n ymddeol; gan nodi mai'r gofyniad i ddefnyddio cyfrifiaduron i ddarparu'r ffurflenni yw un o'r ffactorau allweddol yn ei phenderfyniad.

- 4.6 Fel y nodwyd yn y gwerthusiadau o flynyddoedd blaenorol, mae maint, natur ac amseriad y tasgau gweinyddol y mae'n ofynnol i ddarparwyr eu cwblhau yn parhau i amrywio yn dibynnu pa awdurdod lleol y cyflwynir hawliadau iddo. Mae hyn yn rhwystredigaeth arbennig i ddarparwyr sy'n delio â dau neu fwy o awdurdodau. Gwaethygydd yr anawsterau hyn yn ystod y flwyddyn ddiwethaf yn ôl rhai darparwyr a esboniodd eu bod yn cael trafferth cael gafael ar staff awdurdodau lleol. Cyn COVID-19 byddent fel arfer yn cael ateb i ymholiad dros y ffôn neu e-bost ar unwaith bron, ond yn ystod y flwyddyn flaenorol roedd hyn weithiau'n cymryd sawl diwrnod. Eglurodd un darparwr gofal plant nad oedd wedi cael ei thalu am un plentyn a'i bod yn dal i aros ar ôl ychydig wythnosau i glywed yn ôl gan yr awdurdod lleol, a'i bod yn ymwybodol o dri rhiant 'sy'n aros i ddefnyddio'r Cynnig ond sydd eto i glywed a ydynt wedi cofrestru'n llwyddiannus'.

- 4.7 Gallai ymdrin ag amrywiol ymholiadau gan rieni hefyd fod yn dreth ar amser y darparwyr. Mewn cyfweiliadau ac yn yr atebion i'r arolwg, esboniodd y darparwyr nad yw rhieni yn aml yn deall manylion y Cynnig ac mai nhw fel darparwyr yw'r rhai sy'n nodi ac yn egluro'r hyn y gallai'r rhiant fod yn gymwys i'w gael. Roedd y diffyg dealltwriaeth yn ymwneud yn bennaf â dau fater: oriau gofal plant ac oriau gwyliau.
- 4.8 Mae'r Cynnig ar gael am 9 o'r 13 wythnos o wyliau'r ysgol. Fel mewn blynyddoedd blaenorol, dywedodd darparwyr ac awdurdodau lleol fod dryswch o hyd ymhlith rhieni ynghylch y defnydd o'r Cynnig Gofal Plant yn ystod gwyliau'r ysgol, yn enwedig o ran y 4 wythnos o'r flwyddyn nad ydynt yn dod o dan y Cynnig. Yn y sylwadau i'r arolwg a'r cyfweiliadau, dywed y darparwyr eu bod yn cymryd gofal i egluro ac atgoffa rhieni—mewn llythyrau neu e-byst yn nodi oriau gwyliau, trafodaethau wyneb yn wyneb ac mewn cylchlythyrau ac ar y cyfryngau cymdeithasol—ond bod rhai rhieni'n dal i anghofio, a bod ffioedd mis Awst yn sioc iddynt. (Gweler Enghraifft B - Darparwr).
- 4.9 Dywed y darparwyr nad yw llawer o rieni yn deall yn llawn y gwahaniaeth rhwng FPN a gofal plant, a beth mae hynny'n ei olygu o ran ceisiadau a chael oriau mewn darpariaeth wahanol. Dywedodd y darparwyr eu bod yn cymryd amser i egluro i rieni pa oriau gofal plant y mae ganddynt hawl iddynt a bod rhai rhieni wedi cysylltu â nhw gan ddisgwyl y gallent gael 30 awr o ofal plant, ac mewn rhai achosion, wedi cynllunio eu trefniadau dychwelyd i'r gwaith a gwariant gofal plant ar y sail honno.

Enghraifft B - Darparwr: Dryswch ynghylch wythnosau gwyliau

Esboniodd un gwarchodwr plant mai'r hyn sy'n achosi'r mwyaf o ddryswch yw rhieni'n dechrau defnyddio'r Cynnig ym mis Ionawr neu'n hwyrach ac yn cymryd yn ganiataol y byddant yn cael 9 wythnos o ddarpariaeth gwyliau o'r dyddiad hwnnw – dim ond i ddarganfod ei fod wedi'i addasu ac felly mae'n rhaid iddynt dalu am dair wythnos o ddarpariaeth. Mae'r gwarchodwr plant yn esbonio hyn ar y dechrau ac yn atgoffa'r rhieni'n rheolaidd o'r sefyllfa gan egluro bod angen sawl nodyn atgoffa 'gan nad yw'n ymddangos eu bod yn deall y wybodaeth honno o'r dechrau'. Mae'r gwarchodwr plant yn cynghori rhieni i dalu am wythnos yn ystod pob un o'r gwyliau er mwyn gwasgaru'r costau ond dywed nad yw rhieni fel arfer yn cymryd y cyngor hwn. Awgryma mai un ateb posibl fyddai cael siart neu galendr pan fyddant yn gwneud cais am y Cynnig lle y gallant nodi'r wythnosau sydd wedi'u cwmpasu ac nad ydynt wedi'u cwmpasu gan y Cynnig Gofal Plant.

Ymgysylltu â rhieni a hyrwyddo'r Cynnig

- 4.10 Roedd bron pob darparwr yn hyrwyddo'r Cynnig i rieni. Roedd chwarter y darparwyr yn yr arolwg yn ymwybodol o rieni a allai fod yn gymwys ar gyfer y Cynnig ond nad oeddent wedi manteisio arno. Amlinellodd y darparwyr amrywiaeth o resymau: anawsterau (neu anawsterau canfyddedig) wrth gasglu tystiolaeth o hunangyflogaeth, yn enwedig i'r rhai sydd newydd gael eu cyflogi neu mewn busnesau teuluol; dryswch ynghylch y sefyllfa o ran credydau treth; ei chael yn anodd cysylltu ag awdurdodau lleol i gael rhagor o wybodaeth; bod yn well eu byd (neu ganfyddiad eu bod yn well eu byd) gyda gofal plant wedi'i ariannu drwy gredyd cynhwysol; y broses ymgeisio yn ymddangos yn rhy frawychus. Mae astudiaeth a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru ar drefniadau gofal plant rhieni hefyd yn cyflwyno rhesymau pam nad yw rhai teuluoedd cymwys yn manteisio ar y Cynnig Gofal Plant¹⁶.

¹⁶ [Credoau rhieni, eu hymddygiadau a'r rhwystrau y maen nhw'n eu hwynebu: gofal plant ac addysg gynnar | LLYW.CYMRU](#)

Newidiadau o ganlyniad i COVID-19

- 4.11 Roedd rhai darparwyr wedi newid eu harferion gweithio a'r ffordd yr oeddent yn cysylltu â rhieni am gyfnod, er enghraifft cyflwyno polisi 'un lleoliad' ar gyfer rhieni; peidio â darparu ymweliadau pontio cyn i blant ddechrau yn y lleoliad; lleihau nifer yr ysgolion y maent yn darparu gofal cofleidiol ar eu cyfer; creu swigod llai o blant neu ofyn i rieni gasglu eu plant y tu allan i'r adeilad.
- 4.12 Yn eu cyfweiliadau a'u hymatebion i'r arolwg, nododd sawl gwarchodwr plant mai un o'r gwahaniaethau mwyaf arwyddocaol yn eu ffyrdd o weithio yn ystod y flwyddyn a hanner ddiwethaf oedd methu â mynychu cylchoedd chwarae – neu deimlo'n anghyfforddus yn gwneud hynny. Teimlai rhai gwarchodwyr plant fod y plant yn colli cyfleoedd i gymdeithasu, a'u bod hwythau hefyd fel gwarchodwyr plant yn colli cyfleoedd i wneud hynny. Fel yr eglura un gwarchodwr plant, 'mae'n teimlo ychydig yn fwy ynysig ac unig'. Dywedodd y rhan fwyaf o leoliadau, fodd bynnag, eu bod wedi dychwelyd i 'normal' bron erbyn diwedd cyfnod y gwerthusiad (Awst 2021). Thema arall yn y sylwadau gan ddarparwyr, awdurdodau lleol a sefydliadau rhanddeiliaid oedd y pryder bod plant sy'n dechrau gofal plant wedi'i ariannu yn ystod y flwyddyn hon yn aml angen mwy o gymorth, eu bod weithiau ar ei hôl hi o ran datblygiad o'u cymharu â phlant sy'n dechrau gofal plant mewn blynyddoedd blaenorol a'u bod yn fwy tebygol o gael problemau gydag ymlyniad a chymdeithasu.
- 4.13 Ar draws pob lleoliad, nododd nifer o ymatebwyr fod cynyddu eu hamser yn yr awyr agored a chynnal mwy o weithgareddau awyr agored yn newid cadarnhaol. Eglurodd sawl ymatebydd ei fod wedi cael grantiau cyfalaf bach i'w galluogi i wella eu mannau awyr agored, megis prynu cyfarpar chwarae awyr agored, gwella decin neu osod caban gardd neu ganopi, a oedd i'w croesawu'n fawr.

Darpariaeth cyfrwng Cymraeg

- 4.14 Gofynnwyd i leoliadau beth oedd prif iaith y gwasanaeth a ddarparwyd yn eu lleoliad. O blith y 363 o leoliadau a ymatebodd, roedd bron i hanner (45 y cant) yn lleoliadau cyfrwng Saesneg gyda rhai elfennau dwyieithog, roedd bron i ddwy ran o dair (32 y cant) yn lleoliadau cyfrwng Saesneg, 16 y cant yn lleoliadau cyfrwng Cymraeg (58 lleoliad), a dywedodd saith y cant eu bod yn lleoliadau dwyieithog, lle roedd y Gymraeg a'r Saesneg yn cael eu defnyddio ochr yn ochr.

- 4.15 O blith y 58 o ddarparwyr a gymerodd ran yn yr arolwg a ddisgrifiodd eu hunain fel lleoliad cyfrwng Cymraeg roedd y gyfran fwyaf (25 o blith y 58) yn ofal dydd llawn; roedd 19 yn lleoliadau gofal dydd sesiynol (Cylchoedd Meithrin fel arfer) ac roedd 13 yn warchodwyr plant: mae hyn yn gyfran lawer llai o warchodwyr plant nag a ymatebodd i'r arolwg yn ei gyfanrwydd. Roedd dros draean (22 o blith y 58) o'r lleoliadau cyfrwng Cymraeg yn yr arolwg wedi'u lleoli yng Ngwynedd.
- 4.16 Roedd ymatebion y darparwyr cyfrwng Cymraeg i'r arolwg yn cyd-fynd yn fras â'r ymatebion yn gyffredinol. Roedd mân wahaniaethau: roeddent yn fwy tebygol o adrodd bod y Cynnig Gofal Plant yn cael effaith gadarnhaol ar gynaliadwyedd a phroffidioldeb; ychydig yn fwy tebygol o adrodd bod y gyfradd gyfredol o £4.50 yn ariannol hyfyw ac yn fwy tebygol o fod wedi bod ar gau dros dro oherwydd COVID-19.
- 4.17 Mewn cyfweiliadau, adroddodd y lleoliadau cyfrwng Cymraeg—ac awdurdodau lleol a Mudiad Meithrin—fod recriwtio a chadw staff Cymraeg eu hiaith yn her gynyddol a oedd eisoes wedi arwain at enghreifftiau achlysurol o leoliadau yn gorfod cau. Er bod mwyafrif y rhieni yn yr arolwg a oedd eisiau darpariaeth cyfrwng Cymraeg yn gallu cael gafael ar ddarpariaeth o'r fath (gweler paragraffau 5.17-5.18), mae pryderon y bydd yn rhaid i fwy o leoliadau gau yn y dyfodol, a fydd yn y pen draw yn effeithio ar y cyflenwad gofal plant a dewis rhieni:

'Yn gyffredinol, rydym wedi gweld cynnydd yn y galw am leoedd, mae rhieni yn ymwybodol o'r gofal plant cyfrwng Cymraeg oherwydd ein bod yn gylch meithrin a'n bod ar wefannau'r mudiad. Mae mwy o alw nawr; mae rhieni'n gwerthfawrogi bod eu plant yn dysgu iaith newydd. Yn fwy diweddar, nid oes digon o ddarpariaeth yn y maes hwn, a phe baem yn cau, yna byddai'r prif ofal plant cyfrwng Cymraeg yn cau.' (Cyfweiliad gyda darparwr Cylch Meithrin/gofal dydd sesiynol)

Effaith ar broffidioldeb a chynaliadwyedd

- 4.18 Dywedodd tua 66 y cant o ddarparwyr fod y Cynnig wedi cael effaith fawr neu ryw faint o effaith gadarnhaol ar broffidioldeb eu lleoliadau. Dywedodd 71 y cant fod y Cynnig wedi cael effaith gref neu ryw faint o effaith gadarnhaol ar eu cynaliadwyedd (cyfran debyg i flynyddoedd blaenorol ar gyfer y ddau).

- 4.19 Atebodd ychydig dros ddwy ran o dair o'r darparwyr yn yr arolwg (68 y cant) fod y £4.50 yr awr yn gyfradd hyfyw iddynt. Roedd hyn yn wir am ddarparwyr ar draws pob math o leoliad, a bron pob ardal awdurdod lleol, ac eithrio ardaloedd dau awdurdod lleol (Bro Morgannwg a Chaerdydd) lle roedd rhaniad o 50/50 gydag un hanner yn dweud bod y gyfradd yn hyfyw, a'r hanner arall yn dweud nad oedd y gyfradd yn hyfyw. Fodd bynnag, roedd galwadau i gynyddu'r gyfradd yn ymatebion arolwg darparwyr a chyfweliadau, hyd yn oed ymhlith y darparwyr hynny a ddywedodd fod y gyfradd yn hyfyw, a chan gynrychiolwyr yr awdurdod lleol a rhanddeiliaid. Cyfeiriwyd at gostau cynyddol i ddarparwyr: Costau'n gysylltiedig â COVID-19, chwyddiant, cynnydd yn yr Isafswm Cyflog Cenedlaethol, biliau gwresogi a methu â chodi arian oherwydd COVID-19.
- 4.20 Eglurodd y darparwyr fod ffactorau eraill yn cyfrannu at hyfywedd eu busnes, sef y ffaith bod y ffioedd wedi'u gwarantu i'w talu, a bod darparu'r Cynnig Gofal Plant yn golygu eu bod wedi gallu manteisio ar grantiau a oedd yn ategu'r hyn a gawsant fel ffioedd. Heb fynediad at y grantiau hyn ni fyddai'r £4.50 yr awr yn hyfyw i rai darparwyr.

Pryderon am gyflwr y sector gofal plant

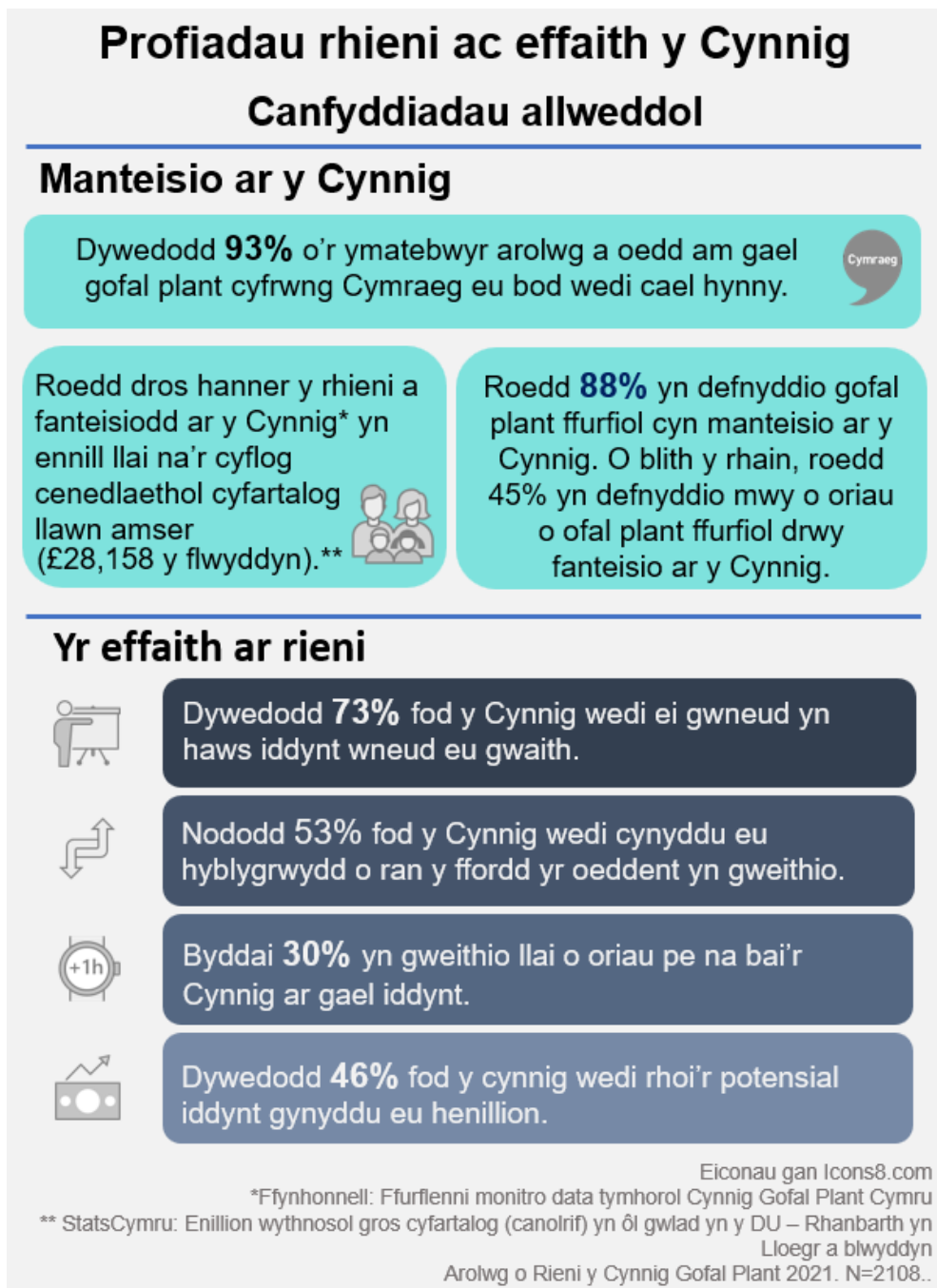
- 4.21 Mynegodd awdurdodau lleol, rhanddeiliaid a rhai darparwyr eu hunain bryderon ynghylch y pwysau presennol ar y sector gofal plant. Eglurwyd, er bod y rhan fwyaf o'r sector wedi goroesi'r pandemig yn weddol dda yn ariannol, mai'r cymorth ariannol a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru oedd yn bennaf cyfrifol am hyn. Credai rhanddeiliaid ac awdurdodau lleol fod y doreth o gymorth ariannol ar gyfer y sector (taliadau parhaus ar gyfer gofal plant y Cynnig Gofal Plant am gyfnod o 3 mis yn ôl yng ngwanwyn 2020 yn ystod darpariaeth Blwyddyn 3; y cynllun ffyrlo, grantiau darparwyr gofal plant ac ati) wedi helpu lleoliadau i aros yn ariannol hyfyw a chadw lleoliadau ar agor ond nid o reidrwydd yn gynaliadwy ar gyfer y dyfodol.¹⁷ Cyfeiriodd llawer o'r darparwyr a gyfwelwyd ac a arolygwyd at y cymorth ariannol fel rhywbeth a oedd wedi gwneud gwahaniaeth sylweddol i ddichonoldeb uniongyrchol eu busnes.

¹⁷ [Datganiad Ysgrifenedig: Y Grant Darparwyr Gofal Plant \(12 Awst 2020\) | LLYW.CYMRU](#) (Fel ar 3 Rhagfyr 2021)

- 4.22 Mae effaith COVID-19 ar leoliadau wedi bod yn anwastad. Roedd rhai meithrinfeydd dydd wedi bod ar agor yn ystod y deunaw mis diwethaf ac maent mewn sefyllfa ariannol gymharol gryf; nid oedd rhai darpariaethau ar ôl ysgol yn gallu agor am gyfnod oherwydd eu bod yn rhannu adeiladau ysgol ac roeddent yn fwy tebygol o fod wedi gweld gostyngiad yn y galw gan rieni nad oeddent yn dymuno defnyddio sawl lleoliad; ac mae rhai gwarchodwyr plant wedi penderfynu symud i swyddi eraill o fewn y sector gofal plant a'r tu allan iddo. Arweiniodd newidiadau yn y ffordd y manteisiodd rhai rhieni ar ofal plant yn ystod blwyddyn 4 at gynnydd yn y galw mewn rhai lleoliadau, yn bennaf lleoliadau meithrinfa ddydd a gostyngiad mewn lleoliadau eraill - yn bennaf grwpiau chwarae sesiynol a chlybiau ar ôl ysgol - gweler hefyd adran 3.
- 4.23 Mae pryderon difrifol ynghylch materion staffio ar draws pob math o leoliadau, a allai effeithio ar y Cynnig yn y tymor byr a'r tymor canolig. Cyfeiriodd rhanddeiliaid ac awdurdodau lleol at enghreifftiau o leoliadau a oedd wedi cau dros dro neu'n barhaol oherwydd prinder staff a arweiniodd at fylchau lleol mewn argaeledd gofal plant. Mae pryderon y gallai mwy o staff adael y sector dros y misoedd a'r blynnyddoedd nesaf. Mewn cyfweiliadau ac ymatebion i'r arolwg dywedodd rhai lleoliadau nad oeddent yn gallu llenwi swyddi gwag; nad oeddent yn gallu ôl-lenwi swyddi pan oedd staff yn absennol oherwydd eu bod yn gwarchod eu hunain, neu'n sâl gyda COVID-19 neu salwch arall a methu â recriwtio cymorth 1:1 i blant. Rhannwyd nifer bach o enghreifftiau o leoliadau a oedd wedi gorfod cau rhan o'u darpariaeth oherwydd prinder staff neu wedi lleihau nifer y lleoedd i blant iau. Fodd bynnag, ni ddywedodd unrhyw rieni nad oeddent yn gallu dod o hyd i ofal plant yn ystod y cyfnod hwn.
- 4.24 Mynegwyd pryderon gan gynrychiolwyr awdurdodau lleol a rhanddeiliaid y gallai'r problemau staffio hyn waethygu, ac y bydd mwy o weithwyr gofal plant yn dewis gadael y sector. Eglurwyd y gallai hyn effeithio ar gyflenwad o leoedd y Cynnig Gofal Plant yn y dyfodol agos ac effeithio ar ddarpariaeth gofal plant ehangach gan y gallai lleoliadau ddewis blaenoriaethu cynnal lleoedd ar gyfer plant 3-4 oed a ariennir gan y Cynnig Gofal Plant ar draul lleoedd i blant iau oherwydd cyllid gwarantedig a chymhareb staffio fwy ffafriol ar gyfer plant 3-4 oed.

- 4.25 Er bod heriau o ran recriwtio a chadw staff wedi'u codi ym mlynnyddoedd blaenorol y Cynnig Gofal Plant, maent wedi'u gwaethygu gan y pandemig. Gofynnodd yr arolwg i ddarparwyr nodi a oedd COVID-19 wedi effeithio ar eu gallu i recriwtio staff â chymwysterau addas: ymatebodd y mwyafrif o ddarparwyr gan ddweud na chafodd unrhyw effaith neu nad oedd hyn yn berthnasol, ond nododd 20 y cant effaith negyddol ar eu gallu i recriwtio a dywedodd ychydig yn llai na 6 y cant ei fod wedi cael effaith gadarnhaol.
- 4.26 Roedd pryderon bod staff wedi blino ac yn teimlo nad ydynt yn cael eu gwerthfawrogi yn thema gref yn y cyfweiliadau gydag awdurdodau lleol a rhanddeiliaid – yn enwedig staff yn y lleoliadau hynny a arhosodd ar agor drwy gydol y pandemig.

5. Profiadau rhieni ac effaith y Cynnig

- 5.1 Mae'r adran hon yn cyflwyno'r dystiolaeth a gasglwyd yn bennaf drwy arolwg ar-lein o rieni sydd wedi manteisio ar y Cynnig (2,108 o ymatebwyr) a chyfweliadau manwl dilynol gyda 30 o'r rhieni hyn. Mae'r adran hon yn dechrau drwy amlinellu proffil y rhieni a ymatebodd i'r arolwg a phroffil cyflog y rhieni a oedd wedi manteisio ar y Cynnig. Yna mae'n trafod ymwybyddiaeth gyffredinol rhieni o'r Cynnig, eu barn ar y broses ymgeisio, eu dealltwriaeth o'r hawl o dan y Cynnig a'r broses o gadarnhau eu cymhwysedd. Yna, trafodir sut y mae rhieni wedi defnyddio'r Cynnig, gan ganolbwyntio'n benodol ar sut y mae rhieni wedi mynd o gael gofal plant anffurfiol cyn manteisio ar y Cynnig i ddefnyddio gofal plant mwy ffurfiol a defnydd rhieni o ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg a ariennir gan y Cynnig. Yn olaf, ystyrir effaith y Cynnig ar gyflogaeth rhieni a llesiant teuluol.

Proffil y rhieni a holwyd

- 5.2 O blith y 2,108 o rieni a ymatebodd i'r arolwg, roedd y rhan fwyaf (88 y cant) yn defnyddio gofal plant ffurfiol cyn manteisio ar y Cynnig. Fel rhan o'r Cynnig, roedd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr (56 y cant) yn defnyddio gofal dydd llawn, 28 y cant o ofal dydd sesiynol, 14 y cant y tu allan i'r ysgol a 12 y cant o warchodwyr plant.

Proffil cyflog y rhieni sy'n manteisio ar y Cynnig

- 5.3 Caiff data ar fandiau cyflog rhieni sy'n defnyddio'r Cynnig eu casglu o'r data monitro tymhorol y mae pob awdurdod lleol yn ei anfon at Lywodraeth Cymru. Mae Tabl 5.1 yn cyflwyno bandiau cyflog rhieni ar yr adeg y gwnaethant gais am y Cynnig rhwng mis Medi 2020 a mis Mawrth 2021.
- 5.4 Mae dadansoddiad o fandiau cyflog rhieni yn dangos mai band cyflog gros canolrifol blynyddol yr unigolion a fanteisiodd ar y Cynnig rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021 oedd £20,800 - £25,999. Mae hyn yn is na'r cyflog llawn-amser cyfartalog cenedlaethol o £28,158 y flwyddyn yn 2020, a gofnodwyd gan yr Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion (Swyddfa Ystadegau Gwladol). Mae hefyd yn gyson â gwerthusiadau'r tair blynedd flaenorol, sy'n awgrymu bod proffiliau cyflog rhieni sy'n manteisio ar y Cynnig wedi aros yr un fath ers i'r Cynnig gael ei gyflwyno ym mis Medi 2017.

5.5 Mae Tabl 5.1 yn dangos bod dros hanner (o leiaf 55 y cant) y rhieni sy'n manteisio ar y Cynnig yn ennill llai na lefel y cyflog blynyddol cyfartalog cenedlaethol ar gyfer gweithwyr llawn-amser. At hynny, roedd ychydig dros chwarter (27 y cant) y rhieni yn ennill llai na £15,600. I'r gwrthwyneb, dim ond lleiafrif (6 y cant) a oedd yn ennill £52,000 neu fwy. Mae hyn yn debyg i werthusiadau'r tair blynedd flaenorol. Mae'n dangos mai'r rhieni a fanteisiodd ar y Cynnig yw'r rhai y mae eu cyflog yn tueddu i ddod o fewn y grwpiau incwm canolig i isel.

Tabl 5.1: Cyfran y rhieni a gymerodd ran yn y Cynnig ym mhob band cyflog gros blynyddol ar yr adeg y gwnaethant gais am y Cynnig rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021

Bandiau cyflog gros blynyddol	Cyfran y rhieni a fanteisiodd ar y Cynnig (%)
Hyd at £5,199	2
£5,200-£10,399	11
£10,400-£15,599	14
£15,600-£20,799	13
£20,800-£25,999	15
£26,000-£31,199	12
£31,200-£36,399	10
£36,400-£51,999	17
£52,000 a throsodd	6

N=34,195

Ffynhonnell: Arolwg o ddarparwyr y Cynnig

Ymwybyddiaeth gyffredinol rhieni o'r Cynnig

5.6 Fel y nodwyd yn adran 2, roedd consensws ymhlith darparwyr ac awdurdodau lleol bod ymwybyddiaeth rhieni o'r Cynnig wedi gwella yn ystod yr ychydig flynyddoedd diwethaf. Er nad oedd modd i awdurdodau lleol gynnal digwyddiadau wyneb yn wyneb i hyrwyddo'r Cynnig dros y flwyddyn neu ddwy ddiwethaf oherwydd cyfyngiadau COVID-19, nodwyd bod ymwybyddiaeth o'r Cynnig yn dda yn gyffredinol. Roedd mwyafrif y rhieni a holwyd (75 y cant) eisoes yn ymwybodol o'r Cynnig cyn iddynt fod yn gymwys i fanteisio arno. Gellid priodoli hyn i'r ffaith bod y Cynnig wedi bod ar gael ers rhai blynyddoedd bellach ac y byddai rhai rhieni wedi defnyddio'r Cynnig yn flaenorol ar gyfer plentyn hŷn. Fodd bynnag, fel y canfu gwerthusiadau blaenorol, yn aml roedd rhieni eisoes yn defnyddio gofal plant ffurfiol cyn manteisio ar y Cynnig (88 y cant o'r rhai a holwyd) a dywedwyd wrthynt am y

Cynnig gan eu darparwr gofal plant (53 y cant o'r rhai a holwyd). Fodd bynnag, awgrymodd cyfweliadau â chynghorwyr Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth (PaCE) fod ymwybyddiaeth o'r Cynnig ymhlith y rhai nad ydynt mewn gwaith, ac y mae gofal plant yn rhwystro iddynt gael gwaith, yn isel. Mae hyn yn awgrymu, er y gallai ymwybyddiaeth fod yn uchel ymhlith rhieni sydd eisoes mewn gwaith ac sydd eisoes yn defnyddio gofal plant ffurfiol cyn manteisio ar y Cynnig, mae ymwybyddiaeth ymhlith rhieni di-waith yn isel.

Y broses ymgeisio

- 5.7 Roedd mwyafrif helaeth y rhieni a holwyd (80 y cant) o'r farn ei bod yn hawdd gwneud cais am y Cynnig. O blith y rhai a ddywedodd eu bod yn cael y broses yn anodd, nododd ychydig yn llai na'u hanner ei bod yn cymryd llawer o amser i gwblhau'r cais (49 y cant) neu eu bod yn ei chael hi'n anodd darparu'r dogfennau ategol gofynnol fel prawf cymhwysedd (45 y cant). Datgelodd sylwadau a ddarparwyd gan yr ymatebwyr i'r arolwg a chyfweliadau â rhieni mai'r rhieni a oedd yn hunangyflogedig a oedd fel arfer yn tueddu i'w chael hi'n anodd darparu'r dogfennau ategol gofynnol wrth wneud cais am y Cynnig. Yn debyg i'r heriau a godwyd yn y gwerthusiadau blaenorol, mae'r rhieni hyn wedi'i chael hi'n anodd darparu prawf o enillion, gydag un rhiant a ymatebodd i'r arolwg yn nodi '*nid yw'r dogfennau y gofynnir amdanynt yn bethau sydd eu hangen fel arfer, felly doedden nhw ddim ar gael gennym*' ac un arall yn nodi '*cymeroedd beth amser i ddod o hyd i'r dogfennau atodol ac roedd angen cymorth fy nghyfrifydd arnaf*'. Esboniodd un rhiant a gyfwelwyd, y manylir arno yn enghraifft A - rhiant, oherwydd ei fod newydd sefydlu ei fusnes cyn gwneud cais am y Cynnig, nad oedd yn gallu darparu prawf o incwm ac felly ni allai ddangos ei fod yn gymwys ar gyfer y Cynnig. Mae'r cymhlethdodau ychwanegol hyn i rieni hunangyflogedig yn golygu bod gwneud cais am y Cynnig yn fwy o ymdrech ac yn cymryd mwy o amser. At hynny, fel y nodir yn adran 4, gall yr anawsterau hyn (neu'r anawsterau canfyddedig) wrth gasglu tystiolaeth am hunangyflogaeth weithiau arwain at rieni cymwys yn penderfynu peidio â manteisio ar y Cynnig.

Enghraifft A - rhiant: Problemau o ran darparu prawf o incwm yn sgil bod yn hunangyflogedig

Nododd Rhiant A, er bod y broses ymgeisio ar gyfer y Cynnig yn eithaf syml - nid felly'r broses o ddarparu tystiolaeth i ddangos cymhwysedd yn eu hachos nhw. Roedd wedi amseru dechrau ei fusnes newydd yn fwriadol i gyd-fynd â'r adeg y byddai'r ferch yn gymwys ar gyfer y Cynnig. Roedd yn anodd cynhyrchu incwm o fusnes newydd yn ystod COVID-19, fodd bynnag, roedd y rhiant o'r farn y byddai cofrestru busnes newydd yn ddigon i fod yn gymwys ar gyfer y Cynnig ond nid felly bu.

“Roedd gen i hyd yn oed lythyr gan y cyfrifydd yn cadarnhau ei fod yn fusnes dilys, ond dywedodd yr awdurdod lleol nad oedd hynny'n ddigon a bod angen i mi ddangos fy mod i'n cael incwm o'r busnes. Heb gynhyrchu incwm, roedd hi'n anodd dangos fy mod yn gymwys ar gyfer y Cynnig a heb y Cynnig roedd yn anodd cael y busnes ar draed er mwyn creu incwm - cyfyng gyngor o ddifrif”.

- 5.8 Er gwaethaf y problemau parhaus o ran gwneud cais am y Cynnig a drafodir uchod, o ran yr iaith y gall rhieni gwblhau eu cais ynddi, roedd bron pob un yn fodlon ar hyn – nododd 99 y cant o'r ymatebwyr i'r arolwg eu bod wedi gallu cwblhau'r broses ymgeisio gyfan yn eu dewis iaith, gan gynnwys y rhai a oedd yn ffafrio cwblhau'r broses yn Saesneg a'r rhai yr oedd yn well ganddynt wneud hynny yn Gymraeg.

Hawl (gan gynnwys gwyliau'r ysgol)

- 5.9 Roedd yr ymatebion i'r arolwg a'r cyfweiliadau'n dangos bod llawer o rieni yn parhau i fod yn ddryslyd ynghylch yr hyn y mae'r Cynnig yn ei gynnwys o ran oriau gofal plant a darpariaeth FPN. Disgrifiodd y rhieni a gyfwelwyd eu bod wedi treulio llawer o amser yn ceisio ymchwilio a deall beth oedd ganddynt hawl iddo, ble a phryd. Fe wnaethant ofyn am wybodaeth symlach, sy'n haws dod o hyd iddi ble roedd yr union ddyddiadau ar gyfer gwneud cais a dyddiadau dechrau'r ddarpariaeth FPN a'r Cynnig Gofal Plant wedi'u nodi'n glir. Y materion a oedd yn creu dryswch penodol

oedd cydbwysedd yr oriau rhwng gofal plant a darpariaeth FPN (a chred anghywir wrth gynllunio gofal plant y byddai ganddynt 30 awr o ofal plant); pryd yn union y byddai eu plentyn yn gymwys ar gyfer gofal plant a darpariaeth FPN; a phryd i wneud cais am y ddau gynllun.

'Doeddwn i ddim yn sylweddoli bod dwy ran i'r Cynnig (FPN a Gofal Plant). Fe wnes i ddefnyddio fy 30 awr i gyd gyda'r Cylch a thalu am unrhyw ofal cofleidiol ychwanegol - gallwn fod wedi defnyddio'r Cynnig i dalu am y gofal cofleidiol drutach pe bawn i wedi sylweddoli.'

- 5.10 Nododd tua thraean o'r rhieni a holwyd, wrth wneud cais am y Cynnig, nad oedd yn glir pa ddarpariaeth gofal plant a gwmpesir gan y Cynnig yn ystod gwyliau'r ysgol. Fel mewn blynyddoedd blaenorol, soniwyd am achosion yn ystod cyfweiliadau gyda darparwyr a'r rhieni fel ei gilydd lle nad oedd rhieni wedi deall nad oedd y Cynnig yn cwmpasu blwyddyn lawn a chawsant eu synnu pan fu'n rhaid iddynt dalu ffioedd yn ystod gwyliau'r haf ym mis Awst.

'Rydym bob amser yn talu ymlaen llaw, ac roeddem wedi talu am fis Awst ymlaen llaw. Yna, yn gwbl ddirybudd yn ystod mis Awst, cawsom fil o £500... Pe baem yn gwybod gallem fod wedi rhoi rhywfaint o arian o'r neilltu bob mis.'

Cadarnhau cymhwysedd

- 5.11 Cynhelir 'gwiriadau ar hap' ar gyfer cymhwysedd lle y bydd awdurdod lleol o bryd i'w gilydd yn gofyn i rieni, tra byddant yn manteisio ar y Cynnig, gadarnhau eu bod yn dal yn gymwys ar gyfer y Cynnig. Gofynnwyd i 59 y cant o'r rhieni a ymatebodd i'r arolwg ddarparu dogfennau i gadarnhau eu bod yn gymwys. O blith y rhieni hyn, roedd bron pob un (87 y cant) o'r farn ei bod yn hawdd cadarnhau eu cymhwysedd, ond nododd rhai (13 y cant) eu bod wedi cael anawsterau i wneud hynny. Eglurodd y rhieni hyn ei fod yn cymryd llawer o amser - *'Roedd casglu gwaith papur mewn fformat addas i'w uwchlwytho yn boen ac yn cymryd llawer o amser'* – gofynnwyd i rai ddarparu'r wybodaeth hon sawl gwaith. Cafwyd achosion o gamgyfathrebu, gyda negeseuon e-bost gan eu hawdurdod lleol yn cael eu methu neu'n mynd i'w ffolder sothach, yn ogystal â'r awdurdod lleol yn methu ymatebion a anfonwyd drwy e-bost. Mewn nifer fach iawn o achosion arweiniodd y materion hyn at rieni'n methu â chael mynediad at y Cynnig nes i'r problemau hyn gael eu datrys, gydag un rhiant yn

egluro na allai fanteisio ar y Cynnig am o leiaf mis. Fodd bynnag, lleiafrif oedd y rhain. I'r rhan fwyaf o rieni, nid amharwyd bron ddim ar dderbyn y Cynnig.

- 5.12 O ganlyniad i COVID-19, nododd nifer bach o rieni a ymatebodd i'r arolwg (8 y cant) fod eu horiau gwaith wythnosol wedi lleihau dros dro o dan y meini prawf cymhwysedd 16 awr ar gyfer y Cynnig neu wedi cynyddu dros dro uwchlaw'r trothwy o £100,000. O blith y rhieni hyn roedd ychydig yn llai na'u hanner (42 y cant) yr oedd yn ofynnol iddynt hysbysu eu hawdurdod lleol yn teimlo bod hon yn broses syml. Fodd bynnag, roedd nifer bach (8 y cant) o'r rhai yr oedd yn ofynnol iddynt hysbysu eu hawdurdod lleol o'r farn bod y broses hon yn anodd. Eglurodd un rhiant y bu'n rhaid iddo anfon sawl dogfen, a oedd yn llafurus ac yn 'drafferthus'.

Newid o ofal plant anffurfiol i ofal plant ffurfiol

- 5.13 Nododd mwyafrif helaeth y rhieni a gymerodd ran yn yr arolwg eu bod yn defnyddio gofal plant ffurfiol cyn iddynt ddechrau manteisio ar y Cynnig (88 y cant). Mae hyn fymryn yn is na gwerthusiad y blynyddoedd blaenorol o'r Cynnig (blwyddyn 3: 93 y cant; blwyddyn 2: 89 y cant; a blwyddyn 1: 94 y cant). Awgryma hyn y gallai ymwybyddiaeth o'r Cynnig fod wedi dechrau gwella ymhlith rhieni nad oeddent yn defnyddio gofal plant ffurfiol o'r blaen. Fodd bynnag, mae'n dal yn wir bod y rhan fwyaf o rieni sy'n defnyddio'r Cynnig eisoes yn defnyddio gofal plant cyn manteisio ar y Cynnig ac fel y nodwyd uchod, wedi cael gwybod am y Cynnig drwy eu darparwr gofal plant.
- 5.14 O blith y rhieni a oedd yn defnyddio gofal plant ffurfiol cyn manteisio ar y Cynnig, roedd 45 y cant wedi cynyddu nifer yr oriau yr oeddent yn eu defnyddio ar ôl iddynt ddechrau manteisio ar y Cynnig. Ar gyfartaledd, roedd y rhieni hyn yn defnyddio 12 awr yn fwy o ofal plant. Felly, er bod y rhan fwyaf o rieni yn defnyddio gofal plant ffurfiol cyn manteisio ar y Cynnig, roedd modd i lawer gynyddu'r oriau yr oeddent yn eu defnyddio oherwydd y Cynnig. Roedd hyn hefyd yn golygu bod rhieni'n gallu lleihau nifer yr oriau o ofal anffurfiol (a ddarperir yn aml gan neiniau a theidiau neu aelodau eraill o'r teulu). I'r rhai a ymatebodd i'r arolwg, gostyngodd nifer cyfartalog yr oriau o ofal anffurfiol a ddefnyddiwyd o 11 awr cyn manteisio ar y Cynnig, i 7 awr a hanner tra roeddent yn defnyddio'r Cynnig.

- 5.15 Yn absenoldeb y Cynnig, nododd ychydig dros ddwy ran o bump (44 y cant) o'r rhieni a ymatebodd i'r arolwg y byddent wedi defnyddio'r un nifer o oriau o ofal plant ffurfiol. Fodd bynnag, nododd chwarter arall (28 y cant) y byddent wedi defnyddio llai o oriau o ofal plant ffurfiol heb y Cynnig ac ni fyddai rhai (11 y cant) wedi defnyddio gofal plant o gwbl. Roedd y rhieni hynny a oedd yn ennill incwm uwch (£36,400 a throsodd) o gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol yn 2020 (£28,158 y flwyddyn) neu'n weddol debyg i'r cyfartaledd cenedlaethol (rhwng £20,800 a £36,399) yn tueddu i fod o'r farn y byddent wedi defnyddio'r un nifer o oriau o ofal plant ffurfiol heb y Cynnig (58 y cant a 47 y cant yn y drefn honno) yn hytrach na defnyddio llai o oriau (24 y cant a 26 y cant yn y drefn honno) neu ddim oriau (4 y cant a 10 y cant yn y drefn honno). Fodd bynnag, roedd y rhieni hynny a oedd yn ennill incwm is (hyd at £20,799) o gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol yn tueddu i fod o'r farn y byddent wedi defnyddio llai o oriau o ofal plant ffurfiol heb y Cynnig (34 y cant), yn hytrach na'r un nifer o oriau (32 y cant), a nododd 16 y cant na fyddent wedi defnyddio unrhyw ofal plant anffurfiol.
- 5.16 Mae sylwadau ychwanegol a ddarparwyd gan yr ymatebwyr i'r arolwg yn awgrymu bod rhieni ar incwm uwch yn credu nad oedd ganddynt unrhyw ddewis ond defnyddio gofal plant p'un a oedd y Cynnig ar gael iddynt ai peidio oherwydd eu bod yn gweithio'n llawn amser. Fodd bynnag, roedd rhieni ar incwm is yn tueddu i egluro na fyddent wedi gallu fforddio gofal plant pe na bai'r Cynnig ar gael ac felly byddai'n rhaid iddynt ddibynnu ar berthnasau neu ffrindiau i ddarparu gofal plant anffurfiol neu byddai'n rhaid iddynt weithio llai o oriau neu hyd yn oed roi'r gorau i weithio'n gyfan gwbl. Trafodir y pwyntiau hyn ymhellach yn yr adran 'Effaith y Cynnig ar gyflogaeth rhieni' yn ddiweddarach yn yr adroddiad hwn.

Darpariaeth cyfrwng Cymraeg a ariennir gan y Cynnig

- 5.17 Lle mae iaith y lleoliad wedi'i nodi yn y data monitro tymhorol, ar gyfartaledd, roedd 21 y cant o'r plant a gefnogwyd gan y Cynnig yn cael darpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg, rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021. Fodd bynnag, mae angen bod yn ofalus wrth ddehongli'r ffigur hwn gan fod y wybodaeth am iaith lleoliadau ond ar gael ar gyfer ychydig dros dri chwarter (77 y cant) y lleoliadau.

- 5.18 Yn gyffredinol, mae ymatebion rhieni i'r arolwg yn awgrymu bod y rhan fwyaf o'r rhieni hynny a oedd am gael mynediad at ddarpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg yn gallu gwneud hynny (93 y cant). Roedd nifer bach (7 y cant) yn awyddus i gael darpariaeth cyfrwng Cymraeg ond nid oedd hynny'n bosibl. Roedd y rhesymau dros fethu â chael mynediad at ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn cynnwys y ffaith nad oedd darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar gael yn lleol; bod y ddarpariaeth leol yn llawn; neu nad oedd eu lleoliad cyfrwng Cymraeg lleol (y cylch meithrin yn aml) yn cynnig yr oriau llawn yr oedd eu hangen ar rieni ac felly byddai eu plentyn wedi gorfod mynychu lleoliad arall hefyd, ac roedd logisteg y lleoliad yn golygu nad oedd hyn yn opsiwn i'r rhieni hyn. Fodd bynnag, lleiafrif bach o achosion oedd y rhain ac roedd y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg gyffredinol a oedd ar gael yn ddigonol i'r mwyafrif helaeth o'r rhai a oedd am ei defnyddio.

Effaith y Cynnig ar gyflogaeth rhieni

- 5.19 Nod y gwerthusiad oedd deall i ba raddau yr oedd y Cynnig yn gwneud gwahaniaeth i gyfleoedd cyflogaeth rhieni drwy leihau costau gofal plant fel rhwystr i gyflogaeth. Roedd ychydig dros hanner y rhieni a holwyd (58 y cant) o'r farn, pe na bai'r Cynnig ar gael iddynt, y byddai eu sefyllfa gyflogaeth yr un fath neu'n debyg iawn. Yn gyffredinol, nododd y rhieni hyn y byddent wedi talu am ofal plant eu hunain neu y byddent yn dibynnu ar berthnasau neu ffrindiau i helpu i ofalu am eu plentyn tra roeddent yn gweithio. Roedd y sefyllfa gyntaf yn tueddu i fod yn wir pan oedd rhieni'n ennill incwm uwch a oedd yn golygu eu bod yn fwy tebygol o allu fforddio talu am ofal plant; ond roedd rhieni a oedd yn ennill incwm isel ac a oedd yn fwy tebygol o'i chael hi'n anodd fforddio talu am ofal plant yn dibynnu ar deulu a ffrindiau.

'Byddai fy oriau gwaith yn debyg ond byddwn yn dibynnu ar berthnasau am ofal ychwanegol i'm plentyn.'

- 5.20 Fodd bynnag, ar gyfer ymatebwyr eraill i'r arolwg, efallai y byddai eu sefyllfa gyflogaeth wedi bod yn wahanol pe na bai'r Cynnig ar gael iddynt. Roedd y rhieni hyn yn tueddu i fod ar incwm isel. Er enghraifft, roedd bron i draean o'r holl ymatebwyr (30 y cant) yn credu y byddent yn gweithio llai o oriau pe na bai'r Cynnig ar gael iddynt; o blith yr ymatebwyr hyn, roedd y gyfran uchaf (44 y cant) yn ennill

cyflog isel (hyd at £20,799) o gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol yn 2020 (£28,158 y flwyddyn); roedd ychydig dros draean (34 y cant) o'r rhai a ddywedodd y byddent yn gweithio mwy o oriau yn ennill ychydig yn llai neu ychydig yn fwy na'r cyfartaledd cenedlaethol (rhwng £20,800 a £36,399); ac roedd llai nag un rhan o bump (17 y cant) yn ennill incwm uwch (£36,400 ac uwch). Mae hyn yn awgrymu bod y Cynnig wedi gwneud y gwahaniaeth mwyaf i oriau gwaith y rhai ar incwm is drwy eu galluogi i gynyddu'r oriau y maent yn eu gweithio.

- 5.21 Eglurodd rhieni a roddodd sylwadau ansoddol i'r arolwg sut y bu'r Cynnig yn allweddol i'w galluogi i gynyddu'r oriau y maent yn eu gweithio. Drwy wneud hynny, mae rhai rhieni wedi gallu derbyn swydd newydd, gan agor y drysau i well cyfleoedd o ran dilyniant gyrfa.

'Ers manteisio ar y Cynnig Gofal Plant dw i wedi cael cynnig swydd newydd gyda mwy o oriau a gwell cyfleoedd i gamu ymlaen yn fy ngyrfa. Mae gennyf ddau o blant erbyn hyn felly heb y Cynnig hwn ni fyddai'n gwneud synnwyr yn ariannol i weithio mwy o oriau ond gyda'r Cynnig gallaf wneud hynny. Mae hyn wedi bod yn help mawr i'm cael yn ôl ar y trywydd iawn yn feddyliol ac yn gorfforol ar ôl cael plant.'

- 5.22 Esboniodd un rhiant y cyfwelwyd â nhw, y manylir arno yn enghraifft B, bod y Cynnig wedi golygu eu bod ar gael i weithio mwy o oriau, ac o'r herwydd roeddent wedi gallu datblygu eu gyrfa ymhellach drwy gael dyrchafiad.

Enghraifft B - rhiant: Dyrchafiad a chynyddu oriau gwaith

Roedd Rhiant B yn gweithio 16 awr yr wythnos ar gyflog cymharol isel cyn manteisio ar y Cynnig. Roedden nhw'n dibynnu'n fawr ar fam-gu i ofalu am y plentyn tra roedden nhw, a'u partner, yn gweithio gan na allent fforddio talu am ofal plant ffurfiol: "A dweud y gwir, pe bawn i'n gorfod talu am ofal plant, dydw i ddim yn meddwl y byddwn i wedi cael swydd."

Yna, yn union ar ôl i'r teulu ddod yn gymwys ar gyfer y Cynnig, a dechrau manteisio arno, cafodd rhiant B gyfle i wneud cais am ddyrchafiad, a fyddai'n golygu gweithio mwy o oriau. Gyda chost gofal plant yn cael ei thalu o dan y Cynnig, penderfynodd y rhiant wneud cais am ddyrchafiad, a hynny'n llwyddiannus.

"Roedd yn bosibl i mi wneud cais am y swydd oherwydd roeddwn yn gwybod bryd hynny bod gennyf ofal plant ac na fyddai bil gofal plant mawr i mi ei dalu. Felly heb y Cynnig, mae'n debyg na fyddwn i hyd yn oed wedi ystyried y dyrchafiad."

- 5.23 Yn ogystal ag oriau gwaith, mae'r ymatebion i'r arolwg yn awgrymu bod y Cynnig wedi cael yr effaith fwyaf ar alluogi rhieni sy'n ennill incwm isel i gynyddu eu hincwm o gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol. Yn gyffredinol, dim ond canran fach o ymatebwyr (6 y cant) a nododd y byddent yn gweithio mewn swydd â chyflog is pe na bai'r Cynnig ar gael iddynt. Fodd bynnag, o blith yr ymatebwyr hyn, y gyfran uchaf (44 y cant) oedd y rhai a oedd yn ennill incwm isel (hyd at £20,799), o gymharu â chyfran is (22 y cant) a oedd yn ennill incwm uchel (£36,400 ac uwch). Fel y dangosir uchod, roedd rhieni wedi gallu cynyddu eu hincwm drwy gael dyrchafiad, a fu'n bosibl oherwydd bod y Cynnig wedi golygu eu bod ar gael i weithio mwy o oriau. Mae sylwadau ansoddol rhieni i'r arolwg yn cefnogi'r canfyddiad hwn:

'Ers cael y cyllid gofal plant hwn, mae wedi bod yn bosibl i mi gael dyrchafiad yn y gwaith sy'n golygu gweithio mwy o oriau a chael mwy o dâl.'

- 5.24 Er mai dim ond cyfran fach o ymatebwyr i'r arolwg a ddywedodd y byddent yn gweithio mewn swydd â chyflog is pe na bai'r Cynnig ar gael fel y nodir uchod, dywedodd bron i hanner yr holl ymatebwyr (46 y cant) fod manteisio ar y Cynnig wedi rhoi'r potensial iddynt gynyddu eu henillion. Eto, roedd cyfran fwyaf y rhieni hyn (41 y cant) yn rhai a oedd yn ennill incwm isel. Mae hyn yn cefnogi ymhellach y canfyddiad bod y Cynnig wedi cael yr effaith fwyaf ar alluogi rhieni sy'n ennill incwm isel i gynyddu eu hincwm o gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol.
- 5.25 At hynny, er bod cyfran gymharol fach o ymatebwyr i'r arolwg (9 y cant) wedi nodi na fyddent mewn gwaith oni bai eu bod yn manteisio ar y Cynnig, roedd mwyafrif y rhieni hyn (73 y cant) yn rhieni ar incwm isel (hyd at £20,799). Mae hyn yn darparu tystiolaeth bellach fod y Cynnig wedi cael yr effaith fwyaf ar sefyllfa cyflogaeth y rhai ar incwm is o gymharu â'r rhai ar incwm uwch. Mae sylwadau ansoddol rhieni i'r arolwg yn cefnogi'r canfyddiad hwn:
- 'Heb y 30 awr o ofal plant ni fyddwn wedi dychwelyd i weithio nes bod fy mhlentyn yn yr ysgol yn llawn amser gan na fyddwn yn gallu fforddio talu ffioedd llawn am ofal plant.'
- 5.26 Esboniodd un rhiant a gyfwelwyd, a ddywedodd fod y Cynnig wedi eu galluogi i weithio: *'Roeddwn i eisiau cael swydd oherwydd pe bawn i'n ddi-waith yn rhy hir, yna ni fyddwn yn ddeniadol i gyflogwyr pan fyddwn i'n dechrau chwilio am swydd yn nes ymlaen.'* Mae hyn yn dangos y gall y Cynnig gael effaith barhaol ar gyflogaeth rhieni drwy eu galluogi i gael swydd yn gynt a goresgyn y broblem bosibl o'i chael yn anoddach cael swydd ar ôl bod yn ddi-waith am gyfnod hwy.
- 5.27 Yn ogystal ag oriau gwaith ac incwm, edrychodd y gwerthusiad hefyd ar a yw'r Cynnig wedi cael effaith ar yr hyblygrwydd o ran y ffordd y mae rhieni'n gweithio ac a yw wedi'i gwneud yn haws i rieni wneud eu gwaith. I rai rhieni (53 y cant o'r rhai a holwyd), mae'r Cynnig wedi rhoi mwy o hyblygrwydd iddynt o ran y ffordd y maent yn gweithio ac wedi'i gwneud yn haws iddynt wneud eu gwaith (73 y cant o'r rhai a holwyd). Mae sylwadau ansoddol rhieni i'r arolwg yn egluro sut y mae'r Cynnig wedi rhoi mwy o hyblygrwydd iddynt ac wedi helpu i wella'r ffordd y maent yn gweithio:
- 'Mae cael y Cynnig Gofal Plant wedi fy ngalluogi i symud ymlaen yn y gwaith, bod yn fwy hyblyg gyda fy oriau a phatrymau sifftiau ac mae wedi bod yn help mawr o ran gofal plant.'

'Mae'r oriau sy'n cael eu hariannu yn fy ngalluogi i fod yn fwy hyblyg gyda fy amser ac felly derbyn mwy o gleientiaid, yn hytrach na dim ond gweithio mwy o oriau.'

- 5.28 Roedd y rhai ar incwm isel yn fwy tebygol o nodi bod y Cynnig yn rhoi mwy o hyblygrwydd iddynt ac yn ei gwneud yn haws iddynt wneud eu gwaith, (44 y cant ac 80 y cant yn y drefn honno) o gymharu â rhieni ar incwm uwch (22 y cant a 66 y cant yn y drefn honno).
- 5.29 Esboniodd sawl rhiant a gyfwelwyd sut roedd y Cynnig wedi'i gwneud yn haws iddynt gyflawni eu swydd drwy roi'r 'rhyddid sydd ei angen ar y swydd' iddynt – gweler enghraifft C - rhiant isod.

Enghraifft C - rhiant: Roedd y cynnig yn ei gwneud hi'n haws i mi wneud fy swydd

Mae Rhiant C yn gweithio mewn adran dai awdurdod lleol. Er nad oes fawr o gyfle i gael dyrchafiad o fewn y maes gwaith hwnnw, eglurodd y rhiant fod y Cynnig wedi "ei gwneud hi'n haws i mi wneud fy swydd ar y rheng flaen". Eglurodd ymhellach, er bod rhai elfennau o'r rôl yn galluogi'r rhiant i weithio gartref, gan roi hyblygrwydd gyda gofynion gofal plant; mae elfennau eraill o'r rôl yn golygu ymweld â thenantiaid, a all fod yn anoddach heb unrhyw gymorth gofal plant ychwanegol. Eglurodd y rhiant, felly, fod cael mynediad i'r Cynnig wedi rhoi'r "rhyddid hwnnw sydd ei angen arnaf er mwyn gwneud fy swydd."

- 5.30 Er fod ambell riant yn teimlo bod y Cynnig wedi gwella cyfleoedd ar gyfer cael hyfforddiant yn y gwaith (36 y cant), roedd hyn eto yn fwy tebygol o gael ei nodi gan rieni ar incwm isel (43 y cant). Mae hyn yn dangos ymhellach sut y mae'r Cynnig wedi cael mwy o effaith ar sefyllfa waith rhieni sy'n ennill incwm isel, mewn perthynas â'r cyfartaledd cenedlaethol, o gymharu â rheini ar incwm uwch.
- 5.31 Yn gyffredinol, mae'r canfyddiadau hyn yn dangos bod y Cynnig yn darparu'r cymorth mwyaf i rieni sy'n ennill incwm isel, gan eu galluogi i aros mewn cyflogaeth; cynyddu eu horiau gwaith a/neu enillion; rhoi mwy o hyblygrwydd iddynt o ran y

ffordd y maent yn gweithio; a gwella eu cyfleoedd ar gyfer cael hyfforddiant yn y gwaith.

Effaith y Cynnig ar lesiant teuluoedd

- 5.32 Nod y gwerthusiad oedd deall i ba raddau yr oedd y Cynnig yn gwneud gwahaniaeth i lesiant teuluoedd, yn ogystal â'u sefyllfa ariannol. Roedd bron pob un o'r rhieni a holwyd yn cytuno, neu'n cytuno i raddau, bod gallu manteisio ar ofal plant yn cael effaith gadarnhaol ar eu llesiant eu hunain a/neu lesiant eu partner (88 y cant) ac yn lleihau baich ariannol gofal plant (74 y cant). Yn y cyfweiliadau, eglurodd y rhieni fod yr arbedion wedi golygu bod costau gofal plant yn hylaw, a bod llai o bryder yn gysylltiedig â rheoli cyllid y cartref, gan gynnwys bod yn llai tebygol o fynd i ddyled. At hynny, nododd llawer o rieni a ymatebodd i'r arolwg fod ganddynt lawer mwy o arian (34 y cant) neu ychydig mwy o arian (51 y cant) i'w wario ar bethau heblaw gofal plant bob mis o ganlyniad i fanteisio ar y Cynnig. Ymhlith yr enghreifftiau mae gwario mwy o arian ar fwyd, clybiau allgyrsiol i'r plant, diwrnodau allan i'r teulu, gwelliannau i'r cartref, talu dyledion a chynilion. Mae enghraifft rhiant D yn dangos achos lle roedd teulu wedi mynd o ddibynnu ar fanciau bwyd, cyn manteisio ar y Cynnig, i gael digon o arian i dalu am weithgareddau allgyrsiol o ganlyniad i arian a arbedwyd ar gostau gofal plant drwy fanteisio ar y Cynnig.

Enghraifft D - rhiant: Roedd y cynnig yn ei gwneud hi'n haws gweithio ac yn gwella'r sefyllfa ariannol a llesiant

Mae Rhiant D wedi ceisio dychwelyd i'r gwaith ers i'r plant fod yn 1 oed, gan geisio sicrhau ei bod yn werth chweil yn ariannol i weithio a thalu am ofal plant - ond bu'n aflwyddiannus. "Roedd yn ymddangos fel pe bawn i bob amser yn waeth fy mynd pan oeddwn i'n mynd yn ôl i weithio hyd yn oed gyda chymorth y Credyd Cynhwysol." Roedd am ddychwelyd i'r gwaith nid yn unig er mwyn ennill mwy o arian ond hefyd i gael "lle i anadlu - i gael rhywfaint o ryddid i deimlo fy mod i'n cyfrannu at gymdeithas eto." Ar un adeg, cyn manteisio ar y Cynnig, roedd yn gweithio hyd at 40 awr yr wythnos o gartref heb unrhyw gymorth ariannol ar gyfer gofal plant. Fodd bynnag, nid oedd hyn yn llesol i iechyd meddwl y rhiant, y gallu i gyflawni'r swydd na lles a datblygiad ymddygiadol y plant – gwelwyd dirywiad yn llesiant y plant, gydag un yn dechrau datblygu problemau ymddygiad.

Yna, ers manteisio ar y Cynnig ym mis Medi 2020, mae Rhiant D wedi gallu gweithio'n llawrydd am 30 awr yr wythnos. O ganlyniad, mae £500 - £700 y mis yn well ei byd nag yr oedd o'r blaen - oherwydd cynnydd mewn enillion ac arbedion gofal plant. Cyn manteisio ar y Cynnig, roedd y teulu'n cael trafferthion ariannol ac yn gorfod dibynnu ar fanciau bwyd; erbyn hyn, gallant fforddio gwersi nofio i'r plant, ynghyd â rhai gweithgareddau allgyrsiol eraill. Mae Rhiant D hefyd wedi prynu beic er mwyn gallu mynd i feicio gyda'r plant i wneud yn siŵr eu bod yn ddiogel. Gall hefyd weld y gwahaniaeth y mae manteisio ar ofal plant ffurfiol wedi'i wneud i lesiant y plant.

- 5.33 I'r rhan fwyaf o rieni a ymatebodd i'r arolwg, mae'r Cynnig wedi helpu i leihau'r straen o orfod trefnu gofal ar gyfer eu plentyn/plant (85 y cant). Roedd hyn yn arbennig o wir pan oedd rhieni'n gorfod defnyddio trefniadau gofal plant amgen, megis dibynnu ar berthnasau neu ffrindiau i ofalu am eu plentyn, tra roeddent yn gweithio.

'Mae cael 2 ddiwrnod llawn o ofal plant am ddim yn rhyddhad gan ei fod yn lleihau'r pwysau o orfod trefnu lle y bydd e bob diwrnod o'r wythnos... Mae trefnu gofal plant bob dydd, a chadw'r costau mor isel â phosibl, yn dipyn o gamp.'

'Fe wnaeth fy ngalluogi i leihau'r amser yr oedd fy rhieni yn darparu gofal plant. O'r blaen, roedd angen i fy mam aros dros nos a darparu 1.5 diwrnod o ofal plant, ond fe wnaeth ganiatáu i'm rhieni ddod am y diwrnod a pheidio â gorfod aros dros nos. Mae'r effaith hon yn fwy cynnil na'r effaith ariannol ond roedd yn arwyddocaol iawn i'n teulu ni a'r lefelau straen.'

- 5.34 Ymhellach, eglurodd sawl rhiant a gyfwelwyd hefyd fod y Cynnig yn darparu cyfle i'w groesawu i roi mwy o amser rhydd i neiniau a theidiau. Cyn manteisio ar y Cynnig, roedd y rhieni hyn yn dibynnu ar neiniau a theidiau i ofalu am eu plentyn gan nad oeddent yn gallu fforddio costau gofal plant llawn. Mae cael mynediad at y Cynnig wedi golygu eu bod yn gallu defnyddio gofal plant mwy ffurfiol a rhyddhau neiniau a theidiau o'r cyfrifoldebau gofalu hyn.
- 5.35 Soniodd rhieni hefyd am effeithiau cadarnhaol eu plentyn yn defnyddio gofal plant, yn enwedig effeithiau cadarnhaol ar eu datblygiad cymdeithasol drwy gael y cyfle i ryngweithio a chwarae gyda phlant eraill yn y lleoliad gofal plant (94 y cant o'r rhieni a holwyd); yn ogystal ag effaith gadarnhaol ar ddatblygiad gwybyddol eu plentyn, gan gynnwys iaith (88 y cant); a datblygiad ymddygiadol (87 y cant).

'Mae fy ngofal plant yn rhan o'r drefn ddyddiol, mae'n fy helpu gyda fy ngwaith o ddydd i ddydd. Mae dibynnu ar aelodau'r teulu yn anodd ac yn faich gan eu bod yn oedrannus. Yn enwedig gyda COVID-19, mae cael lle rheolaidd mewn meithrinfa breifat wedi rhoi strwythur a threfn i fy mab. Mae bod gyda'r un bobl yn beth da ac mae'r addysg yn ei feithrinfa o'r safon uchaf. Mae hyn wedi rhoi dechrau da iddo ymgartrefu yn yr ysgol.'

'Mae gofal plant gyda fy ail blentyn wedi bod yn llawer haws ac yn fwy gwerthfawr na gyda'r cyntaf oherwydd y cynllun hwn. Roeddwn i bob amser yn teimlo'n euog yn gweithio a gadael fy mhlentyn cyntaf gydag aelod o'r teulu a oedd â swyddi hefyd neu a oedd yn gweithio llai o oriau er mwyn ein helpu ni. Mae fy merch wedi ffynnu yn ei lleoliad, ac rwyf wedi bod wrth fy modd yn gweld ei chynnydd ac yn ei gweld hi'n datblygu ochr yn ochr â phlant eraill. Mae gwybod nad ydym yn mynd i'r gwaith dim ond er mwyn talu am ofal plant hefyd wedi cael effaith

gadarnhaol ar sut rwy'n teimlo am fynd i'r gwaith. Rwy'n teimlo fy mod i'n cael rhywbeth yn ôl a bod gweithio'n bwysig. Mae hi wedi gwneud cymaint o gynnydd yn gymdeithasol ac yn emosiynol yn ei lleoliad.'

- 5.36 Yn gyffredinol, mae'r canfyddiadau hyn yn dangos bod y Cynnig wedi cael effaith gadarnhaol ar lesiant teuluoedd gan ei fod yn lleddfu'r straen o drefnu gofal plant ac yn lleihau'r baich ariannol yn sgil costau gofal plant. Ymhellach, oherwydd bod y Cynnig yn galluogi rhieni i fforddio defnyddio gofal plant anffurfiol, mae rhieni wedi gallu sicrhau bod gan eu plant strwythur a threfn drwy fynychu lleoliad gofal plant ffurfiol yn rheolaidd.

6. Casgliadau ac argymhellion

- 6.1 Mae'r casgliadau a'r argymhellion a gyflwynir yn yr adrannau a ganlyn yn seiliedig ar ganfyddiadau gwerthusiad blwyddyn 4 a gyflwynir ym mhrif gorff yr adroddiad hwn. Mae'r casgliadau y daethpwyd iddynt hefyd yn cael eu hystyried ochr yn ochr â'r argymhellion sydd wedi'u cynnwys yn [Adroddiad gwerthuso blwyddyn 3](#), mewn perthynas ag i ba raddau yr aethpwyd i'r afael â'r argymhellion hyn ac / neu'r meysydd y mae angen ffocws parhaus arnynt.

Cyflwyno'r Cynnig Gofal Plant yn ystod mis Medi 2020 a mis Awst 2021

- 6.2 Ailagorwyd y Cynnig Gofal Plant i newydd-ddyfodiaid cymwys ym mis Medi 2020 ar ôl i geisiadau gael eu hatal rhwng mis Mawrth a mis Awst 2020. Yn sgil ailagor y cynllun i geisiadau, crëwyd beichiau gweinyddol ychwanegol ar awdurdodau lleol yn ystod mis Medi a pharhaodd y sefyllfa barhaus, a chyfnewidiol, yn sgil y pandemig i greu heriau cyflawni amrywiol drwy gydol y flwyddyn. Fodd bynnag, er gwaethaf yr heriau hyn, yn gyffredinol dychwelodd y gwaith o ddarparu'r Cynnig yn ystod blwyddyn 4 i'r sefyllfa o 'fusnes fel arfer' gyda nifer y plant cymwys a oedd yn manteisio ar y Cynnig yn debyg i flynyddoedd blaenorol a darparwyr yn gallu diwallu'r galw am leoedd yn sgil y Cynnig.
- 6.3 Roedd gallu rhai plant i fanteisio ar ddwy elfen y Cynnig (darpariaeth FPN a gofal plant a ariennir) yn gyfyngedig mewn rhai achosion. Roedd hyn yn arbennig o wir pan oedd y ddarpariaeth mewn dau leoliad neu fwy. Mewn rhai achosion, roedd hyn oherwydd bod rhieni wedi dewis peidio â defnyddio darpariaeth mewn mwy nag un lleoliad er mwyn cyfyngu ar risgiau COVID-19; mewn achosion eraill, roedd hyn oherwydd bod un neu fwy o'r lleoliadau ar gau am gyfnodau oherwydd COVID-19. O ganlyniad, collodd rhai plant rywfaint o'r ddarpariaeth a ariennir sydd ar gael drwy'r Cynnig.
- 6.4 Mae canfyddiadau Blwyddyn 4 yn dangos bod ymwybyddiaeth o'r Cynnig ymhlith rhieni cymwys yn parhau i fod yn uchel er gwaethaf y cyfyngiadau yn sgil COVID-19 ar allu awdurdodau lleol a rhanddeiliaid eraill i hyrwyddo'r Cynnig yn uniongyrchol i rieni. Roedd rhai cyfranwyr at y gwerthusiad o'r farn bod yna rieni o hyd nad oeddent yn ymwybodol o'r Cynnig. Mae gwybodaeth rhieni am y manylion sy'n

ymwneud â sut y mae'r Cynnig yn gweithio, pwy sy'n gymwys i'w gael a'r hyn y mae ganddynt hawl iddo, yn ymddangos yn gymharol brin mewn llawer o achosion. Gwnaed ymdrechion i gynyddu dealltwriaeth rhieni o'r hyn y maent yn gymwys i'w gael yn ystod gwyliau ysgol ac mae dealltwriaeth rhieni o hyn wedi cynyddu mewn rhai ardaloedd. Fodd bynnag, mae llawer o rieni yn parhau i fod yn ansicr ynglŷn â hyn yn ogystal â'r ffordd y mae'r 30 awr yn cwmpasu darpariaeth FPN ac oriau gofal plant a ariennir.

- 6.5 Argymhellodd adroddiad Blwyddyn 3 'efallai y bydd angen i Lywodraeth Cymru adolygu ymhellach sut y mae'n codi ymwybyddiaeth rhieni o'r Cynnig a'r ffordd y mae dwy elfen y Cynnig yn cyd-fynd â'i gilydd'. Roedd hefyd yn cynnwys argymhelliad y 'dylai awdurdodau lleol barhau i ddarparu'r wybodaeth ychwanegol a gynigiwyd eisoes i rieni a darparwyr sy'n ymwneud â chyfnodau gwyliau'r ysgol'. Adleisiwyd yr argymhellion hyn mewn astudiaeth ansoddol a archwiliodd pam nad yw rhai teuluoedd cymwys yn manteisio ar y Cynnig Gofal Plant¹⁸. Mae canfyddiadau gwerthusiad Blwyddyn 4 yn dangos bod yr argymhellion hyn yn dal yn ddilys. Fodd bynnag, mae canfyddiadau blwyddyn 4 hefyd yn awgrymu ei bod yn ymddangos bod ymwybyddiaeth a/neu ddealltwriaeth o'r Cynnig ymhlith rhieni nad ydynt wedi manteisio ar unrhyw ofal plant ffurfiol cyn bod yn gymwys ar gyfer y Cynnig yn is na lefel yr ymwybyddiaeth ymhlith rhieni sy'n gwneud hynny. Mae'r canfyddiadau hefyd yn dangos nad yw sefydliadau a rhaglenni eraill sydd hefyd yn gweithio gyda rhieni plant ifanc, gan gynnwys rhieni di-waith, bob amser yn cael digon o wybodaeth am y Cynnig i drosglwyddo manylion yn ymwneud ag ef i'r rhieni y maent yn eu cefnogi. Gall hyn gyfyngu ar allu'r Cynnig i annog a galluogi rhai rhieni di-waith i ddechrau gweithio neu i ddychwelyd i'r gwaith.

Argymhelliad – efallai y bydd angen i awdurdodau lleol ganolbwyntio o'r newydd ar godi ymwybyddiaeth o'r Cynnig ymhlith sefydliadau partner sy'n gweithredu yn eu hardal, gan gynnwys PaCE a Chanolfannau Gwaith, a rhoi iddynt fanylion yn ymwneud â'r Cynnig y gallant eu trosglwyddo i'r rhieni y maent yn eu cefnogi.

¹⁸ [Credoau rhieni, eu hymddygiad a'r rhwystrau y maen nhw'n ei wynebu: gofal plant ac addysg gynnar | LLYW.CYMRU](#)

Argymhelliad – dylai Llywodraeth Cymru ystyried ehangu ymgyrch gyfathrebu genedlaethol y Cynnig i hyrwyddo'r Cynnig ymhellach a'r hyn y mae'n ei olygu i gyrraedd cynulleidfia ehangach o rieni ledled Cymru.

- 6.6 Mae'n ymddangos bod prosesau gweinyddu a weithredir gan awdurdodau lleol sy'n darparu'r Cynnig wedi'u hen sefydlu. Mae mwyafrif helaeth y darparwyr gofal plant bellach yn gyfarwydd iawn â'r broses o gyflwyno gwybodaeth ac yn derbyn y taliadau sy'n ddyledus o fewn y dyddiadau y cytunwyd arnynt. Mae rhai darparwyr yn parhau i nodi rhai rhwystredigaethau ynghylch gwahanol systemau a phrosesau a fabwysiadwyd gan wahanol awdurdodau lleol – yn enwedig ar gyfer y rheini sy'n delio â dau neu fwy o awdurdodau darparu. Fodd bynnag, dylai'r gwahaniaethau yn y systemau sydd ar waith ar hyn o bryd gael eu disodli gan un broses gyffredin ar ôl i'r gwasanaeth digidol cenedlaethol newydd gael ei gyflwyno.
- 6.7 Erys yr anawsterau a achosir weithiau gan wirio cymhwysedd rhieni hunangyflogedig a pherchnogion busnes, yn ogystal â'r angen i gyfeirio rhieni sydd hefyd yn cael cymorth gofal plant drwy gynlluniau fel Credyd Cynhwysol a gofal plant di-dreth y Llywodraeth at gyngor ac arweiniad pellach. O'r herwydd, mae'n ymddangos bod awdurdodau lleol yn parhau i elwa o gael cymorth parhaus yn y maes hwn, fel y nodir yn argymhelliad adroddiad Blwyddyn 3: 'dylai Llywodraeth Cymru ystyried cynnal rhagor o weithdai a/neu sesiynau tiwtorial ar-lein i gynorthwyo awdurdodau lleol i ddeall a phrosesu ceisiadau cymhleth ar gyfer y Cynnig gan rieni hunangyflogedig'.
- 6.8 Erys rhywfaint o rwystredigaeth, a dryswch ymhlith rhieni a darparwyr mewn perthynas â'r oriau FPN gwahanol ac felly'r gofal plant a ariennir sydd ar gael ar draws ardaloedd awdurdodau lleol gwahanol. Yn hynny o beth, mae'r argymhelliad yn adroddiad blwyddyn 3, sy'n nodi 'ochr yn ochr â'r gwaith parhaus o ddatblygu system weinyddu genedlaethol, dylai Llywodraeth Cymru ystyried adolygu ymhellach yr opsiynau ar gyfer safoni nifer yr oriau ar gyfer un elfen o'r Cynnig neu ar gyfer y ddwy elfen', yn parhau i fod yn ddilys.
- 6.9 Yn gyffredinol, roedd rhanddeiliaid yn croesawu'r posibilrwydd y byddai gwasanaeth digidol newydd yn cael ei roi ar waith, ac roedd awdurdodau lleol yn teimlo eu bod wedi cael digon o wybodaeth ac wedi'u cynnwys yn y broses gyfan. Nododd rhai awdurdodau lleol fod rhai aelodau o'u tîm yn pryderu y gallai cyflwyno'r gwasanaeth

hwn beri iddynt golli eu swyddi. Mynegwyd pryderon hefyd ynghylch lefelau llythrennedd digidol a mynediad at dechnoleg ymhlith rhai darparwyr, yn enwedig rhai gwarchodwyr plant, ac felly eu gallu i gael mynediad at unrhyw wasanaeth digidol newydd a chefnogi eu rhieni i wneud hynny, ond adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn (Ionawr 2022) roedd Llywodraeth Cymru wedi dechrau darparu hyfforddiant llythrennedd digidol ar-lein i ddarparwyr at y diben penodol hwn.¹⁹

Argymhelliad – Mae angen i Lywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol ystyried y ffordd orau o gefnogi llythrennedd digidol yn y sector i'w galluogi i ddefnyddio a chael mynediad at systemau a phrosesau'r gwasanaeth digidol cenedlaethol newydd. Efallai y bydd angen i Lywodraeth Cymru sicrhau bod gan awdurdodau lleol yr adnoddau sydd eu hangen arnynt i ddarparu cymorth o'r fath.

Effaith y Cynnig ar gyflogadwyedd, llesiant ac incwm gwario rhieni

- 6.10 Un o nodau craidd Cynnig Gofal Plant Cymru yw cael gwared ar rwysterau i gyflogaeth sicr i'r rhai hynny sydd am weithio neu ddechrau busnes ond sydd wedi'u cyfyngu ar hyn o bryd gan bwysau gofal plant. Yn ystod y 18 mis diwethaf, mae llawer o rieni wedi gorfod newid eu harferion gwaith yn sgil COVID-19, gyda llawer yn gweithio gartref, ac eraill heb allu gweithio ac wedi bod yn cael cymorth drwy Gynllun Cadw Swyddi'r Llywodraeth. Mae cyfleoedd i rieni newid swyddi, cynyddu eu horiau gwaith a'u henillion neu gael dyrchafiad o fewn eu swyddi presennol wedi bod yn gyfyngedig mewn llawer o achosion yn ystod y cyfnod dan sylw (Medi 2020 i Awst 2021).
- 6.11 Fodd bynnag, mae canfyddiadau Blwyddyn 4 yn dangos bod y Cynnig wedi galluogi llawer o rieni i gynyddu eu henillion yn ystod y cyfnod hwn, yn enwedig y rhai mewn grwpiau incwm isel. Mae'r canfyddiadau hefyd yn dangos bod y Cynnig wedi rhoi mwy o hyblygrwydd i rieni o ran y ffordd y maent yn gweithio, gan gynnwys y rhai sy'n gweithio gartref. Nododd un o bob 10 rhiant a holwyd hefyd na fyddent mewn gwaith yn ystod y cyfnod hwn oni bai am y cymorth a ddarparwyd gan y Cynnig. Ym mhob un o'r achosion hyn, roedd y gyfran uchaf a nododd fanteision o'r natur hon yn y bandiau incwm isel.

¹⁹ Manylion yma: [Sgiliau Digidol Hanfodol ar gyfer darparwyr gofal plant \(gov.wales\)](https://gov.wales/skill-digital-skills-for-child-care-providers).

- 6.12 Mae'r canfyddiadau'n amlinellu rhai achosion lle roedd rhieni wedi dechrau gweithio neu wedi dechrau menter fusnes newydd o ganlyniad i'r cymorth a ddarparwyd drwy'r Cynnig. Roedd y cyfleoedd i rieni wneud hyn yn ystod y cyfnod dan sylw wedi'u cyfyngu oherwydd y cyfyngiadau yn sgil COVID-19. Fodd bynnag, cwestiynodd rhai rhanddeiliaid i ba raddau y mae'r Cynnig yn creu cymhelliant i rieni ddechrau gweithio neu ddychwelyd i'r gwaith hyd yn oed cyn i'r pandemig ddechrau. Roedd rhai rhanddeiliaid o'r farn, er mwyn i'r Cynnig annog mwy o rieni i ddychwelyd i'r gwaith neu hunangyflogaeth, y dylai fod ar gael i grwpiau oedran iau h.y. plant o dan dair oed yn ogystal â phlant tair a phedair oed. Roedd gwerthusiad blwyddyn 3 yn cynnwys argymhelliad y 'dylai Llywodraeth Cymru ystyried cynnal rhagor o ymchwil i adolygu i ba raddau y mae'r Cynnig yn ysgogi neu'n galluogi rhieni di-waith i gael gwaith cyflogedig'. Mae'n ymddangos bod yr argymhelliad hwn yn parhau i fod yn ddilys ochr yn ochr â'r argymhelliad uchod sy'n ymwneud â'r angen i godi ymwybyddiaeth o'r Cynnig ymhlith sefydliadau partner gan gynnwys y rhai sy'n cefnogi rhieni di-waith.

Argymhelliad – efallai y byddai Llywodraeth Cymru yn dymuno ystyried cynnal rhagor o ymchwil i gostau a manteision ymestyn meini prawf cymhwysedd y Cynnig, yn enwedig i gwmpasu plant iau.

- 6.13 Un o'r meysydd lle y mae'r Cynnig wedi cael effaith gadarnhaol sylweddol yn ystod blwyddyn 4 yw'r graddau y mae wedi cefnogi iechyd a llesiant meddyliol rhieni a phlant ar draws pob grŵp incwm. Cyfeiriodd rhieni, darparwyr a rhanddeiliaid ehangach at yr effaith andwyol bosibl y gallai'r cyfnod clo cyntaf fod wedi'i chael ar lesiant, yn ogystal â datblygiad emosiynol a chymdeithasol plant ifanc. Mae cynyddu'r cyfleoedd i deuluoedd gael mynediad at ofal plant wedi'i ariannu drwy'r Cynnig, mewn llawer o achosion, wedi galluogi plant i adennill y cymorth datblygu sydd ei angen arnynt ac a gollwyd yn ystod y cyfnodau clo.
- 6.14 Fodd bynnag, mae'r canfyddiadau hefyd yn dangos bod y galw am gymorth ADY i blant ifanc hefyd wedi cynyddu yn ystod blwyddyn 4, sydd ym marn darparwyr a rhanddeiliaid eraill, yn adlewyrchu ymhellach y dylanwad negyddol y mae cyfnodau clo wedi'i gael ar ddysgu a datblygiad ymddygiadol rhai plant. Roedd rhai rhanddeiliaid o'r farn y gallai gymryd rhai blynyddoedd i fynd i'r afael ag effeithiau'r

cyfnodau clo ar ddatblygiad a llesiant rhai plant ac felly mae'r galw am wasanaethau cymorth ADY yn debygol o gynyddu o ganlyniad i hynny.

Argymhelliad – bydd angen i Lywodraeth Cymru sicrhau bod digon o adnoddau ar gael i ariannu'r cynnydd posibl yn y galw am gymorth ADY a ddarperir drwy'r Cynnig.

Effaith ar y sector gofal plant

- 6.15 Mae COVID-19 wedi cael effaith sylweddol ar y sector gofal plant yng Nghymru o ran ei allu i barhau i ddarparu gwasanaethau gofal plant yn ogystal â hyfywedd masnachol lleoliadau unigol. Fodd bynnag, nid yw ei effaith ac ymateb lleoliadau gofal plant iddo wedi bod yn gyson ar draws holl feysydd y sector.
- 6.16 Mae'r cymorth ariannol sylweddol a ddarparwyd i'r sector gan Lywodraeth Cymru drwy gynlluniau fel y Grant Darparwyr Gofal Plant, yn ddiamau, wedi galluogi llawer o ddarparwyr, a fyddai fel arall wedi cau'n barhaol, i aros mewn busnes. Fodd bynnag, mae newidiadau yn y ffordd y mae llawer o rieni wedi manteisio ar ofal plant ffurfiol yn ystod blwyddyn 4, mewn llawer o achosion, wedi arwain at gynydd yn y galw am ddarpariaeth mewn rhai lleoliadau, yn enwedig meithrinfeydd dydd a gostyngiad yn y galw am eraill gan gynnwys darpariaeth sesiynol / cylchoedd chwarae, clybiau ar ôl ysgol a gwarchodwyr plant. O ganlyniad, er bod hyfywedd ariannol y sector cyfan yn ymddangos yn weddol sefydlog ar hyn o bryd, mae'r sefyllfa o ran y dyfodol yn dal i fod yn ansicr i rai lleoliadau.
- 6.17 Dengys canfyddiadau Blwyddyn 4 mai'r her fwyaf sy'n wynebu'r sector ar hyn o bryd yw cadw a recriwtio staff a morâl cyffredinol gweithlu'r sector gofal plant. Nododd y rhanddeiliaid fod llawer o unigolion sy'n gweithio yn y sector yn teimlo eu bod yn cael eu tanbrizio, ac nad ydynt yn cael digon o gyflog. Mae hyn wedi creu pryderon ymhlith rhanddeiliaid y gallai llawer o weithwyr adael y sector yn y dyfodol agos iawn a fyddai nid yn unig yn dylanwadu ar allu'r sector i gyflenwi'r ddarpariaeth gofal plant sydd ei hangen, ond hefyd yn dylanwadu ar y math o ofal plant sydd ar gael. Mae'r rhain yn cynnwys pryderon y gallai prinder staff annog rhai lleoliadau i symud oddi wrth ddarpariaeth gofal plant i blant dan dair oed, sy'n gofyn am gymarebau staffio cymharol uchel, gan ffafrio darpariaeth ar gyfer plant tair a phedair oed lle mae'r cymarebau staffio gofynnol yn is.

- 6.18 Mae'r canfyddiadau hefyd yn amlinellu pryderon pellach y gallai gweithwyr gofal plant â sgiliau Cymraeg adael y sector yn gyflymach nag eraill, gan y gallai mwy o gyfleoedd i gael gwaith yn rhywle arall fod ar gael i unigolion sydd â sgiliau Cymraeg. Os felly, gallai'r sector brofi gostyngiad cyflymach yn y ddarpariaeth Gymraeg sydd ar gael yn y flwyddyn neu ddwy nesaf.

Argymhelliad – dylai Llywodraeth Cymru, awdurdodau lleol a rhanddeiliaid eraill gan gynnwys aelodau Cwllwm, ystyried ffyrdd o ddathlu gwaith gweithwyr gofal plant ymhellach er mwyn codi morâl a cheisio atal gweithwyr rhag gadael y maes.

Argymhelliad – dylai Llywodraeth Cymru ystyried gweithredu rhaglenni cyflogaeth newydd—ac ehangu'r rhai sydd eisoes yn bodoli—sydd wedi'u hanelu'n benodol at annog a chefnogi unigolion i weithio yn y sector gofal plant yng Nghymru.

- 6.19 Roedd canfyddiadau gwerthusiad blwyddyn 3 yn cynnwys argymhelliad y 'dylai Llywodraeth Cymru flaenoriaethu adolygu'r cyllid fesul awr a delir i ddarparwyr gyda'r bwriad o'i gynyddu o'r gyfradd o £4.50/awr a gafodd ei phennu yn 2017'. Yn ystod blwyddyn 4 y Cynnig, arhosodd y gyfradd ar £4.50 gan ysgogi galwadau pellach gan lawer o ddarparwyr i adolygu'r gyfradd a'i chynyddu. Fodd bynnag, roedd cydnabyddiaeth hefyd fod Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo adnoddau ariannol sylweddol i gefnogi lleoliadau unigol o fewn y sector.
- 6.20 Fodd bynnag, yn ystod blwyddyn 4, roedd y gyfradd gyllido a gynigiwyd i leoliadau nas cynhelir ledled Cymru i ddarparu FPN yn cyfateb i gyfradd y Cynnig Gofal Plant. I gyd-fynd â hyn, cafwyd sicrwydd, pe bai cyfradd y Cynnig Gofal Plant yn cynyddu, y byddai'r gyfradd FPN hefyd yn cynyddu i'r un graddau. Mae hyn wedi cael ei groesawu gan fwyafrif y lleoliadau ac awdurdodau lleol; fodd bynnag, mae hefyd wedi arwain at rai pryderon ymhlith nifer fach o awdurdodau lleol ynghylch fforddiadwyedd y polisi hwn. Mynegwyd rhai pryderon hefyd mewn perthynas â'r ddarpariaeth gofal plant a ariennir drwy Dechrau'n Deg o ran y gallai cynnydd yn y cyllid i ddarparu'r Cynnig Gofal Plant greu cymhelliant i rai darparwyr ffafrio'r Cynnig dros ddarpariaeth gofal plant Dechrau'n Deg, neu roi pwysau ariannol ar

awdurdodau lleol i sicrhau bod y cyllid i ddarparu gofal plant drwy Dechrau'n Deg yn cael cynnydd a fyddai'n cyfateb i unrhyw gynnydd a gynigir i ddarparu'r Cynnig Gofal Plant.

Argymhelliad – dylai Llywodraeth Cymru barhau i adolygu'r gyfradd gyllido a gynigir i ddarparwyr am ddarparu gofal plant a gefnogir gan y Cynnig. Fodd bynnag, fel rhan o'r adolygiad, dylai Llywodraeth Cymru hefyd ystyried goblygiadau unrhyw gynnydd yn y gyfradd gyllido i gost darpariaeth blynnyddoedd cynnar a'r modd y caiff ei darparu.

- 6.21 Mae pedwaredd flwyddyn y Cynnig wedi bod yn llwyddiant ac wedi creu manteision mawr eu hangen i'r teuluoedd sydd wedi defnyddio'r gofal plant a ariennir. Mae'r cymorth ariannol a ddarperir gan Lywodraeth Cymru i leoliadau gofal plant wedi sicrhau bod y sector yn fwy hyfyw yn ariannol ar hyn o bryd nag y byddai wedi bod fel arall. Gan edrych i'r dyfodol, mae heriau'n wynebu'r sector gofal plant, ac yn sgil hynny heriau i ddarparu'r Cynnig Gofal Plant, a'r heriau mwyaf yw'r gweithlu, a gallu lleoliadau i recriwtio a chadw staff.

Atodiad A: Canllawiau cyfweld

Defnyddiwyd y canllawiau pwnc hyn wrth gyfweld â thimau gofal plant awdurdodau lleol (trafodaeth grŵp a chyfweiliadau unigol), partneriaid Cwlwm, rhanddeiliaid ehangach a darparwyr gofal plant.

Cyfweiliadau awdurdodau lleol

Rôl

1. Beth yw eich rôl? Beth yw eich prif gyfrifoldebau o ran y Cynnig Gofal Plant?
 - a. Am ba hyd ydych chi wedi bod yn eich rôl?
 - b. A fu newidiadau yn y ffordd y caiff y Cynnig Gofal Plant ei reoli a'i weinyddu yn eich awdurdod lleol yn ystod y flwyddyn ddiwethaf?

Data ar ddefnydd y Cynnig Gofal Plant

2. Faint sy'n manteisio ar y Cynnig ers mis Medi 2020? Sut mae hyn yn cymharu â blynyddoedd blaenorol / i amcanestyniadau? (os yw amcanestyniadau - beth oedd yr amcanestyniadau hyn yn seiliedig arnynt – h.y. a oeddent yn ystyried effeithiau COVID-19)?
 - a. Os yw'n wahanol i flynyddoedd / amcanestyniadau blaenorol, beth yn eich barn chi oedd y rhesymau dros hyn? (Awgrymiadau: rhieni sy'n gweithio gartref; rhieni nad ydynt am ddefnyddio gofal plant ffurfiol; aelodau o'r teulu nad ydynt yn gallu darparu gofal plant anffurfiol).
 - b. Os yw'n debyg i flynyddoedd / amcanestyniadau blaenorol, beth yn eich barn chi, oedd y rhesymau dros hyn? (awgrymiadau: lleddfu cymhwysedd rhieni, rhieni sy'n dal i fod angen gofal plant ffurfiol wrth iddynt ddychwelyd i'r gwaith neu weithio gartref)
3. Oes gennych ddata ar y nifer sy'n manteisio ar y Cyfnod Sylfaen ar gyfer plant 3-4 oed? A fu cynnydd neu ostyngiad yn y nifer sy'n manteisio ar y nifer sy'n manteisio ar y blynyddoedd blaenorol?
4. A yw COVID wedi newid y ffordd y mae rhieni'n defnyddio'r Cynnig o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol?
 - a. Awgrymiadau: newidiadau i nifer yr oriau o ofal plant y mae rhieni'n eu defnyddio; nifer y lleoliadau / darparwyr gwahanol a ddefnyddir gan rieni i gael mynediad i'w holl ddarpariaeth gofal plant a / neu FPN neu addysg blynyddoedd cynnar?

Gweithredu'r cynnig

5. Sut mae / a yw COVID yn parhau i ddylanwadu ar sut rydych chi fel awdurdod lleol yn cydlynu'r ffordd y caiff y Cynnig ei ddarparu ers iddo aildechrau'n llawn ym mis Medi 2020? Awgrymiadau (os nad ydynt eisoes wedi'u cynnwys) – mewn perthynas ag ymgysylltu â rhieni:

- a. (awdurdodau cyflawni yn unig) Prosesu ceisiadau newydd ar gyfer y Cynnig (yn ystod cyfnod byrrach nag arfer ym mis Awst)
- b. (awdurdodau cyflenwi yn unig) Adolygu ceisiadau rhieni, yn enwedig mewn perthynas ag asesu cyflogaeth a chymhwysedd incwm o ganlyniad i lacio'r meini prawf cymhwysedd dros dro?
- c. y broses barhaus o wirio cymhwysedd cyflogaeth pob rhiant (yn enwedig rhieni hunangyflogedig, gweithwyr tymhorol, gweithwyr contract ac ati) yn ystod y cyfnod hwn? ch Unrhyw heriau / Unrhyw enghreifftiau lle mae'r broses o wirio cymhwysedd cyflogaeth rhieni wedi gweithio'n arbennig o dda?

Prompts (os nad ydynt eisoes wedi'u cynnwys) – mewn perthynas ag ymgysylltu â darparwyr:

- Prosesu taliadau i ddarparwyr (Prydlon – unrhyw faterion sy'n ymwneud â gweinyddu taliadau pan fu'n rhaid i leoliadau gau dros dro am resymau sy'n gysylltiedig â COVID).
- Prosesau eraill – cofrestru darparwyr newydd, rheoli ffurflenni / ffurflenni hawlio.

6. Sut ydych chi wedi bod yn lledaenu / trosglwyddo gwybodaeth am y Cynnig i rieni? A fu unrhyw ddulliau / neu agweddau heriol arbennig o lwyddiannus ar gyfathrebu â rhieni am y Cynnig?

7. Beth yn eich barn chi y mae effaith COVID wedi'i chael ar blant, yn enwedig y rhai sy'n dechrau gofal plant? E.e. effaith ar eu datblygiad cymdeithasol ac addysgol?

a. A oes unrhyw beth wedi'i roi ar waith mewn lleoliad i geisio lliniaru unrhyw effaith negyddol y gallai COVID fod wedi'i chael ar blant.

Gweithio mewn partneriaeth

8. Ar gyfer ALLau sy'n gweithredu fel ALI cyflawni ar gyfer meysydd eraill - sut mae'r berthynas waith rhyngoch chi a'r ALI(au) ymgysylltu rydych chi'n eu cefnogi? - Beth sy'n gweithio'n dda? – Beth sy'n heriol?

9. Ar gyfer ALLau sy'n gweithredu fel ALLau ymgysylltu yn unig - sut mae'r berthynas waith rhyngoch chi a'r ALI cyflawni wedi bod? - Beth sy'n gweithio'n dda? – Beth sy'n heriol?

10.Ar gyfer ALLau sy'n cefnogi cyflwyno'r Cynnig i blant sy'n cael gofal plant mewn ALI cyfagos – a oedd unrhyw heriau gweinyddol yn gysylltiedig â hyn e.e. dyddiadau cychwyn gwahanol neu gymhwysedd oriau gofal plant ar draws ardaloedd ALI

11.Ar gyfer ALLau sy'n cefnogi cyflwyno'r Cynnig i blant sy'n cael mynediad at ofal plant dros y ffin yn Lloegr - a oedd unrhyw heriau gweinyddol yn gysylltiedig â hyn?

12.Ar gyfer ALLau sy'n gweithredu fel ALLau cyflenwi – A gawsoch gefnogaeth ddigonol gan Lywodraeth Cymru i weithredu'r newidiadau i'r ddarpariaeth (h.y. lleddfu gofynion cymhwysedd, taliadau parhaus i ddarparwyr mewn rhai amgylchiadau)

a.(Prydlon – a gyhoeddwyd canllawiau'n glir ac yn hawdd eu deall, a oeddech yn gallu cysylltu â Llywodraeth Cymru gydag ymholiadau yn ymwneud â chyflawni)

Profiadau darparwyr

13.A fu unrhyw amhariadau ar y ddarpariaeth gofal plant o ganlyniad i COVID-19? (Awgrymiadau: lleoliadau'n gorfod cau dros dro oherwydd achosion o COVID ac felly mae angen iddynt gau i ymgymryd â glanhau dwfn ac ati?)

•Os felly, beth fu canlyniad hyn / ymateb rhieni ac ati?

•(awdurdodau cyflenwi yn unig) Beth mae hyn wedi'i olygu o ran adolygu presenoldeb a gweinyddu taliadau ariannu i ddarparwyr sydd wedi gorfod cau dros dro am resymau sy'n gysylltiedig â COVID?

14.Oes digon o gapasiti yn y mathau o leoliadau y mae rhieni am eu bodloni yn y galw gan rieni?

(Awgrymiadau: gwarchodwyr plant, darpariaeth gwyliau, clybiau ar ôl ysgol)

15.A yw unrhyw ddarparwyr wedi nodi heriau ariannol oherwydd darparu'r cynnig gofal plant? Sut a pham?

16.A yw unrhyw ddarparwyr wedi nodi heriau ariannol sy'n deillio o COVID-19 – oherwydd bod yn rhaid iddynt gau dros dro; llai o bobl yn cymryd rhan neu reswm arall?

17.Ydych chi'n ymwybodol o ddarparwyr yn trosglwyddo costau ychwanegol i (i) cynnig gofal plant i rieni (ii) pob rhiant?

a.Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw ddarparwyr gan gynnwys unrhyw daliadau gwahaniaethol a ffioedd ychwanegol i blant yn eu lleoliad a gefnogir gan y cynnig gofal plant?

18.Ydych chi'n ymwybodol o blant sy'n cael mynediad i'r Cynnig sydd angen cymorth ychwanegol?

a.A yw'r Cynnig wedi darparu unrhyw gyfleoedd i'r plant hyn gael mynediad at ofal plant ffurfiol a'r cymorth sydd ei angen arnynt?

b.A ellid gwneud mwy i helpu i ddileu rhwystrau i'r rhai sydd angen cymorth ychwanegol?

19.Pa newidiadau, os o gwbl, yr ydych wedi'u gweld yn nifer y plant sy'n derbyn cyllid drwy'r Grant Cymorth Ychwanegol ers mis Medi 2020?

a.In eich barn, beth yn eich barn chi yw'r rhesymau dros hyn (COVID-19 a ffactorau eraill)?

20.Is digon o gapasiti o fewn lleoliadau i gynnig darpariaeth cyfrwng Cymraeg i ateb y galw gan rieni, ar y math/lleoliad/oriau gofynnol?

21.A yw pob rhiant (gan gynnwys rhieni di-Gymraeg) yn ymwybodol o'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg sydd ar gael iddynt?

Ymgysylltu â rhieni

22.Pa mor ymwybodol yw rhieni o'u hopsiynau gofal plant a'r cynnig gofal plant, ac a yw hyn wedi newid yn ystod y flwyddyn ddiwethaf?

a.Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw rieni na wnaethant dderbyn y cynnig am unrhyw reswm?

b.Beth oedd yn gysylltiedig ag ail-ymgysylltu â rhieni cymwys a oedd gynt yn defnyddio'r Cynnig yn dilyn oedi yn y Cynnig o ganlyniad i COVID-19?

23.Yn ystod trafodaeth werthuso'r blynyddoedd blaenorol, adroddwyd bod rhywfaint o ddryswch ynghylch yr hawl i'r cynnig yn ystod gwyliau'r ysgol. A yw rhieni'n fwy ymwybodol yn awr, nag a fu yn y gorffennol, o'r hyn y maent ac nad oes ganddynt hawl iddo mewn perthynas â gofal plant a ariennir yn ystod gwyliau'r ysgol?

Darpariaeth Gofal Plant Arall

24.Beth yw'r cysylltiadau, os o gwbl, rhwng tîm Cynnig Gofal Plant yr awdurdod lleol ac (i) Dechrau'n Deg a (ii) Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth (PaCE)?

c.Sut mae'r cynnig gofal plant yn pontio o Dechrau'n Deg a Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth (PaCE) ar gyfer rhieni sy'n gweithio?

d.Is unrhyw beth am y newid rhwng y rhaglenni hyn sy'n gweithio'n arbennig o dda neu'n llai da?

25.Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw newidiadau yn (i) ffioedd gofal plant (ii) argaeledd i blant nad ydynt yn cael gofal plant drwy'r Cynnig Gofal Plant yn ystod y flwyddyn ddiwethaf?

26. A ydych yn ymwybodol o unrhyw ganlyniadau anfwriadol i'r Cynnig Gofal Plant ar y sector gofal plant, yn enwedig ar ddarparwyr nad ydynt yn ymwneud â darparu'r Cynnig Gofal Plant (e.e. ar alw ac sy'n manteisio ar y lleoliadau hyn, ffioedd a godir, eraill)

Cysoni cyllid gofal plant a FPN

27. In Mis Ionawr 2021, cyhoeddwyd y byddai'r gyfradd a delir am FPN / hawl addysg gynnar yn dechrau cyd-fynd â'r gyfradd a delir am ofal plant drwy'r Cynnig (£4.50). A yw eich awdurdod lleol wedi cyflwyno'r taliad alinio hwn eto? os na, pryd y caiff ei gyflwyno?

28. Pa wahaniaeth, os o gwbl / a fydd alinio cyfraddau ariannu'r Cynnig CSN a Gofal Plant a wneir i

a. parhau i ddarparu FPN yn y lleoliadau hyn? (Prydlon: a yw darparwyr yn fwy tebygol o barhau i gyflawni / ceisio dechrau darparu FPN?)

b. Sefyllfa ariannol darparwyr?

Capasiti'r Presennol a'r Dyfodol

29. A oes unrhyw ddarparwyr wedi cau'n barhaol yn ystod y flwyddyn ddiwethaf?

a. Os oes – pa fath o leoliadau?

b. Os oes – beth oedd y prif reswm dros hyn - e.e. COVID-19 neu resymau eraill?

30. A oes unrhyw ddarparwyr newydd wedi dechrau yn ystod y flwyddyn ddiwethaf?

a. Os oes, pa fath o leoliadau yw'r rhain?

31. Yn gyffredinol, a yw gallu'r ddarpariaeth gofal plant i ddarparu'r Cynnig Gofal Plant yn ystod 2020/21 wedi cynyddu / gostwng neu aros yr un fath? (gan gynnwys newidiadau i leoliadau, oriau a gynigir)

a. Is digon o gapasiti i gyflwyno'r Cynnig?

b. (Os nad yw wedi'i gynnwys yn 12 a 13) A oes digon o gapasiti i (i) ddarparu ar gyfer plant sydd angen cymorth ychwanegol a (ii) gofal plant cyfrwng Cymraeg?

32. Yn seiliedig ar unrhyw adborth a gawsoch yn ystod trafodaethau gyda rhieni a darparwyr, a ydych yn teimlo bod y ddarpariaeth gofal plant a gefnogir gan y Cynnig ar gael mewn lleoliadau, a / neu yn ystod yr oriau sy'n gweddu orau i rieni (e.e. a yw gofal plant ar gael yn ystod oriau gwaith neu batrymau amrywiol rhieni, o fewn cyrraedd hawdd i'r cartref neu'r man gwaith, a yw'r gofal cofleidiol sydd ar gael yn ddigonol i alluogi rhieni i gael mynediad at eu holl hawl i ofal plant / addysg gynnar).

Pwyntiau dysgu

33. I ba raddau ydych chi'n meddwl y mae'r Cynnig Gofal Plant yn gweithio i gyflawni nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol? – a oes unrhyw nodau llesiant penodol y mae'r Cynnig, yn eich barn chi, yn eu cefnogi?

34. A oedd unrhyw bwyntiau dysgu allweddol yn ymwneud â chydgyssylltu a darparu'r Cynnig gofal plant a ddaeth i'r amlwg yn ystod y cyfnod hwn?

35. Oes unrhyw beth arall sy'n gysylltiedig â darparu'r Cynnig Gofal Plant nad ydym wedi ymdrin ag ef yr hoffech ei ychwanegu?

Canllaw trafod grwpiau awdurdodau lleol

Cyflwyniadau a chroeso i drafodaeth y grŵp (Arad)

I gwmpasu,

- Cyflwyniadau unigol
- Amlinellu'r cynllun gwerthuso, a'r bwriad i gynnal cyfweiliadau unigol gyda phob ALI tua mis Medi ar ôl cwblhau'r broses o gyflawni blwyddyn 4. O'r herwydd, bydd ffocws heddiw ar faterion cyffredinol yn hytrach na manylion amgylchiadau ALlau unigol.
- Cadarnhau derbyn hysbysiad preifatrwydd.

Nifer sy'n manteisio ar y CCO: Cwestiwn Agoriadol:

1. Faint sy'n manteisio ar y Cynnig ers mis Medi 2020?

Awgrymiadau a chwestiynau trafod:

2. Sut mae hyn yn cymharu â blynyddoedd blaenorol / i amcanestyniadau?

a. A wnaed yr amcanestyniadau hynny gan ystyried effeithiau COVID-19?

3. Sut mae COVID-19 wedi newid y ffordd y mae rhieni'n defnyddio'r Cynnig o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol (ac eithrio'r cyfnod pan ataliwyd y Cynnig Gofal Plant i newydd-ddyfodiaid yn ystod gwanwyn a haf 2020)

4. Ydych chi'n credu bod ymddygiad rhieni wedi newid o ganlyniad i COVID-19 o ran eu defnydd o ofal plant?

a. Os oes, beth yw'r rhesymau y tu ôl i'r newid yn eich barn chi?

Trosolwg o'r ddarpariaeth: Cwestiwn Agoriadol

5. Beth fu'r heriau (i) newydd a (ii) ffactorau llwyddiant, os o gwbl, wrth gyflwyno a rheoli'r Cynnig Gofal Plant yn y flwyddyn academaidd gyfredol hon?

Awgrymiadau a chwestiynau trafod:

6. Beth fu'r rhesymau dros yr heriau / llwyddiannau – ar wahân i COVID-19?

7. Sut mae COVID-19 wedi newid y ffordd rydych chi fel awdurdodau lleol yn darparu ac yn rheoli'r Cynnig o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol?

8. Beth fu'r prosesau mwyaf heriol (neu feichus) i chi fel awdurdodau lleol wrth gyflwyno a rheoli'r Cynnig?

Prosesu ceisiadau ac ymgysylltu â rhieni: Cwestiwn Agoriadol (Grŵp awdurdodau lleol cyflawni yn unig)

9. Beth fu'r heriau newydd, os o gwbl, o ran prosesu ceisiadau?

Awgrymiadau a chwestiynau trafod:

Ynghylch:

a. Prosesu ceisiadau newydd ar gyfer y Cynnig (yn ystod cyfnod byrrach nag arfer ym mis Awst)

b. Adolygu ceisiadau rhieni, yn enwedig mewn perthynas ag asesu cyflogaeth a chymhwysedd incwm o ganlyniad i leddfu'r meini prawf cymhwysedd dros dro?

c. Esboniwch sut beth oedd y broses barhaus o wirio cymhwysedd cyflogaeth pob rhiant yn ystod y cyfnod hwn? (Prydlon: rhieni hunangyflogedig, gweithwyr tymhorol, gweithwyr contract)

d. Esboniwch y prosesau o ail-wirio cymhwysedd gydag o leiaf 20% o rieni i ail-gadarnhau cymhwysedd.

Hwylusydd i lywio trafodaeth i ganolbwyntio ar wirio cymhwysedd yn fwy eang yn hytrach na chymhwysedd o ganlyniad i COVID-19

Unrhyw enghreifftiau lle mae'r broses i wirio cymhwysedd cyflogaeth rhieni wedi gweithio'n arbennig o dda? Lle mae unrhyw heriau?

Prosesu ceisiadau ac ymgysylltu â darparwyr: Cwestiwn Agoriadol

10. Beth fu'r heriau newydd, os o gwbl, mewn perthynas ag ymgysylltu â darparwyr?

Awgrymiadau a chwestiynau trafod:

Ynghylch:

- a. Prosesu taliadau i ddarparwyr (Prydlon – unrhyw heriau o ran gweinyddu taliadau pan fydd lleoliadau/gwarchodwyr plant wedi gorfod cau dros dro am resymau sy'n gysylltiedig â COVID-19).
- b. Prosesau eraill – cofrestru darparwyr newydd, rheoli ffurflenni / ffurflenni hawlio.
- c. Delio ag unrhyw amhariadau neu gau (dros dro neu barhaol) mewn darpariaeth gofal plant o ganlyniad i COVID-19 neu resymau eraill?
- d. Unrhyw faterion sy'n ymwneud â gallu'r sector gofal plant i ateb y galw lleol (er enghraifft, darpariaeth cyfrwng Cymraeg neu gyflenwad o fathau penodol o ofal plant i ateb y galw gan rieni)?
- e. Unrhyw newid yn nifer y plant sy'n derbyn y Grant Cymorth Ychwanegol; unrhyw newidiadau yn y ffordd y defnyddir y cyllid?

Prosesu ceisiadau ac ymgysylltu â rhieni: Cwestiwn Agoriadol (Ymgysylltu â grŵp awdurdodau lleol yn unig)

11. Beth fu'r heriau newydd, os o gwbl, o ran eich cyfrifoldebau fel awdurdod ymgysylltu?

Awgrymiadau a chwestiynau trafod:

O ran, er enghraifft:

- a. Cyrchu data ar geisiadau
- b. Gweithio mewn partneriaeth gyda Darparwr yr Awdurdod Cyflawni
- c. Unrhyw newid yn nifer y plant sy'n derbyn y Grant Cymorth Ychwanegol; unrhyw newidiadau yn y ffordd y defnyddir y cyllid?

Cysoni cyllid gofal plant a FPN: Cwestiwn Agoriadol

12. Pa wahaniaeth y mae'r cynnydd mewn cyllid FPN a chysoni cyfraddau ariannu FPN a gofal plant o fewn y Cynnig Gofal Plant eisoes wedi'i wneud? Ydych chi'n rhagweld newidiadau pellach?

Awgrymiadau a chwestiynau trafod:

Ynghylch:

- a. parhau i ddarparu FPN yn y lleoliadau hyn? (Prydlon: a yw darparwyr yn fwy tebygol o barhau i gyflawni / ceisio dechrau darparu FPN?)
- b. cynaliadwyedd busnesau?
- c. Effaith ansawdd y ddarpariaeth FPN a ddarperir? Os felly, ym mha ffordd?

Pwyntiau dysgu

13. A oedd unrhyw bwyntiau dysgu allweddol yn ymwneud â chydgyssylltu a chyflwyno'r Cynnig Gofal Plant a ddaeth i'r amlwg yn ystod y cyfnod hwn?

Cwestiynau gwerthuso

14. A oes unrhyw themâu neu bynciau yr hoffech i Arad eu harchwilio yn ystod y gwerthusiad?

15. A oes problemau neu heriau y dylai'r gwerthuswyr fod yn ymwybodol ohonynt wrth gynllunio'r gwaith maes gyda rhieni a darparwyr?

Crynhoi a chau

16. Cwestiwn i gloi: A oes unrhyw beth arall yr hoffech ei ychwanegu/dweud/codi yn ymwneud â'r CCO?

Cyfweliadau Swyddogion Llywodraeth Cymru

Rôl

1. Beth yw eich rôl? Beth yw eich prif gyfrifoldebau o ran y Cynnig Gofal Plant?

a. Am ba hyd ydych chi wedi bod yn eich rôl?

b. A fu newidiadau yn y ffordd y caiff y Cynnig Gofal Plant ei reoli a'i weinyddu yn eich tîm yn ystod y flwyddyn ddiwethaf?

Y wybodaeth ddiweddaraf am ddarparu'r Cynnig

2. Atgoffa: Beth yw prif nodau polisi'r Cynnig?

3. Sut mae / a yw COVID yn parhau i ddylanwadu ar y ffordd rydych chi fel y tîm Gofal Plant yn rheoli'r Cynnig yn ystod Blwyddyn 4?

4. Esboniwch sut y caiff y Cynnig Gofal Plant ei ddarparu ym Mlwyddyn 4, ac unrhyw newidiadau o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol:

Awgrymiadau:

Newidiadau a ysgogwyd gan COVID-19 (i bawb, cadarnhau beth ddigwyddodd pryd; beth— a phryd—oedd rhieni, darparwyr ac awdurdodau lleol yn cael gwybod am newidiadau)

- Ailgychwyn yn raddol i newydd-ddyfodiaid o haf 2020

- Llacio'r Safonau Gofynnol Cenedlaethol (SGC) dros dro ar gyfer gofal plant a reoleiddir

- Canllawiau mesurau amddiffynnol.

- Rhwyddineb i gymhwysedd incwm y rhieni ar gyfer y Cynnig Gofal Plant.

- Canllawiau ar gyfer lleoliadau ariannu, gan gynnwys Llywodraeth Cymru yn parhau i dalu gofal plant os yw'r lleoliad wedi cau dros dro; neu blentyn nad yw'n gallu bod yn bresennol oherwydd bod y plentyn neu'r rhiant yn gwarchod.

Y wybodaeth ddiweddaraf am y Cynnig yn gyffredinol

- Cynnydd o ran datblygu'r llwyfan gweinyddol cenedlaethol
- Y gyfradd gyflog genedlaethol o £4.50 yr awr, ac unrhyw adolygiadau.
- Cysoni'r cyfraddau gofal plant ac addysg gynnar.
- Grant AAA (defnyddio a defnyddio)
- Argaeledd lleoedd cyfrwng Cymraeg.

5.Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw faterion neu heriau a wynebir gan ddarparwyr yn ystod Blwyddyn 4?

Awgrymiadau: Newidiadau sy'n gysylltiedig â COVID; prosesau cofrestru neu dalu ehangach/nad ydynt yn rhai COVID; y gyfradd o £4.50.

6.Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw faterion neu heriau a wynebir gan rieni yn ystod Blwyddyn 4?

Awgrymiadau: gan gynnwys y sefyllfa ddiweddaraf ar faterion o werthusiadau blaenorol – deall darpariaeth gwyliau; deall cymhwysedd; cadarnhau cymhwysedd pan fyddant yn hunangyflogedig.

7.A ydych yn ymwybodol o unrhyw faterion neu heriau a wynebir gan awdurdodau lleol yn ystod Blwyddyn 4?

Defnydd/data Cynnig Gofal Plant

8.Ledled Cymru, a ydych yn ymwybodol o unrhyw newidiadau amlwg yn nifer y bobl sy'n manteisio ar y Cynnig ers mis Medi 2020 o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol? [Nodyn i'r cyfwelydd – cyffwrdd yn fyr ar hyn fel

Aliniad

9.Beth yw'r cysylltiadau, os o gwbl, rhwng y Cynnig Gofal Plant ac (i) Dechrau'n Deg (ii) Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth (PaCE); (iii) Dull ECEC (iv) unrhyw gynllun perthnasol arall?

Pwyntiau dysgu

10.A oedd unrhyw bwyntiau dysgu allweddol yn ymwneud â chydgyssylltu a darparu'r Cynnig gofal plant a ddaeth i'r amlwg yn ystod y cyfnod hwn? Yn eich barn chi, a oes unrhyw beth wedi gweithio'n arbennig o dda?

11. A oes unrhyw bynciau y byddech am i'r gwerthuswyr eu harchwilio yn ystod y gwerthusiad, ac mewn trafodaethau gyda rhieni, darparwyr, rhanddeiliaid a chydgysylltwyr cynlluniau cydategol?

Canllaw holi cyfweiliadau rhanddeiliaid (i) Cwllwm (ii) Rhanddeiliaid eraill

Canllaw cyfweiliadau ar gyfer rhanddeiliaid Cwllwm

Rôl

1. Rhwngch drosolwg byr o'ch sefydliad / rôl.

2. Rhwngch drosolwg byr o'ch cyfraniad a'ch profiad o'r Cynnig Gofal Plant hyd yma.

Barn ar y Cynnig

3. Barn gyffredinol am y Cynnig Gofal Plant? Awgrymiadau:

- Beth yw'r manteision i ddarparwyr gofal plant (neu'ch aelodau) / beth yw'r anafteision i ddarparu'r Cynnig Gofal Plant?
- Beth sy'n gweithio'n dda / beth sy'n gweithio'n llai da? Er enghraifft, hysbysu rhieni, gweinyddu a chyllido'r Cynnig.
- Pa newidiadau y mae darparwyr gofal plant (neu'ch aelodau) wedi'u gwneud mewn ymateb i Covid-19 ac a ydych yn credu bod y newidiadau hynny'n debygol o barhau?
- Ydy unrhyw awgrymiadau ar sut y gellid gwella'r Cynnig?

4. Beth yw eich barn am y newidiadau i'r modd y cyflwynir y Cynnig Gofal Plant o fis Medi 2020 tan nawr? A beth oedd effaith y newidiadau hyn yn eich barn chi? Awgrymiadau:

- Newidiadau a ysgogwyd gan COVID-19
- Y cyfnod o ailgychwyn yn raddol i newydd-ddyfodiaid o haf 2020
- Cyfyngio'r Safonau Gofynnol Cenedlaethol (SGC) dros dro ar gyfer gofal plant a reoleiddir
- Canllawiau mesurau effeithiol.
- Edid i gymhwysedd incwm y rhieni ar gyfer y Cynnig Gofal Plant.
- Canllaw ar gyfer ariannu lleoliadau, gan gynnwys Llywodraeth Cymru yn parhau i dalu gofal plant os yw'r lleoliad wedi cau dros dro; neu blentyn nad yw'n gallu bod yn bresennol oherwydd bod y plentyn neu'r rhiant yn gwarchod.

5. Beth yw eich barn am gyfathrebu ac ymgysylltu llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol ynghylch (i) y cynnig Gofal Plant yn gyffredinol a (ii) canllawiau sy'n ymwneud â COVID-19 a gofal plant? Awgrymiadau:

- Gyda chi fel sefydliad?
- Gyda darparwyr gofal plant / eich aelodau?
- Sut y bu'r cyfathrebu a'r ymgysylltu hwn yn cynorthwyo rhanddeiliaid i gefnogi'r sector?

6. Beth yw eich barn am y gyfradd a delir am ofal plant?

Awgrymiadau:

- Yn cyd-destun costau cynyddol posibl a phwysau ariannol o ganlyniad i COVID
- Yn cyd-destun costau cynyddol cyffredinol

7. Beth yw eich barn am y buddsoddiad ychwanegol a dalwyd gan Lywodraeth Cymru o fis Ionawr '21 i helpu i sicrhau cyfraddau ariannu cyson ar draws addysg gynnar a gofal plant?
a. A oes gennych unrhyw sylwadau neu sylwadau ar sut mae'r buddsoddiad yn cael ei weinyddu gan awdurdodau lleol?

8. Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw faterion neu heriau a wynebir gan ddarparwyr Cynnig Gofal Plant rhwng mis Medi 2020 a nawr?

Awgrymiadau: Newidiadau sy'n gysylltiedig â COVID; materion ehangach/nad ydynt yn ymwneud â COVID; prosesau cofrestru neu dalu; y gyfradd o £4.50.

9. Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw faterion neu heriau sy'n wynebu rhieni Cynnig Gofal Plant rhwng mis Medi 2020 a nawr?

Awgrymiadau: gan gynnwys y sefyllfa ddiweddaraf ar faterion o werthusiadau blaenorol – deall darpariaeth gwyliau; deall cymhwysedd; cadarnhau cymhwysedd pan fyddant yn hunangyflogedig; ffioedd ychwanegol.

10. A ydych yn ymwybodol o unrhyw faterion neu heriau a wynebir gan awdurdodau lleol sy'n darparu'r Cynnig Gofal Plant rhwng mis Medi 2020 ac yn awr?

11. A oes unrhyw faterion a oedd yn bresennol yn ystod y blynyddoedd cyntaf o weithredu neu a godwyd yng ny werthusiadau blaenorol y Cynnig Gofal Plant, sy'n dal i fod yn faterion yn awr? Os felly, sut ydych chi'n meddwl y gellid datrys y rhain?

Defnydd a chyflenwad Cynnig Gofal Plant

12. Ledled Cymru, a ydych yn ymwybodol o unrhyw newidiadau amlwg yn y nifer sy'n manteisio ar y Cynnig ers mis Medi 2020 o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol? [Nodyn i'r cyfwelydd – cyffwrdd yn fyr ar hyn gan na fydd llawer o'r rhai a gyfwelwyd o reidrwydd yn gwybod data]

13. Ledled Cymru, a ydych yn ymwybodol o unrhyw newidiadau amlwg yn y cyflenwad gofal plant ers mis Medi 2020 o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol? E.e. A oes rhaid i rai darparwyr gofal plant gau, ac os felly, am ba resymau? Prydlon: diddordeb mewn newidiadau sy'n gysylltiedig â COVID a heb fod yn gysylltiedig â COVID [cyfwelydd i gadarnhau a yw'r newidiadau a nodwyd yn gysylltiedig â COVID ai peidio]

Pwyntiau dysgu

14. A oedd unrhyw bwyntiau dysgu allweddol yn ymwneud â chydgyssylltu a darparu'r Cynnig gofal plant a ddaeth i'r amlwg yn ystod y cyfnod o fis Medi 2020 tan nawr? Yn eich barn chi, a oes unrhyw beth wedi gweithio'n arbennig o dda?

15. A oes unrhyw bynciau y byddech am i'r gwerthuswyr eu harchwilio yn ystod y gwerthusiad, ac mewn trafodaethau gyda rhieni, darparwyr a chydgyssylltwyr cynlluniau cydategol (fel Dechrau'n Deg, PaCE a darpariaeth Meithrin/addysg gynnar y Cyfnod Sylfaen)?

Canllaw cyfweld ar gyfer rhanddeiliaid eraill

Rôl

1. Rhowch drosolwg byr o'ch sefydliad / rôl.

2. Rhowch drosolwg byr o'ch cyfraniad a'ch profiad o'r Cynnig Gofal Plant hyd yma (yn brydlon, ystyriwch unrhyw ymwneud neu brofiad sydd gennych, hyd yn oed os ydych yn ystyried hyn yn eithaf bach).

Aliniad

3. Sut mae'r Cynnig Gofal Plant yn cysylltu â (i) FPN ac yn gweithio ochr yn ochr ag ef gan gyfeirio at addysg gynnar a hawl gynnar os oes angen] (ii) Dechrau'n Deg (ii) Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth (PaCE); (iii) DWP (fel y bo'n berthnasol); Esboniwch.

Beth sy'n gweithio'n dda / beth sy'n gweithio'n llai da?

Y gellid cryfhau unrhyw awgrymiadau ar sut y gellid cryfhau'r cysylltiadau rhwng y Cynnig a [y cynllun/rhaglen]?

Beth yw'r effaith y mae'r Cynnig wedi'i chael ar (i) darpariaeth FPN a'r nifer sy'n manteisio arni / (ii) Darpariaeth Dechrau'n Deg a'r nifer sy'n manteisio arni / (iii) Cymorth PaCE, os o gwbl?

4. Beth yw'r berthynas rhwng [y cynllun/rhaglen] ac (i) timau Cynnig Gofal Plant yr ALI (ii) darparwyr gofal plant?

Beth sy'n gweithio'n dda / beth sy'n gweithio'n llai da?

Ydy'r awgrymiadau ar sut y gellid cryfhau'r cydberthnasau hyn?

5. Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw faterion neu heriau sy'n wynebu rhieni o ran gofal plant i'w plant 3-4 oed? Sut mae [cynllun/rhaglen] yn cyfrannu at fynd i'r afael â'r heriau hynny? Sut yr eir i'r afael â hynny ochr yn ochr â'r Cynnig Gofal Plant neu'n pontio ohono?

6. Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw faterion neu heriau sy'n wynebu rhieni plant 3-4 oed o ran cyflogadwyedd ac incwm gwario? Sut mae [cynllun/rhaglen] yn cyfrannu at fynd i'r afael â'r heriau hynny? Sut yr eir i'r afael â hynny ochr yn ochr â'r Cynnig Gofal Plant?

Pwyntiau dysgu

7. Beth yw eich barn am ddylunio a gweithredu'r Cynnig Gofal Plant?

Awgrymiadau:

o Beth sy'n gweithio'n dda / beth sy'n gweithio'n llai da?

o Ydy unrhyw awgrymiadau ar gyfer diwygio sut mae'r Cynnig yn cael ei weithredu?

8. A oedd unrhyw bwyntiau dysgu allweddol wedi dod i'r amlwg yn ystod 2020/21 ynghylch y cysylltiadau rhwng y Cynnig Gofal Plant a [chynllun/rhaglen]?

9. A oes unrhyw bynciau yr hoffech i'r gwerthuswyr eu harchwilio yn ystod y gwerthusiad, ac mewn trafodaethau gyda rhieni, darparwyr a chydgyssylltwyr cynlluniau ategol eraill?

Canllaw cyfweiliadau Darparwyr Gofal Plant

Cefndir a Chyd-destun

1. Allwch chi ddisgrifio eich lleoliad a'ch swydd yn fyr?

Cyfweilydd i gadarnhau:

- Math o leoliad (Gwarchodwr Plant; Gofal dydd llawn; Gofal dydd sesiynol (grŵp chwarae neu Gylch Meithrin) Gofal Plant y Tu Allan i'r Ysgol; Creche, Chwarae Mynediad Agored.)
- Nifer y plant sydd wedi cofrestru yn eich lleoliad (cyfanswm a nifer a ariennir o dan y Cynnig)
- Oriau agor a dyddiau
- Ieithoedd a ddefnyddir (Dewiswch un o: cyfrwng Cymraeg; Dwyieithog (Ile defnyddir y Gymraeg a'r Saesneg ochr yn ochr); cyfrwng Saesneg gyda rhai elfennau dwyieithog; cyfrwng Saesneg).
- Pa gynlluniau a ddarperir – Cynnig Gofal Plant / CCAS / Dechrau'n Deg / FPN.
- Cadarnhau a ydynt yn dal i weithredu

Prosesau a gweithredu'r Cynnig

2. Allwch chi siarad â mi drwy ddarparu gofal plant, gan gynnwys CCO o fis Medi 2020 ymlaen, a chymharu hyn â'ch darpariaeth gofal plant cyn pandemig Covid-19?

- A ydych ar hyn o bryd yn darparu'r un gwasanaethau gofal plant (wedi'u hariannu gan y CCO a heb eu hariannu gan y CCO) fel y gwnaethoch cyn pandemig Covid-19? Os na, beth sydd wedi newid? Pam mae'r newid hwn wedi digwydd? Awgrymiadau:
- Ydych chi'n darparu'r holl wasanaethau gofal plant yr oeddech chi'n eu darparu cyn y pandemig ar hyn o bryd – os nad pa wasanaethau nad ydych chi'n eu darparu ar hyn o bryd – beth yw'r rheswm dros hyn?

- Ydych chi'n gweithredu'n llawn ar hyn o bryd – os nad ar ba gapasiti ydych chi'n gweithredu – beth yw'r rheswm dros y newid hwn?
- A yw eich oriau agor presennol yn wahanol i'r hyn yr oeddent cyn y pandemig? – os felly, rhowch fanylion
- Ydy cyfanswm nifer y plant sydd wedi cofrestru yn eich lleoliad wedi newid – os felly, rhowch fanylion
- Gan droi'n benodol at eich darpariaeth CCO, a yw nifer y plant a gefnogir gan CCO yn eich lleoliad ers mis Medi 2020 wedi cynyddu, wedi gostwng neu wedi aros yr un fath o gymharu â'r nifer a gawsoch yn y cyfnod cyn y pandemig? – a oes unrhyw reswm dros hyn yn eich barn chi?
- A oes unrhyw beth wedi newid yn y ffordd yr ydych chi wedi darparu gofal plant a ariennir gan y CCO rhwng Mis Medi 2020 a mis Awst 2021 o'i gymharu â sut y gwnaethoch ddarparu gofal plant a ariannwyd gan y CCO cyn pandemig Covid-19? e.e.
 - Nifer y plant a ariennir gan y CCO?
 - Nifer yr oriau o ofal plant a gymerwyd gan blant / rhieni a ariennir gan y CCO?
 - Cychwyn neu roi'r gorau i gyflwyno Addysg Feithrin/Cynnar y Cyfnod Sylfaen [nodwch pa]
 - Taliadau a / neu drefniadau gweinyddu eraill gyda'r awdurdod lleol?
- Os oes i unrhyw un o'r uchod – cynigiwch fanylion ynghylch a yw'r newidiadau hyn wedi arwain at:
- Effeithiau sgil-ffeithiau ychwanegol sy'n dylanwadu ar sut rydych chi'n cyflwyno'r Cynnig–rhowch fanylion.
- Unrhyw effeithiau ar blant, rhieni / teuluoedd - ac os felly ym mha ffordd ac i ba raddau?
- A yw'r newidiadau hyn wedi cael effaith ar eich busnes, ac os felly ym mha ffordd – e.e. proffidioldeb, cynaliadwyedd – ac i ba raddau?
- Os ydych chi yn lleoliad cyfrwng Cymraeg (Cylch Meithrin neu feithrinfa Ddydd WM) ydych chi wedi sylwi ar newid yn y galw am ofal plant WM (mwy, llai am yr un peth) Os oes cynnydd allwch chi ddiwallu'r anghenion hynny?
- Pa mor ymwybodol ydych chi'n meddwl bod rhieni o'r gofal plant cyfrwng Cymraeg a allai fod ar gael iddynt?

Yn ystod y cyfnod Medi 2020 tan fis Awst 2021:

3. Beth sydd wedi gweithio'n dda mewn perthynas â chyfathrebu parhaus a chyswllt rhyngoch chi a'r awdurdod lleol? Beth y gellid ei wella?

Cyfwelydd i annog:

- Cofrestru ar gyfer y Cynnig fel darparwr;
- Taliadau;
- Cyflwyno adroddiadau
- Delio ag ymholiadau
- Os yw'r darparwr wedi'i gofrestru gyda mwy nag un ALI gofynnwch i'r cyfwelai gymharu profiad cyffredinol o ddarparu'r CCO i nifer o ALIau – gan gynnwys systemau gwahanol, beth sy'n gweithio'n dda a'r hyn nad yw'n gweithio hefyd.

4.A yw eich lleoliad ar agor yn ystod unrhyw un o wyliau'r ysgol? Os oes,

- A yw rhieni'r CCO yn parhau â gofal plant yn ystod gwyliau'r ysgol?
- A yw rhieni CCO yn parhau â darpariaeth gofal plant yn ystod y 4 wythnos nas ariannwyd?
- A yw rhieni'n deall pa ddarpariaeth gofal plant sy'n dod o dan y Cynnig yn ystod gwyliau'r ysgol?
- Beth yw'r trefniadau talu rhwng eich lleoliad a'ch rhieni am y 4 wythnos nad ydynt yn dod o dan y Cynnig Gofal Plant yn ystod gwyliau'r ysgol?

5.A oedd unrhyw heriau neu broblemau o ran cyflwyno'r Cynnig Gofal Plant eleni? Yn benodol:

- Cyfathrebu â rhieni ynghylch cymhwysedd (ac unrhyw newidiadau dros dro mewn cymhwysedd) a'r broses ymgeisio
- Os yw'n berthnasol, mae rhieni'n deall pa ddarpariaeth gofal plant sy'n dod o dan y Cynnig yn ystod gwyliau'r ysgol (prydlon os nad yw cwestiwn 4 yn berthnasol)
- Darparu deunydd lapio a chludiant i leoliadau eraill ac oddi wrth ohonynt – a ydych wedi gorfod gwneud unrhyw newidiadau i ddarpariaeth cofleidiol oherwydd Covid-19
- Darpariaeth ADY/AAA, gan gynnwys nodi anghenion, staffio a chyllid.
- Materion sy'n ymwneud â Covid-19 - materion staffio, mesurau diogelwch, ynysu
- Cyfleu eich polisi ynghylch ffioedd/taliadau ychwanegol neu ychwanegol i rieni Cynnig Gofal Plant

o A yw rhieni'n deall yr hyn y mae angen iddynt dalu amdano yn ogystal â'r hyn a ariennir gan y Cynnig Gofal Plant?

oA gawsoch unrhyw ymholiadau neu drafodaethau gyda rhieni sydd wedi drysu ynghylch y taliadau ychwanegol y mae angen iddynt eu talu?

6.Ydych chi'n cael eich ariannu i gyflwyno Addysg Cyfnod Sylfaen/Blynyddoedd Cynnar yn eich lleoliad? Os felly, faint o blant sy'n cael mynediad at ddarpariaeth ac a hoffech gynyddu'r ddarpariaeth?

7.O fis Ionawr 2021, mae'r cyllid ar gyfer Meithrinfa'r Cyfnod Sylfaen (FPN)/Addysg Blynyddoedd Cynnar wedi dechrau cyd-fynd â'r gyfradd ariannu bresennol ar gyfer gofal plant y Cynnig Gofal Plant (£4.50). A yw'r newid hwn wedi'i roi ar waith yn eich awdurdod lleol eto? Pa wahaniaeth, os o gwbl, y bydd y newid yn y gyfradd ariannu yn ei wneud i'ch lleoliadau i ddarparu FPN?

Effaith y Cynnig

8.A yw'r Cynnig Gofal Plant (rhwng Mis Medi 2020 a mis Awst 2021) wedi cael dylanwad ar nifer y plant yn eich lleoliad? Os felly, sut? Cyfwelydd i annog:

- Unrhyw blant newydd a ddaeth i'ch lleoliad i gael mynediad i'r Cynnig Gofal Plant? Neu a yw rhieni wedi'u gadael i ddefnyddio darpariaeth arall i gael gafael ar gyllid Cynnig Gofal Plant mewn mannau eraill.
- Yn eich barn chi, a yw'r Cynnig Gofal Plant wedi annog plant/teuluoedd newydd i'ch lleoliad neu a fydddech chi'n dweud bod plant presennol yn eich gwasanaeth sydd wedi troi'n dri yn fwy tebygol o fod wedi cael mynediad i'r CCO?
- Yn eich barn chi, a ydych yn credu bod y cyfle i gael gofal plant a ariennir drwy'r Cynnig wedi helpu i gadw plant yn eich lleoliad y gallech fod wedi'u colli fel arall pe bai angen i rieni dalu am ddarpariaeth eu hunain (yn enwedig yn dilyn newidiadau mewn sefyllfaoedd ariannol neu gyflogaeth o ganlyniad i COVID-19)?

9.Beth, os o gwbl, a gafodd yr effaith o gyflawni'r Cynnig ar broffidioldeb a chynaliadwyedd eich busnes (rhwng Medi 2020 ac Awst 2021).

a.Oni bai am y Cynnig Gofal Plant, yn eich barn chi a fyddai eich lleoliad mewn sefyllfa ariannol wahanol?

10.Pa fuddion, os o gwbl, sydd wedi dod â'r Cynnig Gofal Plant i'ch lleoliad?

Gwersi

11.Pa gyngor neu sylwadau fydddech chi'n eu rhannu

- a.gyda darparwyr eraill ledled Cymru sy'n darparu'r Cynnig Gofal Plant?
- b.gyda Llywodraeth Cymru a'ch awdurdod lleol o ran cyflwyno'r Cynnig?
- c.Sut y gallai'r Cynnig Gofal Plant wella ar gyfer darpariaeth yn y dyfodol?
- d.Oes gennych unrhyw farn arall am sylwadau yr hoffech eu rhannu gyda ni?

Canllaw cyfweiliad rhieni Cynnig Gofal Plant

Gwybodaeth gefndir

1. Cadarnhau / gofyn manylion am:

- Nifer ac oedrannau'r holl blant ar yr aelwyd.
- Nifer y plant sy'n manteisio ar y Cynnig Gofal Plant.
 - A yw'r plant hyn yn cael mynediad i elfennau gofal plant ac ADDYSG / blynyddoedd cynnar y Cynnig? – rhowch fanylion e.e. gofal plant a FPN/ addysg blynyddoedd

cynnar; gofal plant yn unig – gofal plant ochr yn ochr â rhai ond nid pob hawl i'r FPN/ addysg blynyddoedd cynnar

- Cyfwelydd i gadarnhau gyda'r rhiant ar hyn o bryd pa dymor y maent yn ei ddefnyddio ar gyfer addysg FPN / blynyddoedd cynnar
- Nifer yr oedolion ar yr aelwyd.
- A oes gan y naill riant/gwarcheidwad gyfrifoldebau gofalu o hyd (yn ystod oriau gwaith nodweddiadol) ar gyfer plant a / neu aelodau eraill o'r teulu? Gallai hyn ddylanwadu ar eu gallu i gynyddu / newid y trefniadau gweithio presennol ac felly effeithio ar yr effaith bosibl a gael y CCO ar eu gwaith / dilynant gyrfa ac ati

Gwybodaeth ac Ymwybyddiaeth

2. Sut glywsoch chi am y Cynnig Gofal Plant?

Cyfwelydd i annog:

- O ble / gan bwy glywsoch chi am y Cynnig, ac ym mha fformat y darparwyd y wybodaeth (e.e. ar-lein, llythyr, taflen, ar lafar)?
- A gawsoch unrhyw arweiniad neu gymorth ynghylch cymhwysedd a/neu sut i wneud cais am y Cynnig Gofal Plant gan:
 - ☐yr awdurdod lleol?
 - ☐darparwr gofal plant?
- Ble ydych chi fel arfer yn mynd am wybodaeth am ofal plant (e.e. cyfryngau cymdeithasol, FIS, unrhyw wefannau, ffrindiau) ac a oeddech chi'n gallu derbyn y wybodaeth sydd ei hangen arnoch am ofal plant a'r Cynnig Gofal Plant o'r ffynonellau hyn ai peidio?
- Yn gyffredinol, faint o wybodaeth a ddarparwyd i chi (o bob ffynhonnell) am y Cynnig cyn i chi wneud cais? A oedd yn ddigon manwl?

3. Pryd wnaethoch chi gael mynediad i'r wybodaeth hon?

- e.e. ar y pwynt gwneud cais am y Cynnig?
- ychydig fisoedd cyn gwneud cais?
- mwy na blwyddyn cyn gwneud cais?
- arall? Rhowch fanylion lle bo hynny'n bosibl

4. A gawsoch y wybodaeth yr oedd ei hangen arnoch i wneud cais am y Cynnig mewn da bryd i'ch galluogi i wneud yr holl drefniadau gofal plant / gwaith angenrheidiol yr oedd eu hangen arnoch?

- e.e. a oedd gennych ddigon o amser i ddod o hyd i'ch dewis ofalwr plant a / neu ddarparwr addysg blynyddoedd cynnar?
- A oedd gennych amser i wneud / newid unrhyw un o'ch trefniadau gwaith?
- Pe baech wedi derbyn y wybodaeth am y Cynnig Gofal Plant yr oedd ei angen arnoch yn gynharach, a fyddai eich gofal plant a / neu drefniadau gweithio yn wahanol i'ch rhai presennol? Os ydych, rhowch ragor o fanylion.

5. A oedd y wybodaeth a gawsoch yn hawdd i'w chael / dod o hyd iddi? – nodwch pa mor hawdd neu anodd.

- A oedd y wybodaeth wedi'i hysgrifennu / ei chyfleu'n glir?
- Pa mor hawdd neu anodd oedd dod o hyd i'r wybodaeth yr oedd ei hangen arnoch a deall beth oedd y Cynnig Gofal Plant yn ei ddarparu?
- ☐anodd iawn - eithaf anodd – eithaf hawdd – hawdd iawn
- Ym mha iaith y byddai'n well gennych dderbyn y wybodaeth hon (Cymraeg / Saesneg?)
- ☐A oedd y canllawiau a'r wybodaeth a gawsoch ar gael yn eich dewis iaith? – ie / na
- ☐Os na, pa wahaniaeth a wnaeth hyn?

6. Yn seiliedig ar yr holl wybodaeth a chanllawiau a gawsoch, pa mor glir neu aneglur oeddech chi am bob agwedd ar y Cynnig Gofal Plant cyn gwneud cais amdano?

Awgrymiadau e.e.:

- Oeddech chi'n siŵr y bydddech chi'n gymwys i'w gael?
- A oeddech yn glir ynghylch sut y byddai'n cyfateb i'ch anghenion teuluol / cyflogaeth?
- A oeddech yn glir ynghylch pryd y byddai eich plentyn yn gymwys ar gyfer y Cynnig am y tro cyntaf a pha mor hir / tan ba oedran y byddent yn gymwys i'w gael?
- Oeddech chi'n glir faint o oriau'r wythnos o ofal plant a ariannwyd gan y Cynnig a faint o oriau y byddai'n rhaid i chi eu hariannu eich hun?
- Oeddech chi'n glir faint o wythnosau o'r flwyddyn a gwmpaswyd gan y Cynnig?
- (Os cawsoch ofal plant o'r blaen cyn cael mynediad i'r Cynnig Gofal Plant) A oeddech yn glir a oedd eich darparwr gofal plant yn cymryd rhan yn y Cynnig?

Os nad oeddech yn glir am unrhyw un o'r uchod cyn gwneud cais am y Cynnig – nodwch a wnaethoch chi ddod o hyd i ragor o wybodaeth a oedd yn eich galluogi i gael y ddealltwriaeth yr oedd ei hangen arnoch, ac os felly ble.

7. Mae'r 30 awr o ddarpariaeth a ariennir a gynhwysir yn y Cynnig Gofal Plant yn cynnwys dau fath o ddarpariaeth – darpariaeth gofal plant ac addysg blynyddoedd cynnar neu ddarpariaeth addysg feithrin y Cyfnod Sylfaen:

- A oeddech yn ymwybodol pan wnaethoch gais am y Cynnig bod y 30 awr / wythnos yn cynnwys y ddau fath hyn o ddarpariaeth (Ie / Nac ydw)
- ☐Os 'Na' pryd y daethoch yn ymwybodol o hyn – a sut y cawsoch wybod?
- A oedd yn glir faint o'r 30 awr oedd yn cynnwys darpariaeth addysg FPN / blynyddoedd cynnar a faint o oriau oedd ar gael ar gyfer darpariaeth gofal plant a ariannwyd? - rhowch fanylion

8. A fyddai unrhyw wybodaeth ychwanegol am y Cynnig Gofal Plant wedi bod yn ddefnyddiol i chi cyn i chi wneud cais amdani? Awgrymiadau:

- Os ydych - pa wybodaeth ychwanegol fyddai'n ddefnyddiol e.e. yr hyn y mae gennych hawl iddo, meini prawf cymhwysedd, sut i wneud cais am y Cynnig Gofal Plant – unrhyw beth arall? Rhewch fanylion
- Sut, yn eich barn chi, y dylid darparu'r wybodaeth hon i rieni – e.e., ar-lein, taflenni, ymgyrchoedd radio teledu – arall?
- A oes unrhyw elfennau o'r Cynnig Gofal Plant sy'n dal yn aneglur i chi? (manyion)

Gwneud cais

9. Allwch chi siarad â mi yn fyr drwy eich profiad o wneud cais am y Cynnig?

Awgrymiadau –

- A oedd yn glir sut i wneud cais am y Cynnig Gofal Plant a pha wybodaeth yr oedd angen i chi ei darparu?
- Pa mor hawdd neu anodd oeddech chi'n dod o hyd i'r broses o wneud cais am y Cynnig? – am ba hyd y cymerodd i:
 - Cael gafael ar y ffurflenni a'r wybodaeth berthnasol
 - Darparu tystiolaeth o gymhwysedd e.e. slipiau cyflog
 - Cwblhau y ffurflenni cais

10. Mae darpariaeth gofal plant a ariennir fel rhan o'r Cynnig Gofal Plant fel arfer ar gael i rieni sy'n gweithio o leiaf 16 awr yr wythnos ar yr isafswm cyflog ac sy'n ennill llai na £100,000 y flwyddyn. O ganlyniad i COVID-19, gostyngodd oriau wythnosol rhai rhieni dros dro o dan 16 awr a chynyddodd incwm rhai rhieni dros dro uwchlaw'r trothwy. A oedd hyn yn berthnasol i chi rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021?

- Os ydych, a oedd angen i chi ddarparu tystiolaeth o'ch amgylchiadau newydd i'r awdurdod lleol i dderbyn neu barhau i dderbyn y Cynnig Gofal Plant, ac os felly, a oedd hyn yn syml? - Beth oedd effaith hyn ar eich hawliad?

11. Mae awdurdodau lleol yn gofyn i rieni gadarnhau o bryd i'w gilydd eu bod yn dal yn gymwys ar gyfer y Cynnig. Cynhelir hapwiriadau ar hap a gofynnir i sampl o rieni ddarparu dogfennau pellach. Gofynnwyd i chi ddarparu dogfennau i ail-gadarnhau eich cymhwysedd yn ystod y cyfnod Rhwng Medi 2020 a Gorffennaf 2021?

- Os oes, beth yw eich barn am y broses hon? E.e. pa mor syml oedd hi?

12. A oes angen unrhyw gymorth ychwanegol ar eich plentyn i gael mynediad i'r Cynnig fel y rhai sy'n ymwneud ag ADY / AAA? – os nad yw'n mynd i C13

A oedd y broses ymgeisio yn caniatáu i chi nodi a oedd angen cymorth ychwanegol ar eich plentyn i gael mynediad i'r Cynnig - ydych chi'n teimlo bod eich anghenion gofal plant ADY / AAA wedi'u hystyried yn ddigonol yn ystod y broses ymgeisio?

- A oes gan eich plentyn ddiagnosis ffurfiol sy'n cefnogi'r angen am gymorth / darpariaeth ADY / AAA? – Os na, a oedd hi'n anos nodi'r gofynion cymorth ychwanegol sydd eu hangen heb ddiagnosis ffurfiol?

- A oedd angen y cymorth ychwanegol i alluogi'ch plentyn i gael mynediad llawn i'r Cynnig a ddarparwyd? – rhowch rai manylion

13. A ellid gwella unrhyw beth am y broses ymgeisio? (rhowch fanylion)

Nifer sy'n derbyn gofal plant yn ystod y tymor

16. Cyn i chi gael mynediad i'r Cynnig Gofal Plant, pwy oedd yn gofalu am eich plentyn/plant yn ystod tymor yr ysgol?

- Prydlon – e.e. rhiant / gwarcheidwad, gofal plant anffurfiol arall, meithrinfa ddydd, cylch chwarae, gwarchodwr plant, Cylch Meithrin?

- Holwch am fanylion ar nifer y diwrnodau / sesiynau / oriau gyda phob darparwr gofal plant, fel y bo'n briodol.

- A oedd eich plant yn cael addysg blynyddoedd cynnar?

17. Nawr eich bod yn cael mynediad i'r Cynnig, pwy sy'n gofalu am eich plentyn yn ystod y tymor?

- Holwch am fanylion ar ddiwrnodau / sesiynau / oriau ym mhob math o leoliad gofal plant, fel y bo'n briodol.

[Nodyn i'r cyflwyllydd – nod y cwestiynau uchod yw gweld a yw cyflwyno'r Cynnig Gofal Plant wedi ysgogi newid yn y math o drefniadau gofal plant a ddefnyddir e.e. math o ddarpariaeth gan gynnwys gofal plant mwy ffurfiol o bosibl / gofal plant llai anffurfiol]

18. At unrhyw bryd rhwng Medi 2020 ac Awst 2021, a yw'r ffordd y mae eich darparwr gofal plant a / neu'ch darparwr FPN yn gweithredu neu'n darparu gwasanaethau gofal plant wedi newid o ganlyniad i gyfyngiadau COVID-19?

- E.e. a yw'r darparwr(au) yn gweithredu amseroedd dechrau a gorffen syfrdanol (gollwng a chodi) i gyfyngu ar nifer y rhieni sy'n cyrraedd ar yr un pryd

- ydyd nhw'n cynnig sesiynau byrrach / llai?

- Os ydych – a yw hyn wedi effeithio ar eich gallu neu i gael y sesiynau gofal plant llawn sydd eu hangen arnoch?

19. A yw eich plentyn yn ymgymryd â'r holl ddarpariaeth addysg / FPN blynyddoedd cynnar sydd ar gael drwy'r Cynnig bob wythnos? Rhowch fanylion

20. A oes unrhyw un o'r newidiadau a allai fod wedi'u cyflwyno o ganlyniad i COVID 19 yn cyfyngu ar allu eich plentyn / eich plentyn i gael mynediad at addysg FPN / blynyddoedd cynnar ochr yn ochr â'r gofal plant a ariennir? e.e:

- A oes diffyg cludiant rhwng lleoliadau a / neu ofal cofleidiol yn ystod amser cinio / ar ôl ysgol yn cyfyngu ar allu eich plentyn i gael mynediad at addysg a gofal plant FPN / blynyddoedd cynnar o ddau leoliad gwahanol?
- Os oes – rhowch fanylion

21. Ydych chi'n archebu (ac yn mynychu) yr holl oriau gofal plant a ariennir sydd ar gael i chi bob wythnos drwy'r Cynnig? Rhowch fanylion

22. A ydych yn cael mynediad at fwy o oriau o ofal plant na'r rhai a ariennir drwy'r Cynnig? (os felly, rhowch fanylion)

- Sut y codir tâl am yr oriau ychwanegol hyn / sut ydych chi'n talu am yr oriau hyn?

23. A yw'r holl gostau gofal plant a godir gan eich darparwr/darparwyr presennol yn dod o dan y Cynnig?

- Os na - pa gostau ychwanegol y mae'n rhaid i chi eu talu? E.e. a oes unrhyw daliadau ychwanegol nad ydynt yn dod o dan y Cynnig megis deunydd lapio o amgylch trafndiaeth, prydau bwyd / byrbrydau ac ati? (rhowch fanylion);
- os oeddech yn defnyddio'r un darparwr o'r blaen, a oedd yn rhaid i chi dalu'r costau ychwanegol hyn o'r blaen?
- Ydych chi'n derbyn bil wedi'i eitemu gan eich darparwr gofal plant, sy'n manylu ar y taliadau ychwanegol hyn?
- Rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021, a fu unrhyw anghysondebau rhwng y sesiynau rydych wedi'u harchebu drwy'r Cynnig a sut y codwyd y rhain (er enghraifft, a ydych wedi cael eich codi am sesiynau/diwrnodau llawn pan oeddech wedi trefnu sesiynau hanner diwrnod).

24. A oeddech yn gallu cael gafael yn hawdd ar y math o ddarpariaeth yr oedd ei hangen arnoch?

- Holwch am unrhyw anawsterau o ran cael gafael ar ddarparwyr
- A oedd gennych unrhyw arweiniad neu gymorth i ddarparwyr mynediad e.e. gan ddarparwr neu ALI?
- A fydddech wedi dymuno / croesawu cymorth ychwanegol i'ch helpu i ddod o hyd i ddarparwr? – os ydych, pa gymorth fydddech chi wedi'i gael?

- [nodyn i'r cyfwelydd: gwiriwch ymateb yr arolwg rhieni] Os oes gan eich plentyn ofyniad am gymorth ychwanegol neu unrhyw anghenion dysgu ychwanegol (ADY), a ydych yn hapus â'r cymorth ychwanegol a ariennir sydd ar gael?

25. A yw'r ddarpariaeth gofal plant sydd ar gael i chi wedi bod yn ddigon hyblyg i ddiwallu eich anghenion?

- Holwch am hyblygrwydd oriau, lapiwch o gwmpas, trosglwyddiadau.
- A oedd y darparwr yn nodi sesiynau / diwrnodau / oriau penodol pan oedd gofal plant ar gael i'ch plentyn – neu a oeddech yn gallu dewis eich oriau gofal plant eich hun?
- A oeddech chi / a ydych chi'n gallu cael gafael ar yr holl ddarpariaeth gofal plant a ariennir sydd ei hangen arnoch?
- A gawsoch eich rhoi ar restr aros neu a oedd gan y darparwr y gallu i dderbyn eich plentyn ar unwaith?

26. A oes unrhyw un yn y cartref yn siarad Cymraeg? YDW / NAC YDW

- A gawsoch wybodaeth am ddarpariaeth Gymraeg a manteision dwyieithrwydd fel y gallech wneud penderfyniad gwybodus am gyfrwng iaith gofal plant?
- Oeddech chi am i'ch plentyn gael mynediad at ddarpariaeth Gymraeg? –
Os Oes:

- A gawsoch unrhyw wybodaeth gan FIS / awdurdod lleol ynghylch pa leoliadau gofal plant yn eich ardal a gofrestrwyd i ddarparu'r Cynnig, darparu darpariaeth Gymraeg? – os na fyddai hyn wedi bod o gymorth – os oes, a oedd hyn yn ddefnyddiol?
- A yw eich darparwr/darparwyr presennol yn cynnig darpariaeth Gymraeg?

22. Do chi gael mwy o oriau o ofal plant na'r rhai a ariennir drwy'r Cynnig? (os felly, rhwng fanylion)

- Codir tâl am yr oriau ychwanegol hyn/sut ydych chi'n talu am yr oriau hyn?

Mae'r cynnig yn talu'r holl gostau gofal plant a godir gan eich darparwr/darparwyr presennol?

Os na, pa gostau ychwanegol y mae'n rhaid i chi eu talu? Er enghraifft, mae unrhyw daliadau ychwanegol nad ydynt yn cael eu cynnig gan y Cynnig megis deunydd lapio o amgylch llongau, prydau bwyd/byrbrydau, ac ati (rhowch fanylion);

Pe baech yn defnyddio'r un darparwr o'r blaen, a fyddai'n rhaid i chi dalu'r costau ychwanegol hyn o'r blaen?

- A ydych yn derbyn bil wedi'i eitemu gan eich darparwr gofal plant, yn manylu ar y taliadau ychwanegol hyn?

- Rhwng mis Medi 2020 a mis Awst 2021, roedd unrhyw wahaniaethau rhwng y sesiynau a archebwyd gennych drwy'r Cynnig a sut y cawsant eu codi (e.e., fe'ch codwyd am sesiynau/diwrnodau llawn pan wnaethoch archebu sesiynau hanner diwrnod).

A allwch chi gael gafael ar y math o gynigion sydd eu hangen arnoch yn hawdd?

- Ymchwilio i unrhyw anawsterau o ran cael gafael ar gyflenwyr

A oes gennych unrhyw arweiniad neu gymorth ar gyfer cael gafael ar ddarparwyr, er enghraifft, gan ddarparwr neu ALI?

Ydych chi eisiau/croesawu cymorth ychwanegol i'ch helpu i ddod o hyd i ddarparwr? Os felly, pa gymorth fydd ei angen arnoch?

- [nodyn cyfwelydd: gwiriwch ymateb yr arolwg rhieni] Os yw eich plentyn wedi gofyn am gymorth ychwanegol neu unrhyw anghenion dysgu ychwanegol (ADY), a ydych yn fodlon ar y cyllid ychwanegol sydd ar gael?

25. A yw gofal plant ar gael i chi'n ddigon hyblyg i ddiwallu eich anghenion?

- Holwch am hyblygrwydd yr awr, lapiwch o gwmpas, trosglwyddo.

- A yw'r darparwr wedi nodi sesiynau/diwrnodau/oriau penodol pan fydd gofal plant ar gael i'ch plentyn - neu a allwch chi ddewis eich oriau gofal plant eich hun?

- Allwch chi gael mynediad i'r holl ddarpariaethau gofal plant a noddir gennych?

Ydych chi wedi cael eich rhoi ar restr aros neu a yw'r darparwr yn debygol o dderbyn eich plentyn ar unwaith?

Oes unrhyw un yn y tŷ yn siarad Cymraeg? YDW/NAC YDW

- A ydych yn cael gwybodaeth am ddarparu'r Gymraeg a manteision dwyieithrwydd fel y gallwch wneud penderfyniadau gwybodus am gyfryngau iaith gofal plant?

Ydych chi eisiau i'ch plentyn gyrraedd darparwyr iaith Gymraeg? Os nad yw yn C24.

Os felly:

- A ydych wedi derbyn unrhyw wybodaeth gan FIS/awdurdodau lleol ynghylch unrhyw gyfleusterau gofal plant yn eich ardal sydd wedi cofrestru i gynnig y Cynnig, sy'n cynnig y Gymraeg? - os na, bydd hyn yn ddefnyddiol - os felly, a yw hyn yn ddefnyddiol?

- A yw eich darparwr presennol yn cynnig iaith Gymraeg?

- Os oes, pa ddarpariaeth Gymraeg y maent yn ei darparu? E.e., darpariaeth Gymraeg lawn; Darpariaeth ddwyieithog sy'n gyfartal â Chymraeg a Saesneg

-Ydych chi'n hapus gyda'r ddarpariaeth Gymraeg sydd ar gael?

-Os na: A yw'r math o ddarpariaeth Gymraeg yr hoffech gael mynediad iddi ar gael mewn mannau eraill?

☐ Os ydych: pam na allwch chi / peidiwch â chael mynediad i'r ddarpariaeth hon ar gyfer eich plentyn - e.e. yn brydlon

- nid oedd gan y lleoliad arall unrhyw leoedd ar gael;

- efallai na fydd wedi'i gofrestru i ddarparu'r Cynnig;

- peidiwch â darparu unrhyw ddeunydd lapio, trosglwyddiadau,
- nad ydynt ar agor ar yr adegau sy'n addas i'ch anghenion gofal plant;
- Ni chefais ddigon o wybodaeth i helpu gyda'm penderfyniad;
- dim darpariaeth cyfrwng Cymraeg yn yr ardal – unrhyw beth arall?

Derbyn gofal plant yn ystod gwyliau'r ysgol

27.Ydych chi wedi cael mynediad at ofal plant a ariennir drwy'r Cynnig yn ystod gwyliau'r ysgol?

- Ydych chi'n gallu cael gafael ar, drwy'r Cynnig, y math o ofal plant sydd ei angen arnoch yn ystod gwyliau'r ysgol?
- Holwch am unrhyw anawsterau o ran cael gafael ar ddarparwyr
- Holi am hwylustod neu heriau wrth gael mynediad at ddarpariaeth benodol gan gynnwys cyfrwng Cymraeg a / neu ADY/AAA

28.Wrth wneud cais am y Cynnig Gofal Plant, a oedd yn glir i chi pa ddarpariaeth gofal plant a gwmpaswyd gan y Cynnig yn ystod gwyliau'r ysgol?

a.Os na, beth allai fod wedi'i wneud yn gliriach/wedi'i wneud i osgoi dryswch ynghylch hyn?

29.Esboniwch pa drefniadau (os oes rhai) sydd ar waith gyda'ch darparwr mewn perthynas â gofal plant a ariennir ac nas ariannwyd yn ystod gwyliau'r ysgol – Awgrymiadau e.e:

b.A oes rheidrwydd arnoch i dalu am ddarpariaeth yn ystod gwyliau'r ysgol hyd yn oed os nad yw eich plentyn yn mynychu?

c.Do ydych yn talu rhai ffioedd ychwanegol yn ystod y tymor i dalu am gostau gofal plant heb ei ariannu yn ystod gwyliau'r ysgol?

d.Arall – rhowch fanylion

Gwahaniaeth y mae'r Cynnig Gofal Plant wedi'i wneud i'r teulu

{Cyfwelydd i atgoffa / ailbwysleisio i rieni y bydd yr holl ymatebion yn cael eu trin yn gyfrinachol]

30.Do ydych chi'n meddwl bod cael gafael ar ofal plant ffurfiol wedi cael unrhyw effeithiau cadarnhaol neu negyddol ar eich plentyn? Os felly, esboniwch.

-Awgrymiadau: e.e. datblygiad iaith, sgiliau cymdeithasol, ymddygiad, datblygiad corfforol.

Cwestiynau isod i'w gofyn mewn perthynas â rhieni neu warcheidwaid lle bo hynny'n berthnasol.

31. Ers mis Medi 2020, a fu unrhyw newid i'ch sefyllfa gyflogaeth (a/neu eich partner)?
Awgrymiadau ar gyfer y drafodaeth ar newidiadau:

- A ydych chi (naill ai o warcheidwaid neu rieni'r plentyn):
- Symud i gyflogaeth / dychwelyd i'r gwaith
- newid swydd
- Cynyddu eich oriau gwaith
- Lleihau eich oriau gwaith
- Cynnal eich oriau gwaith
- Ymgymryd â swydd neu rôl newydd neu ennill dyrchafiad / dilyniant
- Manteisio ar gyfleoedd hyfforddi nad ydych wedi gallu eu cael o'r blaen
- Ffyrlo
- Unrhyw newidiadau eraill i'ch sefyllfa gyflogaeth – rhowch fanylion

32. To i ba raddau ydych chi'n teimlo bod mynediad i'r Cynnig Gofal Plant wedi dylanwadu ar unrhyw newidiadau neu'r holl newidiadau y cyfeirir atynt uchod? [nodyn i'r cyfwelydd - mae hwn yn gwestiwn dilys hyd yn oed os yw eu sefyllfa gyflogaeth wedi aros yr un fath, gan y gallai'r Cynnig fod wedi sicrhau y gallai'r rhiant barhau neu gynnal ei gyflogaeth bresennol]

33. Mae mynediad i'r Cynnig Gofal Plant yn rhyddhau peth o'ch amser, neu wedi arwain at unrhyw newidiadau eraill mewn amgylchiadau, a allai fod wedi cyfrannu at unrhyw un o'r canlynol:

- Cynyddu eich boddhad swydd?
- Cynyddu eich cynaliadwyedd swydd, gan gynnwys symud allan o gontract dim oriau?
- Creu mwy o gyfleoedd dilyniant / hyrwyddo gwaith? (rhowch fanylion)
- Gwellu eich perthynas waith â chydweithwyr, uwch reolwyr, staff?
- Eich galluogi i ymgymryd â mwy o gyfrifoldebau?

34. Os nad oes yr un o'r uchod wedi digwydd hyd yma, a ydych yn teimlo y gallai'r Cynnig gael dylanwad ar unrhyw un ohonynt yn y dyfodol agos?

35. A yw ymgymryd â'r Cynnig wedi dylanwadu ar eich dyheadau gyrfaol ar gyfer y dyfodol agos? os felly, rhowch rai manylion.

36. A yw ymgymryd â'r Cynnig wedi rhoi mwy o ddewis i chi yn y math o swydd neu yrfa yr ydych wedi'i chael / y gallwch gael mynediad iddi yn y dyfodol agos?

[Gofynnwch y cwestiwn hwn i rieni a oedd wedi bod yn cael gofal plant ffurfiol yn flaenorol]

37. Esboniwch sut y gwnaethoch dalu am ofal plant cyn y Cynnig Gofal Plant e.e –

- talu'r holl ffioedd gofal plant eich hun;
- Talwyd am y cyfan / rhan o'r costau gofal plant fel rhan o'ch taliad Credyd Cynhwysol neu gredydau treth ac ati)
- Cefais fynediad at ofal plant di-dreth
- sut mae hyn yn cymharu â'r cyfnod a gwmpesir gan y Cynnig Gofal Plant e.e. a ydych yn parhau i gael gofal plant di-dreth ochr yn ochr â'r Cynnig Gofal Plant – os felly, esboniwch fanteision a heriau hyn?

38. Beth oedd eich band cyflog blynyddol (wedi'i gyfuno ar gyfer rhieni neu ddim ond un os rhiant sengl) ar y pwynt pan wnaethoch chi ddechrau ar y Cynnig?

[Nodyn i'r cyfwelydd - pwysleisio'n gyfrinachol ac egluro a yw'r rhiant yn cyfeirio at gyfradd gyflog flynyddol, wythnosol neu fisol. Trosi'r ymateb hwn i gyflog blynyddol os oes angen)

Hyd at £10,399

-£10,400 i £15,599

-£15,600 i £20,799

-£20,800 i £25,999

-£26,000 i £31,199

-£31,200 i £41,599

-£41,600 i £51,999

-£52,000 i £99,999

-£100,000 neu fwy

39. Ers mis Medi 2020, a fu unrhyw newidiadau i'r arian yr ydych wedi dod i mewn i'ch cartref fel incwm? [pwysleisio cyfrinachedd anhysbysrwydd ymatebion]

Awgrymiadau:

• A yw eich cyflog wedi cynyddu, wedi gostwng neu wedi aros yr un fath ers i chi gael mynediad i'r Cynnig Gofal Plant?

• Os yw eich cyflog wedi cynyddu / gostwng, nodwch faint y mae wedi'i newid bob mis?

Hyd at £50/ mis

-£51 - £100 y mis

-£101 - £150 y mis

-£151 - £200 y mis

-Swm arall – nodwch

• i ba raddau ydych chi'n meddwl bod y newid hwn mewn cyflog wedi cael ei ddylanwadu gan allu cael mynediad i'r Cynnig? (y cyfan, peth ohono, dim ohono)

• Ailadrodd cwestiwn ar gyfer partner/priod

40. Ers mis Medi 2020, a fu unrhyw newidiadau i faint o arian yr ydych yn ei wario ar gostau gofal plant?

[pwysleisio cyfrinachedd anhysbysrwydd ymatebion]

Awgrymiadau:

- A yw eich costau gofal plant wedi'u lleihau o ganlyniad i'r Cynnig?

- Na – nid oedd gennyf unrhyw gostau gofal plant cyn y Cynnig

- Os ydych, rhowch syniad o faint y mis?

- ☐ Hyd at £100 y mis

- ☐ £101 - £200 y mis

- ☐ £201 - £250 y mis

- ☐ £251 - £300 y mis

- ☐ £301 - £360/mis

- ☐ Swm arall – nodwch

- [I'r rhieni hynny sy'n cael oriau gofal plant ychwanegol y tu hwnt i'r rhai a ariennir drwy'r Cynnig] A oes unrhyw arian yr ydych wedi'i gynilo drwy gael mynediad i'r Cynnig wedi eich galluogi i dalu am yr oriau ychwanegol hyn neu a fydddech wedi cael mynediad i'r oriau hyn beth bynnag.

41. A ydych chi a'ch teulu wedi elwa o unrhyw arian y gallech fod wedi'i gael o gostau gofal plant is a / neu unrhyw newidiadau i incwm cyflogaeth a enillwyd o ganlyniad i'r Cynnig?

- Os felly, rhowch rai enghreifftiau o'r gwahaniaeth y mae'r arian ychwanegol hwn wedi'i wneud i'ch teulu e.e. eich galluogi i:

- Talu am gostau byw bob dydd yn haws

- arbed mwy ar gyfer y dyfodol,

- ad-dalu dyledion,

- fy ngalluogi i fforddio'r gost o roi plentyn arall / iau mewn lleoliad gofal plant ffurfiol – os felly, rhowch fanylion

- trin y teulu ac ati.

- wedi gwneud dim gwahaniaeth

42. To i ba raddau ydych chi'n teimlo bod cael mynediad i'r Cynnig wedi cael effaith ar eich lles chi a lles eich teulu? Prydlon: wedi cael mynediad i'r Cynnig wedi effeithio ar eich lefelau straen sy'n gysylltiedig â: cost gofal plant; trefnu trefniadau gofal plant gyda ffrindiau neu deulu (gofal plant anffurfiol); gallu gweithio'n fwy effeithiol?

Gwrthffeithiol

43. Os nad oedd y Cynnig wedi bod ar gael,

beth fyddai eich trefniadau gofal plant neu feithrinfeydd eleni (ers mis Medi 2020)?

pa wahaniaeth y byddai hyn wedi'i wneud i'ch sefyllfa ariannol bresennol / incwm eich cartref? Rhowch rai enghreifftiau.

Sylwadau eraill

44. Is unrhyw beth arall yr hoffech sôn amdano ynglŷn â'ch profiad o gael mynediad i'r Cynnig Gofal Plant? Er enghraifft, gellid gwella manteision y Cynnig nad ydych wedi'i grybwyll na sut rydych yn meddwl y gellid gwella'r modd y caiff y Cynnig ei gyflwyno.

Atodiad B: Arolygon

Defnyddiwyd yr arolygon hyn gyda darparwyr a rhieni i gasglu data ansoddol a meintiol fel rhan o'r gwerthusiad.

Arolwg Rhieni

Mae'r arolwg hwn yn gofyn eich barn am y Cynnig Gofal Plant i Gymru. Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu Arad i gynnal gwerthusiad o bedwaredd flwyddyn y Cynnig Gofal Plant i Gymru. Mae gennym ddiddordeb yn eich barn am y gofal plant a dderbynnir yn y cyfnod o fis Medi 2020 ymlaen.

Nod y gwerthusiad hwn yw asesu perfformiad y Cynnig Gofal Plant a helpu Gweinidogion Cymru i wneud penderfyniadau ynghylch sut y caiff ei gyflawni yn y dyfodol. Fel rhan o'r gwerthusiad hwn bydd Arad yn casglu gwybodaeth trwy arolwg o rieni sy'n defnyddio'r Cynnig. Bydd yr arolwg yn cymryd oddeutu 10 munud i'w gwblhau.

Mae cymryd rhan yn y gwerthusiad yn wirfoddol. Bydd y dystiolaeth a gesglir yn ystod y gwerthusiad yn cael ei chynnwys mewn adroddiad, ac o bosibl mewn cyhoeddiadau eraill, gan Arad a Llywodraeth Cymru. Adroddir yn ddienw ar yr holl wybodaeth a gesglir. Mae mwy o wybodaeth am eich data a'ch hawliau ar gael yn yr [hysbysiad preifatrwydd hwn](#). Os hoffech dderbyn mwy o wybodaeth neu os oes gennych unrhyw sylwadau, cysylltwch â: Sioned Lewis ar sioned@arad.wales neu 029 2044 0552.

Mae'r astudiaeth hon yn ymwneud â'r cynnig addysg gynnar a gofal plant a ariennir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer rhieni plant 3 a 4 oed yng Nghymru sy'n gweithio (y Cynnig Gofal Plant i Gymru).

Trwy'r Cynnig Gofal Plant, fe allech chi dderbyn hyd at 30 awr yr wythnos o addysg gynnar a gofal plant wedi'i ariannu. Mae'r 30 awr yn cynnwys o leiaf 10 awr o addysg gynnar yr wythnos ac uchafswm o 20 awr yr wythnos o ofal plant. Mae faint o ofal plant a ariennir y gallwch ei dderbyn yn dibynnu ar faint o addysg gynnar y mae eich awdurdod lleol yn ei gynnig.

1. A wnaethoch chi ddefnyddio'r Cynnig Gofal Plant i Gymru rhwng Medi 2020 a Gorffennaf 2021? *

☐ Do

☐ Naddo

Mae'r astudiaeth hon yn ymwneud ag addysg gynnar a gofal plant a ariennir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer rhieni plant 3 a 4 oed sy'n gweithio (Y Cynnig Gofal Plant i Gymru). Rydych wedi nodi na wnaethoch ddefnyddio'r oriau addysg gynnar a gofal plant a

ariannwyd rhwng Medi 2020 a Gorffennaf 2021. Os yw hyn yn gywir, dewiswch 'Tudalen Nesaf', fel arall dewiswch 'Tudalen Blaenorol' a newid eich ateb.

Mae'r astudiaeth hon yn ymwneud â'r Cynnig Gofal Plant i Gymru. Fel rydych chi wedi nodi, na wnaethoch chi ddefnyddio'r oriau addysg gynnar a gofal plant a ariannwyd yn 2020/21, dyma ddiwedd yr arolwg.

Diolch am eich amser.

2. Ym mha awdurdod lleol ydych chi'n byw? *

Mae'r cwestiynau sy'n weddill yn cyfeirio at un plentyn yn defnyddio'r Cynnig Gofal Plant. Os oedd gennych fwy nag un plentyn yn defnyddio'r Cynnig Gofal Plant yn 2020/21, atebwch y cwestiynau mewn perthynas â dim ond un o'r plant hynny.

3. *Cyn* i chi ddechrau defnyddio'r Cynnig Gofal Plant, a wnaethoch chi ddefnyddio unrhyw ofal plant ffurfiol (fel gofal plant mewn meithrinfeydd, cylch chwarae neu warchodwyr plant)? *

☐ Do

☐ Naddo

4. Yn ystod y chwe mis cyn i chi ddefnyddio'r Cynnig Gofal Plant tua sawl awr o ofal plant yr oeddech chi'n ei ddefnyddio mewn wythnos arferol?

Nifer yr oriau gofal plant ffurfiol (e.e. oriau gyda gwarchodwr plant cofrestredig, meithrinfa ddydd, grŵp chwarae cofrestredig ac ati). Nodwch '0' os na ddefnyddioch ofal plant ffurfiol

Nifer yr oriau y mae teulu, ffrindiau neu deulu estynedig yn gofalu amdanynt - heb gynnwys eich hun nac aelodau eraill o'ch cartref (Oraiau gofal plant anffurfiol):

Cyfanswm oriau:

5. Mewn wythnos nodweddiadol yn ystod y tymor ysgol diwethaf, felly Ebrill - Gorffennaf 2021, sawl awr o ofal plant oeddech chi'n ei ddefnyddio mewn wythnos arferol?

Nifer yr oriau gofal plant ffurfiol a ariennir gan y Cynnig (hyd at 20 awr gyda gwarchodwr plant cofrestredig, meithrinfa ddydd, grŵp chwarae cofrestredig ac ati):

Nifer yr oriau gofal plant ffurfiol y gwnes i dalu amdanynt fy hun:

Nifer yr oriau ofalwyd gan deulu, ffrindiau neu deulu estynedig - heb gynnwys eich hun nac aelodau eraill o'ch cartref (gofal plant anffurfiol):

Cyfanswm oriau

6. Cwblhewch y brawddegau:

Pe na bai'r Cynnig yn bodoli, byddai fy mhlentyn wedi ...

- ☐ Mynychu mwy o oriau o ofal plant ffurfiol
- ☐ Mynychu'r un nifer o oriau o ofal plant ffurfiol
- ☐ Mynychu llai o oriau o ofal plant ffurfiol
- ☐ Heb fynychu gofal plant
- ☐ Ddim yn gwybod
- ☐ Arall (nodwch):

7. Pe na bai'r Cynnig Gofal Plant yn bodoli, byddai fy mhlentyn wedi ...

- ☐ Gwario mwy o oriau yn derbyn gofal gan deulu a ffrindiau na phe bawn i'n defnyddio'r Cynnig
- ☐ Gwario yr un nifer o oriau yn derbyn gofal gan deulu a ffrindiau
- ☐ Gwario llai o oriau yn derbyn gofal gan deulu a ffrindiau
- ☐ Ddim yn gwybod
- ☐ Arall (nodwch):

8. Mewn wythnos arferol yn ystod y tymor ysgol diwethaf, felly Ebrill - Gorffennaf 2021, pa un o'r canlynol sy'n disgrifio'r math o ddarparwr / darparwyr gofal plant mynychodd eich plentyn gan ddefnyddio cyllid Cynnig Gofal Plant? Nodwch yn unig y rhai lle cafodd o leiaf rai o'r oriau eu hariannu trwy'r Cynnig Gofal Plant.

Ansicr pa fath o ddarparwr rydych chi'n ei ddefnyddio? [Cliciwch yma](#) a nodi enw eich darparwr gofal plant yn y blwch chwilio.

☐ Gwarchodwr Plant

☐ Gofal plant y tu allan i'r ysgol (e.e. clwb brecwast, clwb ar ôl ysgol, darpariaeth wyliau)

☐ Gofal dydd llawn (e.e. meithrinfa ddydd, gofal dydd preifat)

☐ Gofal dydd sesiynol (e.e. Cylch Chwarae, Cylch Meithrin)

☐ Creche

☐ Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored (e.e. cynlluniau chwarae)

☐ Darparwr gofal plant arall (nodwch y math):

9. A wnaethoch chi dalu unrhyw daliadau ar wahân neu ychwanegol gydag unrhyw un o'r darparwyr gofal plant a fynychodd eich plentyn gan ddefnyddio cyllid Cynnig Gofal Plant? Cofiwch gynnwys taliadau rheolaidd am ginio, byrbrydau neu gludiant, ond peidiwch â chynnwys unrhyw ffioedd am unrhyw oriau ychwanegol rydych chi'n eu defnyddio.

☐ Do, mi wnes i dalu taliadau ychwanegol rheolaidd

☐ Na, ni thalais daliadau ychwanegol rheolaidd

☐ Ddim yn gwybod

10. Os gwnaethoch dalu taliadau ychwanegol, nodwch beth oedd pwrpas y taliadau yma.

☐ Prydau / Byrbrydau

☐ Trafnidiaeth

☐ Costau cofrestru a gweinyddu

☐ Ffioedd atodol

☐ Arall (nodwch):

Nawr hoffem ofyn ychydig o gwestiynau ichi ynglŷn â sut y gwnaethoch ddechrau derbyn y Cynnig Gofal Plant i Gymru.

11. Sut glywsoch chi y gallai eich plentyn fod yn gymwys i gael y Cynnig Gofal Plant?

☐ Darparwr gofal plant cyfredol

☐ Ysgol

☐ Llythyr / taflen wybodaeth Awdurdod Lleol

☐ Canolfannau teulu (e.e. canolfan Flying Start)

☐ Cyflogwr

☐ Papur Newydd

☐ Rhyngrwyd / cyfryngau cymdeithasol

☐ Ar lafar

☐ Ymgyrch cyfryngau #TalkChildcare

☐ Gweithio Cymru neu gymorth cyflogadwyedd arall

☐ Arall (nodwch):

12. Cyn clywed eich bod yn gymwys i gael y Cynnig, a oeddech chi wedi clywed o'r blaen am y Cynnig Gofal Plant?

☐ Do, roeddwn eisoes yn ymwybodol o'r Cynnig

☐ Na, wedi clywed am y Cynnig ar ôl dod yn gymwys ar ei gyfer.

13. Pa mor hawdd oedd gwneud cais am y Cynnig Gofal Plant?

☐ Hawdd iawn

☐ Eithaf hawdd

☐ Ddim yn hawdd nac yn anodd

☐ Eithaf anodd

☐ Anodd iawn

14. Pam oedd y broses yn anodd i chi?

☐ Roedd yn anodd dod o hyd i'r ffurflen gais

☐ Anawsterau technegol gyda'r broses ymgeisio ar-lein

☐ Roedd yn cymryd llawer o amser i gwblhau'r cais

☐ Roedd yn anodd darparu dogfennaeth i gyd-fynd â'r cais (e.e. slipiau cyflog, tystysgrif geni'r plentyn ac ati). Esboniwch, yn y blwch isod, pa ddogfennau oedd yn anodd eu darparu a pham.

☐ Roedd meini prawf cymhwysedd y Cynnig yn aneglur

☐ Nid oeddwn yn deall y ffurflen gais

☐ Arall (nodwch):

Esboniwch ymhellach (e.e. os yw'n berthnasol, pa ddogfennau cysylltiedig oedd yn anodd eu darparu neu os oedd yn cymryd llawer o amser i'w gwblhau, tua faint o amser gymerodd):

15. Ym mha iaith wnaethoch chi gwblhau'r broses ymgeisio (felly'r ffurflen gais ac unrhyw ymholiadau)?

- ☐ Saesneg
- ☐ Cymraeg
- ☐ Yn Saesneg a Chymraeg

16. Oeddech chi'n gallu cwblhau'r broses ymgeisio gyfan yn yr iaith o'ch dewis (felly'r ffurflen gais ac unrhyw ymholiadau)?

- ☐ Roeddwn yn gallu cwblhau'r holl broses ymgeisio yn fy newis iaith.
- ☐ Roeddwn yn gallu cwblhau'r rhan fwyaf o'r broses ymgeisio yn fy newis iaith.
- ☐ Roeddwn yn gallu cwblhau peth o'r broses ymgeisio yn fy newis iaith.
- ☐ Roeddwn yn gallu cwblhau rhan fach o'r broses ymgeisio yn fy newis iaith.
- ☐ Nid oeddwn wedi gallu cwblhau unrhyw ran o'r broses ymgeisio yn fy newis iaith

Esboniwch unrhyw anawsterau gyda'r cais

17. Nodoch fod elfennau o'r broses ymgeisio nad oeddech wedi gallu eu cwblhau yn yr iaith o'ch dewis. Pa iaith fyddai orau gennych i gwblhau'r elfennau hyn?

- ☐ Cymraeg
- ☐ Saesneg
- ☐ Arall (nodwch)

18. Wrth wneud cais am y Cynnig Gofal Plant, a oedd yn glir i chi pa ddarpariaeth gofal plant oedd ar gael i chi dan y Cynnig yn ystod gwyliau'r ysgol?

- ☐ Oedd
- ☐ Nac oedd
- ☐ Ddim yn gwybod

Rhowch fanylion

19. Ers Medi 2020, a ydych wedi dod ar draws unrhyw oedi wrth allu derbyn y Cynnig Gofal Plant?

- ☐ Do
- ☐ Naddo

20. A oedd yr oedi wedi golygu eich bod wedi gorfod talu am ofal plant a fyddai fel arall wedi cael ei ariannu am gyfnod?

- ☐ Oedd
- ☐ Nac oedd

Esboniwch (e.e. rheswm dros yr oedi; am ba hyd y bu'n rhaid i chi dalu)

21. O bryd i'w gilydd mae awdurdodau lleol yn gofyn i rai rhieni gadarnhau eu bod yn dal yn gymwys i dderbyn y Cynnig gan ofyn i'r rhieni ddarparu dogfennau ychwanegol. A ofynnwyd ichi ddarparu dogfennau i gadarnhau eich cymhwysedd yn ystod y flwyddyn?

- ☐ Do
- ☐ Naddo

22. A oedd cadarnhau eich bod dal yn gymwys yn syml?

- ☐ Oedd - syml
- ☐ Nac oedd - roedd rhai problemau

Esboniwch unrhyw broblemau (e.e. llafurus; wedi colli e-bost? A oedd ymyrraeth wrth dderbyn y Cynnig? Ac ati)

23. Mae'r Cynnig Gofal Plant fel arfer ar gael i rieni sy'n gweithio o leiaf 16 awr yr wythnos, a heb fod yn ennill mwy na £100,000 y flwyddyn. O ganlyniad i COVID-19, gostyngodd oriau wythnosol rhai rhieni dros dro o dan 16 awr a chynyddodd incwm rhai rhieni reail uwch y trothwy. A oedd hyn yn berthnasol i chi?

- ☐ Oedd
- ☐ Nac oedd

24. A oedd angen i chi ddarparu tystiolaeth o'r newid i'ch amgylchiadau i'r awdurdod lleol, ac os felly a oedd hyn yn syml?

- ☐ Heb fod angen hysbysu'r awdurdod lleol
- ☐ Wedi hysbysu'r awdurdod lleol ond nid oedd angen darparu tystiolaeth na chwblhau unrhyw waith papur
- ☐ Wedi hysbysu'r awdurdod lleol - ac roedd yn broses syml
- ☐ Wedi hysbysu'r awdurdod lleol - ac roedd yn broses anodd

Os oedd problemau gyda darparu tystiolaeth o amgylchiadau newidiol, esboniwch

25. Pan wnaethoch chi dderbyn y Cynnig Gofal Plant, a oeddech chi'n gallu cael gofal plant cyfrwng Cymraeg neu ddwyieithog ar gyfer yr oriau a ddefnyddiwyd gennych?

	Roeddwn i eisiau cael mynediad iddo ac roeddwn i'n gallu	Roeddwn i eisiau cael mynediad iddo, ond nid oedd ar gael	Nid oeddwn yn edrych am y math hwn o ddarpariaeth	Ddim yn gwybod
Darpariaeth gofal plant Cymraeg	☐	☐	☐	☐
Darpariaeth gofal plant dwyieithog (Cymraeg a Saesneg ochr yn ochr)	☐	☐	☐	☐

Esboniwch eich ateb

26. A oes angen cymorth ychwanegol ar eich plentyn neu a oes ganddo / ganddi unrhyw anghenion dysgu ychwanegol?

- ☐ Oes
- ☐ Nac oes

27. Fe sonioch chi fod angen cefnogaeth ychwanegol ar eich plentyn. Wrth dderbyn y Cynnig Gofal Plant, a oedd eich darparwr / darparwyr gofal plant yn gallu rhoi'r gefnogaeth yr oedd ei hangen ar eich plentyn?

- ☐ Oedd
- ☐ Nac oedd

Os na, esboniwch pa gefnogaeth nad oedd ar gael ac a oeddech yn dal i allu ddefnyddio'r Cynnig Gofal Plant i'ch plentyn

Mae'r ychydig gwestiynau nesaf yn ymwneud â chi a'ch teulu.

28. Beth yw eich statws cyflogaeth cyfredol?

- ☐ Cyflogedig - llawn amser
- ☐ Cyflogedig - rhan amser
- ☐ Cyflogedig - contract dim oriau
- ☐ Hunangyflogedig / Llawrydd
- ☐ Prentis
- ☐ Cyflogedig - llawn amser, ond ar hyn o bryd ar ffyrlo
- ☐ Cyflogedig - rhan amser, ond ar hyn o bryd ar ffyrlo
- ☐ Cyflogedig - contract dim oriau, ond ar hyn o bryd ar ffyrlo
- ☐ Ddim yn gweithio ond yn chwilio am swydd
- ☐ Ddim yn gweithio a ddim yn chwilio am swydd
- ☐ Arall (nodwch):

29. A yw gallu defnyddio gofal plant wedi'i ariannu wedi eich galluogi i newid eich amgylchiadau cyflogaeth? I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno â'r datganiadau canlynol:

	Cytuno	Cytuno i raddau	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	Anghytuno i raddau	Anghytuno	Ddim yn gwybod / ddim yn berthnasol
Mae'r Cynnig Gofal Plant wedi bod yn gymhelliant imi gynyddu nifer yr oriau rwy'n gweithio	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mae'r Cynnig Gofal Plant wedi bod yn gymhelliant imi newid fy swydd	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fe wnaeth y Cynnig Gofal Plant fy ysgogi i ddechrau gweithio neu ddychwelyd i'r gwaith	☐	☐	☐	☐	☐	☐

30. Os na fyddai'r Cynnig Gofal Plant wedi bod ar gael i chi, beth ydych chi'n meddwl fyddai'ch sefyllfa gyflogaeth bresennol? (Ticiwch bopeth sy'n berthnasol)

- ☐ Byddai fy sefyllfa gyflogaeth yr un peth neu'n debyg iawn
- ☐ Byddwn yn gweithio mwy o oriau
- ☐ Byddwn yn gweithio llai o oriau
- ☐ Byddwn yn gweithio mewn swydd gyda chyflog is
- ☐ Byddwn yn gweithio mewn swydd gyda chyflog uwch
- ☐ Byddwn ar lwybr gyrfa gyda llai o gyfleoedd i symud ymlaen
- ☐ Byddwn ar lwybr gyrfa gyda mwy o gyfleoedd i symud ymlaen
- ☐ Ni fyddwn mewn gwaith
- ☐ Arall (nodwch)

Defnyddiwch y gofod isod i ychwanegu unrhyw fanylion pellach sy'n ymwneud â'ch ymateb

31. Beth yw eich incwm unigol y flwyddyn? Hynny yw, incwm o bob ffynhonnell a chyn didyniadau treth a didyniadau eraill?

- ☐ Hyd at £5,199
- ☐ £5,200 i £10,399
- ☐ £10,400 i £15,599
- ☐ £15,600 i £16,779
- ☐ £16,780 i £20,799
- ☐ £20,800 i £25,999
- ☐ £26,000 i £31,199
- ☐ £31,200 i £36,399
- ☐ £36,400 i £51,999
- ☐ £52,000 i £99,999
- ☐ £100,000 neu fwy

32. Beth yw eich grŵp ethnig? Dewiswch un opsiwn sy'n disgrifio'ch grŵp ethnig neu'ch cefndir orau

Gwyn

- ☐ Cymraeg / Saesneg / Albanaidd / Gogledd Iwerddon / Prydeinig
- ☐ Gwyddelig
- ☐ Sipsiwn neu Deithiwr Gwyddelig
- ☐ Unrhyw gefndir Gwyn arall

Prydeinig Asiaidd neu Asiaidd

- ☐ Indiaidd
- ☐ Pacistanaidd
- ☐ Bangladeshaidd
- ☐ Tseiniaidd

☐ Unrhyw gefndir Asiaidd arall

Grwpiau ethnig Cymysg / Lluosog

☐ Caribïaidd Gwyn a Du

☐ Gwyn a Du Affricanaidd

☐ Gwyn ac Asiaidd

☐ Unrhyw gefndir cymysg arall

Du / Affricanaidd / Caribïaidd / Du Prydeinig

☐ Affricanaidd

☐ Caribïaidd

☐ Unrhyw gefndir Du / Affricanaidd / Caribïaidd arall

Grŵp ethnig arall

☐ Arabaidd

☐ Unrhyw grŵp ethnig arall

☐ Nid wyf am ddatgelu fy nharddiad ethnig

33. Oes gennych chi bartner neu briod yn byw gyda chi?

☐ Oes

☐ Nac oes

34. Beth yw statws cyflogaeth cyfredol eich partner neu'ch priod?

☐ Cyflogedig - llawn amser

☐ Cyflogedig - rhan amser

☐ Cyflogedig - contract dim oriau

☐ Hunangyflogedig / Llawrydd

☐ Prentis

- ☐ Cyflogedig - llawn amser, ond ar hyn o bryd ar ffyrlo
- ☐ Cyflogedig - rhan amser, ond ar hyn o bryd ar ffyrlo
- ☐ Cyflogedig - contract dim oriau, ond ar hyn o bryd ar ffyrlo
- ☐ Ddim yn gweithio ond yn chwilio am swydd
- ☐ Ddim yn gweithio a ddim yn chwilio am swydd
- ☐ Arall (nodwch):

35. A yw gallu defnyddio gofal plant wedi'i ariannu wedi galluogi'ch partner/priod i newid ei amgylchiadau cyflogaeth? Gofynnwch iddyn nhw i ba raddau maen nhw'n cytuno neu'n anghytuno â'r datganiadau canlynol (neu hepgor y cwestiwn):

	Cytuno	Cytuno i raddau	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	Anghytuno i raddau	Anghytuno	Ddim yn gwybod / ddim yn berthnasol
Mae'r Cynnig Gofal Plant wedi bod yn gymhelliant iddynt gynyddu nifer yr oriau maen nhw'n eu gweithio	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mae'r Cynnig Gofal Plant wedi bod yn gymhelliant iddynt newid eu swydd	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fe wnaeth y Cynnig Gofal Plant eu hysgogi i ddechrau gweithio neu ddychwelyd i'r gwaith	☐	☐	☐	☐	☐	☐

36. Pe na bai'r Cynnig Gofal Plant wedi bod ar gael i chi, beth ydych chi'n meddwl fyddai sefyllfa gyflogaeth bresennol eich partner/priod? (Ticiwch bopeth sy'n berthnasol)

- ☐ Byddai eu sefyllfa gyflogaeth yr un peth neu'n debyg iawn
- ☐ Byddent yn gweithio mwy o oriau
- ☐ Byddent yn gweithio llai o oriau
- ☐ Byddent yn gweithio mewn swydd gyda chyflog is
- ☐ Byddent yn gweithio mewn swydd gyda chyflog uwch
- ☐ Byddent ar lwybr gyrfa gyda llai o gyfleoedd i symud ymlaen
- ☐ Byddent ar lwybr gyrfa gyda mwy o gyfleoedd i symud ymlaen
- ☐ Ni fyddent yn gweithio

Defnyddiwch y gofod isod i ychwanegu unrhyw fanylion pellach sy'n ymwneud â'ch ymateb

37. Beth yw incwm eich partner / priod y flwyddyn? Hynny yw, incwm o bob ffynhonnell cyn didyniadau treth a didyniadau eraill?

- ☐ Hyd at £5,199
- ☐ £5,200 i £10,399
- ☐ £10,400 i £15,599
- ☐ £15,600 i £20,799
- ☐ £20,800 i £25,999
- ☐ £26,000 i £31,199
- ☐ £31,200 i £36,399
- ☐ £36,400 i £51,999
- ☐ £52,000 i £99,999
- ☐ £100,000 neu fwy
- ☐ Ddim yn gwybod

38. Beth yw grŵp ethnig eich partner / priod? Dewiswch un opsiwn sy'n disgrifio eu grŵp neu gefndir ethnig orau

Gwyn

- ☐ Cymraeg / Saesneg / Albanaidd / Gogledd Iwerddon / Prydeinig
- ☐ Gwyddelig
- ☐ Sipsiwn neu Deithiwr Gwyddelig
- ☐ Unrhyw gefndir Gwyn arall

Prydeinig Asiaidd neu Asiaidd

- ☐ Indiaidd
- ☐ Pacistanaidd
- ☐ Bangladeshaidd
- ☐ Tseiniaidd
- ☐ Unrhyw gefndir Asiaidd arall

Grwpiau ethnig Cymysg / Lluosog

- ☐ Caribïaidd Gwyn a Du
- ☐ Gwyn a Du Affricanaidd
- ☐ Gwyn ac Asiaidd
- ☐ Unrhyw gefndir cymysg arall

Du / Affricanaidd / Caribïaidd / Du Prydeinig

- ☐ Affricanaidd
- ☐ Caribïaidd
- ☐ Unrhyw gefndir Du / Affricanaidd / Caribïaidd arall

Grŵp ethnig arall

- ☐ Arabaidd
- ☐ Unrhyw grŵp ethnig arall
- ☐ Nid wyf am ddatgelu eu tarddiad ethnig

39. A roddodd defnydd o'r Cynnig Gofal Plant fwy o hyblygrwydd i chi yn y ffordd yr oeddech chi'n gweithio?

- ☐ Do
- ☐ Naddo
- ☐ Ddim yn gwybod

Os do, rhowch enghreifftiau:

40. A wnaeth defnyddio'r Cynnig Gofal Plant wella'ch cyfleoedd ar gyfer hyfforddiant mewn gwaith a cyfleoedd dysgu/datblygu eraill?

- ☐ Do
- ☐ Naddo
- ☐ Ddim yn gwybod

Esboniwch eich ateb:

41. A roddodd defnydd o'r Cynnig Gofal Plant y potensial i chi gynyddu eich enillion?

- ☐ Do
- ☐ Naddo
- ☐ Ddim yn gwybod

Esboniwch eich ateb:

42. Mae'r datganiadau canlynol yn cyfeirio at eich profiad o ddefnyddio'r gofal plant a ariennir gan y Cynnig Gofal Plant.

I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno â'r datganiadau canlynol:

	Cytuno	Cytuno i raddau	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	Anghytuno i raddau	Anghytuno	Ddim yn gwybod / ddim yn berthnasol
Mae defnyddio gofal plant a ariennir wedi cael effaith gadarnhaol ar fy lles fy hun a / neu fy mhartner.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mae defnyddio'r Cynnig Gofal Plant wedi lleihau baich ariannol gofal plant.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mae defnddio'r Cynnig Gofal Plant wedi ei gwneud hi'n haws i mi wneud fy ngwaith nag a fyddai wedi bod yn wir fel arall.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Sylwadau:

43. Ydych chi'n meddwl y bu unrhyw fuddion cadarnhaol neu negyddol o'ch plentyn yn defnyddio Gofal Plant?

	Cadarnhaol	Dim newid	Negyddol	Ddim yn siwr / ddim yn gwybod
Dysgu iaith (ac agweddau eraill ar ddatblygiad gwybyddol)	☐	☐	☐	☐
Chwarae gyda phlant eraill (ac agweddau eraill ar ddatblygiad cymdeithasol)	☐	☐	☐	☐
Rheoli eu teimladau (ac agweddau eraill ar ddatblygu ymddygiad)	☐	☐	☐	☐
Dilyniant tuag at ddefnyddio'r toiled	☐	☐	☐	☐
Iechyd a ffitrwydd	☐	☐	☐	☐

44. Pa wahaniaeth, os o gwbl, y mae defnyddio gofal plant wedi'i ariannu trwy'r Cynnig wedi ei wneud i sefyllfa ariannol y teulu o ran faint o arian sydd ar gael i chi bob mis?

- ☐ Bellach mae gen i / gennym ni llawer mwy o arian i'w wario ar bethau heblaw gofal plant bob mis o ganlyniad i ddefnyddio'r Cynnig Gofal Plant
- ☐ Bellach mae gen i / gennym ni ychydig mwy o arian i'w wario ar bethau heblaw gofal plant bob mis o ganlyniad i ddefnyddio'r Cynnig Gofal Plant
- ☐ Mae gen i / gennym ni yr un faint o arian ar gael ag o'r blaen - am nad oeddem yn talu am ofal plant o'r blaen
- ☐ Mae gen i / gennym ni yr un faint o arian ar gael ag o'r blaen - am fy mod yn talu tua'r un peth am ofal plant nawr ag o'r blaen
- ☐ Ddim yn gwybod

Os dymunwch, defnyddiwch y gofod isod i ddarparu enghreifftiau o sut mae hyn wedi gwneud gwahaniaeth i chi a'ch teulu

45. I ba raddau y mae defnyddio gofal plant wedi'i ariannu trwy'r Cynnig wedi cael effaith ar eich gallu chi / eich teulu i fforddio'r canlynol:

	Effaith fawr - ddim yn gallu fforddio hyn o'r blaen ond nawr yn gallu	Effaith fach - gallu fforddio hyn o'r blaen ond nawr mae'n haws fforddio hyn	Dim effaith - gallu fforddio hyn o'r blaen ac dal i allu	Dim effaith - ddim yn gallu fforddio hyn o'r blaen a dal ddim ar hyn o bryd
I wneud arbedion rheolaidd ar gyfer diwrnodau glawog	☐	☐	☐	☐
Talu biliau cardiau credyd mewn pryd	☐	☐	☐	☐
I gadw fy nghartref mewn cyflwr gweddus o addurn	☐	☐	☐	☐
Cymryd gwyliau am o leiaf wythnos y flwyddyn	☐	☐	☐	☐

Esboniwch eich atebion:

46. I ba raddau y mae defnyddio gofal plant wedi'i ariannu trwy'r Cynnig wedi cael effaith ar y canlynol:

	Effaith fawr	Effaith fach	Dim effaith
Lleihau'r straen o drefnu gofal ar gyfer fy mhlentyn	☐	☐	☐

Eglurwch eich ateb:

47. A oes gennych unrhyw bryderon ynghylch y mesurau amddiffynnol a weithredir yn y lleoliad(au) y mae eich plentyn yn eu mynychu mewn ymateb i Covid-19 (ee gwisgo masgiau, cadw plant mewn grwpiau cyswllt llai)?

48. Os hoffwch roi adborth pellach trwy gyfweiliad ffôn byr, rhowch eich manylion cyswllt isod.

Enw

Ebost

Rhif ffôn

Arolwg Darparwyr

Mae'r arolwg hwn yn gofyn eich barn a'ch profiad o ddarparu gofal plant wedi'i ariannu gan y Cynnig Gofal Plant i Gymru. Defnyddir eich ymatebion fel rhan o werthusiad o'r Cynnig Gofal Plant y mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu Ymchwil Arad i'w gwblhau.

Bydd yr arolwg yn cymryd oddeutu 15 munud i'w gwblhau.

Mae cymryd rhan yn yr arolwg yn wirfoddol. Adroddir yn ddienw ar yr holl wybodaeth a gesglir. Bydd y dystiolaeth a gesglir yn ystod y gwerthusiad yn cael ei chynnwys mewn adroddiad, ac o bosibl mewn cyhoeddiadau eraill, gan Ymchwil Arad a Llywodraeth Cymru. Mae mwy o wybodaeth am eich data a'ch hawliau ar gael yn yr [hysbysiad preifatrwydd hwn](#).

Os hoffech dderbyn rhagor o wybodaeth am yr ymchwil, cysylltwch â: Sioned Lewis ar sioned@arad.wales neu 029 2044 0552.

1. A yw'ch lleoliad wedi darparu unrhyw ofal plant a ariennir gan y Cynnig Gofal Plant i Gymru ers mis Medi 2020?
[Y Cynnig Gofal Plant i Gymru: Help gyda chostau gofal plant i rieni sy'n gweithio rhwng 3 a 4 oed] *

- ☐ Do
- ☐ Naddo

Mae'r astudiaeth hon yn ymwneud â'r Cynnig Gofal Plant a ariennir gan Lywodraeth Cymru o fis Medi 2020 ymlaen.

Rydych wedi nodi nad yw'ch lleoliad wedi darparu unrhyw ofal plant a ariennir gan y Cynnig Gofal Plant i Gymru ers mis Medi 2020. Os yw hyn yn gywir, dewiswch 'Tudalen Nesaf', fel arall dewiswch 'Tudalen Blaenorol' a diwygiwch eich ateb.

2. Ym mha awdurdod lleol y mae eich lleoliad? *

3. O ba awdurdod(au) lleol ydych chi'n derbyn cyllid i ddarparu'r Cynnig Gofal Plant?

- ☐ Blaenau Gwent (hefyd yn darparu ar ran Torfaen)
- ☐ Caerffili
- ☐ Caerdydd
- ☐ Ceredigion (hefyd yn darparu ar ran Sir Gaerfyrddin, Powys a Sir Benfro)
- ☐ Sir y Fflint (hefyd yn darparu ar ran Wrecsam a Sir Ddinbych)
- ☐ Gwynedd / Ynys Môn (hefyd yn darparu ar ran Conwy)
- ☐ Castell-nedd Port Talbot
- ☐ Casnewydd (hefyd yn darparu ar ran Bro Morgannwg a Sir Fynwy)
- ☐ Rhondda Cynon Taf (hefyd yn darparu ar ran Merthyr Tudful a Phen-y-bont ar Ogwr)
- ☐ Abertawe

4. Nodwch pa wasanaeth y mae eich lleoliad wedi'i gofrestru i'w ddarparu.

- ☐ Gwarchodwr Plant
- ☐ Gofal dydd llawn
- ☐ Gofal dydd sesiynol
- ☐ Gofal plant y tu allan i'r ysgol
- ☐ Darpariaeth chwarae mynediad agored
- ☐ Creche
- ☐ Darparwr gofal plant arall / ddim yn siŵr - esboniwch.

5. Beth yw'r brif iaith y darperir eich gwasanaeth drwyddi? (Gweler [yma](#) am ddisgrifiad o'r categorïau iaith)

- ☐ Cyfrwng-Cymraeg
- ☐ Dwyieithog (lle defnyddir Cymraeg a Saesneg ochr yn ochr)
- ☐ Cyfrwng Saesneg gyda rhai elfennau dwyieithog
- ☐ Cyfrwng Saesneg
- ☐ Arall (nodwch):

6. Faint o blant sy'n derbyn gofal yn eich lleoliad?

Nifer y plant

Cyfanswm y plant sy'n defnyddio'ch gwasanaeth	
Nifer y plant sy'n defnyddio'r Gwasanaeth hwn yn llawn amser	
Nifer y plant sy'n defnyddio'r Gwasanaeth hwn yn rhan-amser	
Nifer y plant sy'n defnyddio'r Gwasanaeth ar sail ad-hoc	
Nifer cyfartalog y plant yn eich lleoliad bob dydd	
Cyfanswm y plant sy'n cael eu cefnogi trwy'r Cynnig Gofal Plant	
Cyfanswm y plant sy'n cael eu cefnogi trwy'r Cynnig Gofal Plant sy'n gwsmeriaid newydd ers mis Medi 2020	

7. A ydych wedi sylwi ar newid yn y galw am ofal plant trwy'r Cynnig Gofal Plant yn eich lleoliad o'i gymharu â chyn COVID-19?

- ☐ Do - mwy o alw am leoedd
- ☐ Do - llai o alw am leoedd
- ☐ Dim newid

Esboniwch:

8. Tua faint o amser ydych chi (neu'ch staff) yn ei dreulio bob mis ar dasgau gweinyddol sy'n gysylltiedig â'r Cynnig Gofal Plant?

- ☐ Dim amser ychwanegol
- ☐ Hyd at awr
- ☐ 1-2 awr
- ☐ 2-5 awr
- ☐ 5+ awr

Pa agweddau o'r broses gweinyddu sy'n cymryd y mwyaf o amser? Rhowch y manylion isod:

9. A ydych chi (neu'ch staff) wedi gallu cwblhau tasgau gweinyddol sy'n gysylltiedig â'r Cynnig Gofal Plant yn yr iaith ddewisol?

- ☐ Do - yn gyfan gwbl yn yr iaith ffafriwyd
- ☐ Do - yn rhannol yn yr iaith ffafriwyd
- ☐ Naddo

Rhowch fanylion pellach os dymunwch.

10. Ydych chi'n hyrwyddo'r Cynnig i rieni?

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw

Os ydych, sut ydych chi'n hyrwyddo? E.e. posteri, cyfarfodydd. Os na, pam lai?

11. A yw rhieni a gefnogir gan y Cynnig Gofal Plant, oedd fel arfer yn talu am ofal plant yn eich lleoliad, wedi newid eu horiau ers iddynt ddechrau derbyn y Cynnig?

- ☐ Mae rhieni wedi tueddu i gynyddu eu horiau
- ☐ Cymysgedd o newidiadau - cynyddodd rhai a gostyngodd rhai
- ☐ Mae rhieni wedi tueddu i leihau eu horiau
- ☐ Dim newid / prin unrhyw newid i oriau
- ☐ Ddim yn berthnasol - roedd y mwyafrif o rieni Cynnig Gofal Plant yn gwsmeriaid newydd

12. A yw rhieni Cynnig Gofal Plant yn tueddu i ddefnyddio yr holl oriau a ariennir y maent yn gymwys i'w cymryd?

- ☐ Ydyn - Pob rhiant
- ☐ Ydyn - Y mwyafrif o rieni
- ☐ Ydyn - Rhai rhieni
- ☐ Nid oes unrhyw rieni yn defnyddio'r (hyd at) 20 awr lawn
- ☐ Not applicable – setting not open for enough hours

13. Ydy rhieni Cynnig Gofal Plant yn defnyddio'r holl oriau gofal plant maent yn eu harchebu?

- ☐ Ydyn - Pob rhiant
- ☐ Ydyn - Y mwyafrif o rieni
- ☐ Ydyn - Rhai rhieni
- ☐ Nid oes unrhyw rieni yn defnyddio'r holl oriau a archebwyd

14. A yw rhieni Cynnig Gofal Plant yn defnyddio mwy o oriau na'r rheiny a ariennir trwy'r Cynnig?

- ☐ Ydyn - Pob rhiant
- ☐ Ydyn - Y mwyafrif o rieni
- ☐ Ydyn - Rhai rhieni
- ☐ Nid oes unrhyw rieni yn defnyddio mwy o oriau na'r Cynnig

Rhowch fanylion pellach os dymunwch.

15. Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw un o'ch cwsmeriaid / rhieni sy'n gymwys i gael y Cynnig ond sydd wedi penderfynu peidio â'i dderbyn?

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw

Os ydych, a ydych chi'n gwybod pam nad ydyn nhw efallai wedi manteisio arno?

16. Oes gennych chi blant a ariennir gan y Cynnig Gofal Plant yn eich lleoliad sy'n cymryd lle Meithrin Cyfnod Sylfaen mewn lleoliad gwahanol?

- ☐ Oes
- ☐ Nac oes
- ☐ Ddim yn gwybod

17. Ydych chi'n darparu gofal cofleidiol i'r plant hyn yn eich lleoliad?

- ☐ Ydyn
- ☐ Nac ydyn

Os ydych, rhowch fanylion: Os na, esboniwch pam:

18. A ydych wedi gorfod gwneud newidiadau i unrhyw ddarpariaeth cofleidiol oherwydd Covid-19?

- ☐ Do
- ☐ Naddo
- ☐ Ddim yn berthnasol

Os do, rhowch fanylion:

19. Ydych chi'n darparu gwasanaeth casglu / gollwng o leoliadau Meithrin Cyfnod Sylfaen ar gyfer plant 3 a 4 oed sy'n derbyn y Cynnig yn eich lleoliad?

- ☐ Ydyn
- ☐ Nac ydyn

Rhowch fanylion:

20. Pa mor syml neu heriol yw hi i'ch lleoliad ddarparu'r gwasanaeth casglu / gollwng hwn?

- ☐ Syml iawn
- ☐ Gweddol syml
- ☐ Gweddol heriol
- ☐ Heriol iawn

Eglurwch eich ateb:

21. Ydych chi'n darparu cludiant ar gyfer y gwasanaeth casglu / gollwng hwn i blant yn eich lleoliad?

- ☐ Ydyn
- ☐ Nac ydyn

Os ydych, rhowch fanylion: Os na, rhowch unrhyw resymau, os o gwbl, pam lai:

22. Pa mor syml neu heriol yw hi i'ch lleoliad ddarparu'r gwasanaeth trafndiaeth hwn?

- ☐ Syml iawn
- ☐ Gweddol syml
- ☐ Gweddol heriol
- ☐ Heriol iawn

Eglurwch eich ateb:

23. Ydych chi'n cael eich ariannu gan yr awdurdod lleol i ddarparu addysg gynnar (Cyfnod Sylfaen) yn eich lleoliad?

- ☐ Ydyn
- ☐ Nac ydyn

24. A ydych chi wedi gwneud yn ddiweddar, neu a ydych chi'n bwriadu gwneud unrhyw newidiadau i'r Feithrinfa Cyfnod Sylfaen yn eich lleoliad?

- ☐ Rydym wedi dechrau cynnig Meithrinfa Cyfnod Sylfaen
- ☐ Rydym yn bwriadu cynnig Meithrinfa Cyfnod Sylfaen
- ☐ Rydym wedi rhoi'r gorau i gynnig Meithrinfa Cyfnod Sylfaen
- ☐ Rydym yn bwriadu rhoi'r gorau i gynnig Meithrinfa Cyfnod Sylfaen
- ☐ Dim newid wedi'i gynllunio

25. O fis Ionawr 2021 dechreuwyd alinio'r cyllid ar gyfer Meithrin Cyfnod Sylfaen (FPN) â'r gyfradd ariannu gyfredol ar gyfer gofal plant Cynnig Gofal Plant (£4.50). Pa wahaniaeth, os o gwbl, bydd y newid yn y gyfradd ariannu yn gwneud i:

	Effaith gadarnhaol gref	Rhywfaint o effaith gadarnhaol	Dim effaith	Rhywfaint o effaith negyddol	Effaith negyddol gref	Ddim yn berthnasol
Sefyllfa ariannol eich lleoliad	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tebygolrwydd o barhau i gynnig FPN yn eich lleoliad	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tebygolrwydd o gynyddu'r ddarpariaeth o FPN yn eich lleoliad	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Please explain your answer

26. A ydych chi wedi gwneud yn ddiweddar, neu a ydych chi'n bwriadu gwneud unrhyw un o'r newidiadau canlynol yn eich lleoliad gofal plant?

	Ydyn, o ganlyniad uniongyrchol i Covid-19	Ydyn, ond nid o ganlyniad uniongyrchol i Covid-19	Naddo
Ymestyn amseroedd / oriau agor yn ystod y tymor	☐	☐	☐
Gostwng yr amseroedd / oriau agor yn ystod y tymor	☐	☐	☐
Oriau estynedig / Agor yn ystod gwyliau ysgol	☐	☐	☐
Llai o oriau / Cau yn ystod gwyliau ysgol	☐	☐	☐
Cynyddu'r ddarpariaeth gofal plant ar gyfer plant iau (dan 3) a / neu blant hŷn 5+	☐	☐	☐
Lleihau'r ddarpariaeth gofal plant ar gyfer plant iau (dan 3) a / neu blant hŷn 5+	☐	☐	☐

27. Os gwnaethoch chi ateb Ydyn i unrhyw un o'r newidiadau uchod, a ydych chi'n bwriadu cadw'r newidiadau hyn yn y dyfodol?

- ☐ Ydyn
- ☐ Nac ydyn
- ☐ Ddim yn siwr

Os oes, nodwch pa newidiadau y byddwch chi'n eu cadw:

28. A yw'ch lleoliad ar agor yn ystod unrhyw un o'r gwyliau ysgol?

- ☐ Ydy
- ☐ Nac ydy

29. A yw'ch lleoliad ar agor yn ystod yr **holl** wyliau ysgol?

- ☐ Ydy
- ☐ Nac ydy

Os na, rhwch fanylion cryno (e.e. sawl wythnos o'r gwyliau ysgol ydych chi ar gau)

30. A yw rhieni a gefnogir gan y Cynnig Gofal Plant, yn talu am y ddarpariaeth gofal plant sydd ar gael yn ystod y 4 wythnos o wyliau ysgol nad yw'n cael ei hariannu gan y Cynnig Gofal Plant? Dewiswch pa senario isod sydd fwyaf berthnasol i'ch lleoliad chi.

- ☐ Mae gan rieni gontract gyda ni am y flwyddyn a chodir ffioedd llawn arnynt am y 4 wythnos.
- ☐ Mae gan rieni gontract gyda ni am y flwyddyn a chodir hanner ffioedd arnynt nhw am y 4 wythnos.
- ☐ Mae rhieni'n archebu ac yn talu am ofal plant yn ystod yr wythnosau gwyliau sydd eu hangen arnynt nhw.
- ☐ Mae ein lleoliad ar gau am 1, 2 neu 3 wythnos o'r flwyddyn (e.e. dros y Nadolig); Nid ydym yn codi tâl ar rieni am yr wythnosau hynny ond rydym yn codi ffioedd llawn / hanner ffioedd arnynt am yr wythnosau sy'n weddill yn ystod gwyliau'r ysgol.
- ☐ Mae ein lleoliad ar gau am 4 wythnos y flwyddyn ac felly nid ydym yn codi tâl ar rieni am y 4 wythnos hynny.
- ☐ Mae ein lleoliad ar gau am 4 wythnos y flwyddyn ond rydym yn codi ffioedd llawn / hanner ffioedd ar rieni am y 4 wythnos hynny.
- ☐ Arall (nodwch)

Rhowch fanylion pellach am y trefniadau talu rhwng eich lleoliad a'ch rhieni am y 4 wythnos hyn

31. Os yw'n berthnasol, a yw pob rhiant yn ymwybodol ymlaen llaw y bydd gofyn iddynt dalu am ddarpariaeth yn ystod y 4 wythnos hyn?

- ☐ Mae pob rhiant yn ymwybodol
- ☐ Mae rhai rhieni'n ymwybodol
- ☐ Nid yw'r rhan fwyaf o rieni yn ymwybodol
- ☐ Dim yn berthnasol - mae ein lleoliad ar gau ac nid ydym yn codi tâl ar rieni am y 4 wythnos hyn

Darparwch unrhyw wybodaeth ychwanegol yn y blwch isod - e.e. sut rydych chi'n sicrhau bod rhieni'n ymwybodol neu ymateb rhieni i dalu am y ddarpariaeth hon ac ati

32. A yw'r Cynnig Gofal Plant wedi cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar broffidioldeb a chynaliadwyedd eich busnes?

	Effaith gadarnhaol gref	Rhywfaint o effaith gadarnhaol	Dim effaith	Rhywfaint o effaith negyddol	Effaith negyddol gref
Proffidioldeb	☐	☐	☐	☐	☐
Cynaliadwyedd	☐	☐	☐	☐	☐

Eglurwch eich ateb:

33. A yw'r taliad o £4.50 yr awr i ddarparu gofal plant trwy'r Cynnig yn fasnachol hyfyw i chi?

- ☐ Ydy
- ☐ Nac ydy

Eglurwch eich ateb:

34. Beth yw eich ffi fesul awr ar gyfartaledd ar gyfer plant 3-4 oed nad yw'n cael ei hariannu gan y Cynnig Gofal Plant?

- ☐ Llai na £4.00
- ☐ Rhwng £4.00 a £4.49 yr awr
- ☐ Rhwng £4.50 a £4.99 yr awr
- ☐ Rhwng £5.00 a £5.49 yr awr
- ☐ Rhwng £5.50 a £5.99 yr awr
- ☐ Rhwng £6.00 a £6.50 yr awr
- ☐ Mwy na £6.50 yr awr (nodwch):

35. Ydych chi'n derbyn cyllid Cynnig Gofal Plant gan fwy nag un awdurdod lleol?

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw

36. A oes unrhyw wahaniaethau yn y prosesau gweinyddu rhwng yr awdurdodau lleol hyn?

- ☐ Oes
- ☐ Nac oes

Rhowch fanylion:

37. A yw'r taliadau a dderbyniwch am gyflawni'r lleoedd Cynnig Gofal Plant yn cael eu danfon i chi mewn modd amserol a chywir?

- ☐ Ydyn, o hyd
- ☐ Ydyn, fel arfer
- ☐ Nac ydyn

Defnyddiwch y blwch isod i ehangu ar eich ateb:

38. A ydych chi'n cynnwys taliadau ychwanegol am unrhyw un o'r canlynol? (Ticiwch bopeth sy'n berthnasol)

- ☐ Prydau / byrbrydau
- ☐ Trafnidiaeth
- ☐ Nwyddau traul eraill e.e. offer, gwersi cerdd, tripiâu ac ati
- ☐ Costau cofrestru a gweinyddu
- ☐ Ffioedd atodol
- ☐ Nid ydym yn cynnwys unrhyw daliadau ychwanegol
- ☐ Arall (nodwch):

39. A yw'r taliadau hyn yn berthnasol i bob rhiant neu rieni yn unig sy'n defnyddio'r Cynnig Gofal Plant?

- ☐ Ydyn - mae taliadau ychwanegol ar gyfer pob rhiant
- ☐ Nac ydyn - mae taliadau ychwanegol ar gyfer rhieni Cynnig Gofal Plant yn unig

40. A ydych chi'n darparu bil i bob rhiant (h.y. y rhai a gefnogir gan y Cynnig Gofal Plant a'r rhai nad ydynt) sy'n rhestru'r holl daliadau ychwanegol hyn?

- ☐ Ydyn
- ☐ Nac ydyn

Rhowch fanylion:

41. Sut mae COVID-19 wedi effeithio ar eich lleoliad?

	Effaith gadarnhaol gref	Rhywfaint o effaith gadarnhaol	Dim effaith	Rhywfaint o effaith gadarnhaol	Effaith gadarnhaol gref	Dim yn berthnasol
Proffidioldeb eich lleoliad	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Y gallu i gefnogi plant ag ADY	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Y gallu i recriwtio staff â chymwysterau addas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Y gallu i gadw staff	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Y gallu i gynnig gofal plant hyblyg (e.e. lapio, oriau estynedig)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Gwybodaeth ychwanegol:

42. Ers mis Medi 2020, a yw eich lleoliad wedi gorfod cau dros dro oherwydd Covid-19?

- ☐ Do
- ☐ Naddo

43. Yn ystod y cyfnod pan gaewyd eich lleoliad dros dro oherwydd Covid-19, a wnaethoch chi barhau i dderbyn taliadau cyllido Cynnig Gofal Plant?

- ☐ Do
- ☐ Naddo

44. A gafodd derbyn y cyllid Cynnig Gofal Plant parhaus hwn yn ystod y cyfnod o gau effaith gadarnhaol neu negyddol ar broffidioldeb a chynaliadwyedd eich busnes?

	Effaith gadarnhaol gref	Rhywfaint o effaith gadarnhaol	Dim effaith	Rhywfaint o effaith negyddol	Effaith negyddol gref
Proffidioldeb	☐	☐	☐	☐	☐
Cynaliadwyedd	☐	☐	☐	☐	☐

Esboniwch eich ateb:

45. I ba raddau y mae Covid-19 wedi cael effaith ar blant yn eich lleoliad, o ran y canlynol:

	Effaith gadarnhaol gref	Rhywfaint o effaith gadarnhaol	Dim effaith	Rhywfaint o effaith negyddol	Effaith negyddol gref
Datblygiad gwybyddol (e.e. mynychu, cofio, cynllunio, rhesymu, datrys problemau)	☐	☐	☐	☐	☐
Datblygiad cymdeithasol (e.e. mynegiant emosïynol, rheoleiddio emosïynol, ymlyniad, anian, chwarae, rhyngweithio cyfoedion a chyfeillgarwch)	☐	☐	☐	☐	☐
Datblygiad lleferydd ac iaith (deall a defnyddio ieithoedd)	☐	☐	☐	☐	☐
Datblygiad corfforol ac iechyd (e.e. sgiliau echddygol manwl, sgiliau echddygol bras, datblygiad ymennydd ac iechyd)	☐	☐	☐	☐	☐

Rhowch fanylion pellach:

46. A ydych wedi derbyn unrhyw gyngor/arweiniad busnes i'ch helpu i gynllunio'ch busnes?

- ☐ Do
- ☐ Naddo
- ☐ Ddim yn gwybod

47. Os ydych wedi derbyn cyngor/arweiniad busnes, o ble ydych chi wedi'i dderbyn?

- ☐ Awdurdod lleol
- ☐ Busnes Cymru
- ☐ Corff cynrychioliadol y sector e.e. Cwlwm, NDNA, Mudiad, Pacey
- ☐ Gofal Cymdeithasol Cymru

☐ Darparwr gofal plant arall

☐ Ddim yn siwr

☐ Arall (nodwch):

48. Beth oedd pwnc/natur y cyngor/arweiniad a gawsoch?

49. A oes unrhyw agwedd o ofal plant fel busnes yr hoffech gael cefnogaeth (bellach) ag ef?

50. Os oes gennych unrhyw sylwadau eraill yr hoffech eu gwneud mewn perthynas â'r Cynnig Gofal Plant, rhowch eich sylwadau yn y blwch isod:

51. Os ydych chi'n barod i roi adborth pellach, rhowch eich manylion cyswllt isod.

Eich enw

Enw eich lleoliad

Cyfeiriad ebost

Rhif ffôn